

Koninklijke Landmacht

HANDBOEK MILITAIR druk 1

LAND-E&T-02.2

Vastgesteld door Commandant KMS
conform nota CLAS 2015004672

VOORWOORD

Dit handboek dient in eerste instantie als naslagwerk voor elke CLAS militair.

Dit handboek is een dienstvoorschrift in de zin van artikel 135 Wetboek van Militair Strafrecht.

Overal waar 'hij' staat, mag overigens ook 'zij' gelezen worden.

Toelichting:

Voor u ligt het Handboek Militair Land-E&T-02.2.

In dit deel vindt u het naslagwerk voor "Optreden te velde".

Heeft u nog goede ideeën of op/aanmerkingen dan kunt u dit sturen naar de samensteller:

Expertisecentrum KMS
Ermelo

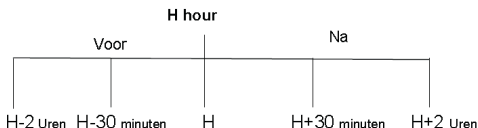
Naam:
Rnr/PS nummer:
Burgerservicenummer:
Onderdeel:

Inhoudsopgave

1.	Algemeen en voorbereiding.....	5 -
1.1	Militaire Tijden	5 -
1.2	Functiecontroles (Fucos).....	9 -
1.3	Handelingen voor/na actie	12 -
1.4	Camouflage	15 -
1.5	Geluids-, Licht- en afvaldiscipline	35 -
1.6	Bepakken PGU	38 -
1.7	Draagwijze geweer en schietbereidheid.....	42 -
1.8	Trappen van voorbereiding	45 -
2.	Verplaatsingen	47 -
2.1	Velddiensttekens en signalen	47 -
2.2	Verplaatsen te voet	59 -
2.3	Verplaatsen te voet bij verminderd	80 -
	zicht	
2.4	Contactdrills	83 -
2.5	Het kompas	98 -
2.6	Kaart en routeschets.....	101 -
3.	Vuurposities/gevechtsdekkingen	111 -
3.1	Zicht/vuurdekking	111 -
3.2	Sector en sectorverdeling	119 -
4.	Verzamelgebied/veilige plaats	121 -
4.1	Beveiliging en bewaking	123 -
4.2	Toegangscontrole	124 -
4.3	Vaste posten.....	132 -
4.4	Waarnemings-en luisterpost (WLP) ...	137 -
4.5	Beveiligingspatrouille	145 -
4.6	Alarmopstellingen.....	146 -
4.7	Quick Reaction Force (QRF)	147 -

5.	Waarnemen.....	- 149 -
5.1	Waarnemen bij de dag	- 149 -
5.2	Waarnemen bij de duisternis.....	- 150 -
5.3	Afstand bepalen	- 152 -
5.4	Doelen aanwijzen	- 156 -
5.5	Meldingen.....	- 158 -
6.	Behandeling van krijgsgevangenen.-	167 -
6.1	Algemeen	- 167 -
6.2	Behandeling van krijgsgevangenen...	- 168 -
6.3	Bepalingen	- 173 -
7.	Overige aspecten	- 177 -
7.1	Optreden in verstedelijkte gebieden..	- 212 -
	(OVG)	
7.2	Humanitair Oorlogsrecht	- 212 -
8.	Escape and Evade (E&E).....	- 223 -
8.1	Conduct After Capture (CAC)	- 223 -
8.2	Verplaatsen/oriënteren.....	- 233 -
8.3	Water oversteken met PGU.....	- 236 -
8.4	Schuilbivak	- 245 -
8.5	Onderkomens	- 250 -
8.6	Vuur, voeding en water	- 252 -
8.7	Contact maken met eigen troepen	- 256 -
9.	Afkortingen:	- 259 -

De aanduiding van het aantal uren en minuten voor of na een specifieke dag wordt als volgt aangegeven:

De aanduiding uren of minuten moet altijd worden gebruikt.

Dagen en tijdstippen

Schrijfwijze: Dagen worden steeds geschreven in de vorm van een getal met 2 cijfers. De maanden worden afgekort tot de eerste drie letters van de naam van de maand, met uitzondering van de maand maart, die wordt afgekort tot 'MRT'. Het jaartal wordt afgekort tot de laatste 2 cijfers, bijvoorbeeld: 4 november 2014 wordt: **04 nov 14**.

Datumtijdgroep (DTG)

De DTG wordt geschreven in de vorm van een getal, bestaande uit de datum en de tijd volgens het 24-uurssysteem, eventueel indien verwarring mogelijk is – gevolgd door de tijdzone, de maand en het jaartal, bijvoorbeeld: 4 november 2014, vijf minuten voor tien s 'ochtends in Zulu-tijd wordt: **040955Z nov 14**

Tijdzones

De wereld is ingedeeld in 24 tijdzones met als eerste Greenwich in Engeland. Deze tijdzone wordt dan ook de **00** tijdzone genoemd. De tijdzones +1 tot en met +12

worden naar het oosten geteld en de tijdzones -1 tot en met -12 naar het westen (zie figuur). Deze tijdzones ontmoeten elkaar halverwege de grote oceaan. Iedere tijdzone bestaat uit 15 graden, maar op het land worden de tijdzones ook bepaald door nationale en geografische grenzen. Sommige landen hebben tijdzones van 30 minuten zoals Afghanistan (Tijdzone D: +4 uur en 30 minuten).

Hoe werkt militaire tijd?

Algemeen:

Militaire tijd wordt voornamelijk gebruikt zodat bij het plannen van militaire operaties in verschillende delen van de wereld er maatregelen genomen kunnen worden om deze maatregelen in dit deel van de wereld te plannen en uit te voeren conform de tijden die daar van toepassing zijn. Militaire tijd telt vanaf 00.00 uur. De telling begint bij middernacht en telt door tot 23.59 uur middernacht de volgende dag GMT (Greenwich Mean Time). De standaard militaire tijd wordt ZULU of 24 uur tijd genoemd. Militaire tijd kent geen zomertijd of wintertijd, wat dus verwarring op kan leveren als wij in lokale tijd onze operaties en oefeningen draaien.

Voorbeelden:

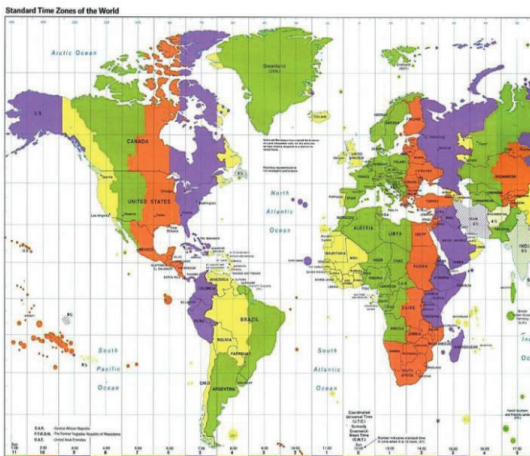
ZULU tijd: GMT + 0

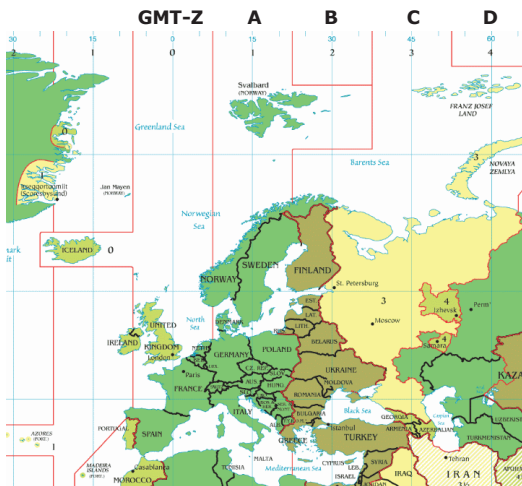
Voorbeeld: 4 november 2014, 5 minuten voor 10 s

```
`ochtends = DTG 040955Z nov 14
```

ALFA tijd: GMT + 1 uur dus DTG 041055A juli 14

BRAVO tijd: GMT + 2 uur dus DTG 041155**B** nov 14

1.2 Functiecontroles (Fucos)

Een belangrijke schakel in de verzorging van het pel (peloton) zijn de fucos. Fucos zijn de basis voor de status van een eenheid, herbevoorrading, voor het hervordelen van uitrustingsstukken en voorraden en reorganisatie. De fucos omvatten alle handelingen die de gebruiker aan materieel en personeel moet uitvoeren om voor het gevecht inzetbaar te blijven dan wel inzetbaar te maken. Een fuco eindigt met een melding aan de hogere commandant.

We maken een onderscheid tussen:

- Een korte fuco (controle aanwezigheid).
- Een langere fuco (noodzakelijk onderhoud en controle werking).

Er bestaan 4 functie controles:

Fuco 1 wordt automatisch uitgevoerd:

- Voor/tijdens een actie:
 - o in een vzgebied (verzamelgebied).
 - o in een schuilbivak.
 - o in een patrouillebasis.
 - o op het laatste vzpt (verzamelpunt).
- Na een actie:
 - o in de consolidatie en reorganisatie fase.

Fuco 2 wordt uitgevoerd in opdracht van een hogere commandant:

- Voor/tijdens een actie:
 - o in een vzgebied.
 - o in een schuilbivak.
 - o in een patrouillebasis.
- Na een actie:
 - o tijdens een gevechtspauze.
 - o in een vzgebied.
 - o in een schuilbivak.
 - o in een patrouillebasis.

Fuco 3 en 4 worden na een actie in een verzamelgebied uitgevoerd.

	Omschrijving	Duur
F U C O 1	Controle gevechtskracht: - Aanwezigheid en inzetbaarheid pers; - Aanwezigheid en toestand uitrusting per ploeg; - Voorraad KL (Klasse) 1, water, KL 3 en KL 5 - Groep reorganiseert/verdeelt voorraden; - Controle camouflage (pers en wapen); - Groep pleegt kort onderhoud aan uitrusting; - Melding aan de hogere commandant.	15 min
F U C O 2	Onderhoud bij onderbreking van het gebruik: - In opdracht van de hogere commandant; - Controle gevechtskracht en onderhoud; - Peloton reorganiseert/verdeelt voorraden; - Melding aan de hogere commandant.	30 min
F U C O 3	Beperkt onderhoud voor en na het gebruik: - In opdracht van de hogere commandant; - Uitvoeren noodzakelijk onderhoud; - Defecten en voorraadmelding na 60 min; - Melding aan de hogere commandant; - Gereed maken voor actie.	90 min
F U C O 4	Uitgebreid onderhoud voor en na het gebruik: - In opdracht van de hogere commandant; - Al het gebruikersonderhoud; - Controle belading en systeemtesten; - Melding aan de hogere commandant; - Gereed maken voor actie.	12 uren

1.3 Handelingen voor/na actie

Doel

Handelingen voor en na actie moeten binnen een eenheid een drill zijn. Dit zorgt ervoor dat elk individu (en zijn uitrusting) gereed is voor de komende actie, de tekortkomingen bekend zijn bij de commandant en dat bij terugkeer de commandant een duidelijke melding heeft om de logistiek in gang te zetten.

Algemeen

De volgorde van de uit te voeren handelingen is afhankelijk van de operationele situatie en wordt bepaald door de groepscommandant. Mogelijk zijn een of meerdere handelingen al uitgevoerd, mogelijk moeten sommige handelingen achterwege worden gelaten of moeten er extra handelingen worden uitgevoerd.

Denk er aan dat operationele eenheden extra taken en middelen hebben.

Handelingen voor actie

Verplaats buddygewijs naar de locatie die opgedragen is door de groepscommandant en voer daar binnen 15 minuten onderstaande handelingen uit.

Deze handelingen zijn vrijwel hetzelfde als die van de standaard FUCO 1, met mogelijke aanvullingen van de commandant.

- Inspecteer persoonlijk wapen:
 - o controleer de werking.
 - o controleer de hoeveelheid munitie.
 - o controleer de staat van de patroonhouders en vul eventueel munitie aan.
 - o wapen laden en op 'safe'.

- Extra uitrusting:
Controleer extra uitrusting (HV (Helderheidsversterker), warmtebeeld, verrekijkers, radio's, extra wapens etc.(Et cetera) op compleetheid, en werking.
- Inspecteer CBRN (Chemisch Biologisch Radiologisch Nucleair)-masker:
Controleer masker en tas op compleetheid en werking (controle werking). Controleer eventuele CBRN-kleding op maat en luchtdichtheid.
- Camoufleren:
Persoonlijke camouflage aanbrengen/aanpassen door buddy;
Helm, wapen en uitrusting camoufleren.
- Controle groepscommandant/Plaatsvervanger:
Controle camouflage en uitrusting. Denk hierbij aan de geluidsdiscipline.
- Rapportage:
Tekortkomingen, beschadigingen of behoeftes melden aan de groepscommandant.

Handelingen na actie

Verplaats buddygewijs naar de locatie die opgedragen is door de groepscommandant en voer daar binnen 15 minuten onderstaande handelingen uit. Deze handelingen zijn vrijwel hetzelfde als die van de standaard FUCO 1, met mogelijke aanvullingen van de commandant.

- Ontladen wapen t.b.v. (ten behoeve van) onderhoud na (of tijdens onderbreking van) het vuren:
 - o inspecteer wapen.
 - o controleer werking.
 - o controleer hoeveelheid munitie.
 - o controleer de staat van de patroonhouders.

- Inspecteer CBRN-masker:
Controleer compleetheid en werking van het CBRN-masker, tas en CBRN-kleding.
- Controle groepscommandant /plaatsvervanger:
Controle uitrusting compleet (SPEAR melding¹).
- Onderhoud:
Voer onderhoud aan wapen en indien noodzakelijk, onderhoud aan PGU en overig materieel uit.
- Rapportage:
Tekortkomingen, verbruik munitie, verbruik KL I, verbruik CBRN -materieel, beschadigingen en behoeftes melden aan de groepscommandant.

Noot:

Her/bijladen afhankelijk van de vervolgoopdracht.
Decamoufleren (afhankelijk van de vervolgoopdracht).
Camouflagemateriaal en/of camouflagecrème verwijderen.

N.B. De tijd van 15 minuten is afhankelijk van het aantal handelingen en controles die de groepscommandant heeft opgedragen.

Afronden/beëindigen van de opdracht

Na afloop van de opdracht vindt er een evaluatie plaats tussen de groep en de groepscommandant.

Dit ziet er globaal als volgt uit:

- Wat was de opdracht?
- Hebben we onze opdracht gehaald?

¹ Small arms, personel, equipment, ammunition, radio's (Spear) compleet meldin

In een SPEAR compleet melding wordt al het essentieel materiaal (wapens, radio's, kijkers en al het andere materiaal dat door de commandant als essentieel wordt aangemerkt) binnen de plg of pel na controle hiervan gemeld aan de hogere commandant. De SPEAR compleet melding wordt altijd opgenomen in een fuco, op een vastgestelde tijd of op verzoek van de hogere commandant.

- Hebben we de uitvoering gedaan zoals gepland?
- Wat moeten we de volgende keer zeker weer zo doen?
- Wat zijn de verbeterpunten?
- Als we zijn afgeweken van de planning wat was daarvan de oorzaak dan?
- Als we de volgende keer eenzelfde soort opdracht ontvangen doen we zowel de planning als uitvoering weer op dezelfde manier of zijn er redenen om het de volgende keer anders te doen?
- Na het onderhoud neemt de groep rust.
- De commandant wordt geïnformeerd wat de resultaten zijn van de opdracht en welke informatie er is verzameld (rapporteren/debriefing).
- De groepscommandant neemt rust.

1.4 Camouflage

Definitie:

Het doorbreken van verschillende vormen, silhouet, oppervlakte en in bepaalde mate schaduw, zodat men minder opvalt in het terrein.

DOEL

Het doel van camouflage is het vergroten van de overlevingskans door het verminderen van detecteerbare eigenschappen van personeel en materieel.

Camouflage is een zodanige aanpassing aan de omgeving (zie figuur 16-1), achter- en ondergrond, of een zodanige wijziging van de vorm, dan wel een zodanige maskering dat de militair zich onttrekt aan waarneming door de tegenpartij. Uw kleding en uitrusting zijn zodanig ontworpen, dat u zo min mogelijk opvalt.

Toch blijft er nog genoeg 'weg te werken' (zie figuur 16-2).

*Figuur 16-1
Aanpassen aan de omgeving.*

*Figuur 16-2
Opvallende kenmerken.*

ALGEMEEN

Door middel van bewaking en waarneming zal een tegenstander in iedere situatie en op ieder tijdstip proberen eenheden te detecteren en te identificeren.

De volgende begrippen worden onderkend

- Maskeren = het door gebruikmaking van een natuurlijk of kunstmatig scherm, onttrekken van eigen personeel en materieel aan vijandelijke waarneming.
- Tone-down = het in kleur en structuur aanpassen van objecten en oppervlakken, aan het terrein en hun omgeving;
- Verduisteren= het treffen van maatregelen tijdens duisternis om, lichtstraling te voorkomen.

Grondslagen van camouflage

Een succesvolle camouflage berust op de volgende grondslagen:

- Een juiste keuze van opstelling.
- Camouflagediscipline;
- Toepassen van camouflageconstructies.

De 2 eerstgenoemde zijn de meest belangrijke maatregelen.

Camouflage is een onafgebroken proces van verbeteren en onderhouden, waarbij aan een aantal essentiële voorwaarden voldaan dient te worden.

Camouflage moet:

- Aangepast worden aan de opdracht, het terrein en het weer.
- Plaats vinden onder alle omstandigheden;
- (Na camouflage bij duisternis), bij dag aanbreken vervolmaakt worden.

Uitgangspunt bij een juiste keuze van opstelling is dat de opdracht uitvoerbaar moet zijn met een **minimale inspanning aan camouflagemaatregelen**.

Camouflagediscipline

Een persoon kan handelingen verrichten of nalaten waardoor de aanwezigheid, sterkte, samenstelling etc. van complete eenheden verraden wordt. Elke functie / taak vraagt zijn eigen camouflagediscipline.

Denk hierbij aan:

- De factoren van herkenning: Ronde vorm, kleur van gezicht en de handen, rechte lijnen, schaduw, vorm van de uitrusting, beweging, licht en geluid.
- Licht: Bij duisternis is licht zeer opvallend. Koplampen, zaklantaarns, verlichting van tenten, een brandende lucifer, sigaret e.d. (en dergelijke) zijn al op grote afstand te zien.
- Geluid en geur: Deze kunnen met onze zintuigen waargenomen worden. Aanwezigheid van troepen, voertuigen, etc. kan door vele geluiden, zoals pratende mensen en draaiende motoren verraden worden.
- Aan de geur van brandstof etc. kan de aanwezigheid van motoren, compressoren, keukens e.d. geconstateerd worden.
- Onnodige bewegingen als gevolg van verplaatsing van personeel en materieel, waaraan gekoppeld de directe gevolgen hiervan zoals sporen, licht, geluid, stofwolken, opspattende sneeuw en warmte-uitstraling etc.
- Laten slingeren van materiaal, afval, wasgoed etc.

Individuele camouflage

De factoren van herkenning:

- Vorm: Dingen worden duidelijk herkend aan hun vorm. Een persoon, een ronde helm, een scherpe rand van een helm, de lange rechte vorm van een wapen etc.
- Silhouet: Een silhouet wat afsteekt tegen de achtergrond valt op, zeker tegen een egaal oppervlak zoals zand, water of het ergste tegen de lucht;
- Ook kleurcontrast ten opzichte van de achtergrond zal erg opvallen. Vermijd dit altijd!
- Structuur: Als een object contrasteert met zijn omgeving valt het duidelijk op. Bij een egale helm, een witte huid is deze duidelijk zichtbaar; glans en kleur die duidelijk afsteken ten opzichte van hun achtergrond;
- Schaduw: In de zon kan een object door zijn schaduw iets verraden. Om verborgen te blijven dien je zoveel mogelijk van schaduw gebruik te maken (ook 's nachts). Onder de helm rand ontstaat hierdoor ook schaduw. Deze (donkere) schaduw contrasteert met het (lichte) gezicht en is op grote afstand zichtbaar. Houd er wel rekening mee dat de aarde draait en de schaduw dus ook!
- Beweging: Het oog wordt aangetrokken door beweging, vooral plotselinge bewegingen. Dus altijd rustig bewegen om aandacht trekken te voorkomen. De gevolgen van beweging zoals geluid, sporen, rook, etc. zullen een waarnemer onmiddellijk opvallen;
- Glans: De meeste wapens zijn van metaal gemaakt en worden met behulp van olie onderhouden. Deze gladde oppervlakken veroorzaken glans. Denk ook

vooral aan zaken zoals spiegelend glas van kijkers, optische vizieren etc;

- Tussenruimte: Natuurlijke dingen zijn nooit met regelmaat. Als iets met regelmaat voorkomt in het terrein is dat door de mens gemaakt. Voorkom vaste patronen/regelmaat.

Keuze opstelling:

Afhankelijk van de afstand waarop een waarnemer zich bevindt zullen vormen, kleuren, details e.d. duidelijk zichtbaar zijn of in elkaar overvloeien. Op grotere afstanden zullen vormen en details moeilijker waar te nemen zijn. Kleuren zullen vervagen tot licht en donker (zie figuur 20-1)

*Figuur 20-1
Keuze opstelling.*

Zowel bij daglicht als bij duisternis is de hemel lichter dan de objecten op de grond. Maak gebruik van het terrein en voorkom dat uw silhouet (zie figuur 21-1 en 21-2) tegen de hemel afsteekt.

Figuur 21-1
FOUT

Figuur 21-2
GOED

Zoek een opstelling (zie figuur 22-1) waarbij het lichaam opgaat in of wegvalt tegen de achtergrond

Figuur 22-1
GOED

Vermijd opvallende terreinkenmerken, zoals gebouwen, terreininzinkingen, bomenrijen etc. Zij trekken aandacht.

Goede camouflagemogelijkheden worden geboden door:

- Schaduwen: Zoek ze op en maak er gebruik van. Vermijd lichte plekken. Houdt er wel rekening mee dat de zon draait en de schaduw dus ook. De plaats waar schaduw het langst blijft, is aan de noordkant van dekkingen (op het Noordelijk-Halfmond).
- Bosranden en struiken: Ga niet voor maar in bosranden en struiken staan. Vermijd alleenstaande bosjes en struiken. Zij trekken de aandacht van waarnemers. Ook hier geldt: "Blijf zo laag mogelijk";

- Greppels en diepe voren: Blijf, ook in greppels en voren zo laag mogelijk, zorg ervoor dat geen uitrustingsstukken boven de dekking uitkomen en beweeg langzaam. Bedenk dat ook vanuit de lucht waargenomen kan worden;
- Begroeiingen: Planten, zoals koren of riet kunnen een goede camouflage geven. Beweging is echter goed waarneembaar omdat, de halmen hiervan snel mee bewegen. Beweeg nooit op een heftige manier takken en halmen bij het waarnemen vanuit een dekking, kijk er doorheen of beweeg ze heel voorzichtig. Richt u nooit op om over een dekking heen te kijken. Kijk laag achter de dekking, eronder of erlangs;
- Bodemverheffingen (zie figuur 23-1 en 24-1): Zoek altijd een plaats in een uitholling opzij van heuvels en bodemverheffingen. Verplaats er nooit overheen en lig niet op de top. Het lichaam steekt tegen de lucht af als een schietschijf.

Figuur 23-1
FOUT

Figuur 24-1
GOED

- Puingebieden (zie figuur 25-1): Dit zijn ideale plaatsen om in te camoufleren. In de verwarrende aanblik van vele brokkelige vormen en vlekkerige kleuren is het moeilijk de goed gecamoufleerde militair te ontdekken. Zorg ervoor dat uw camouflage aan deze specifieke omgeving is aangepast. Gebruik GEEN takken of bladeren, maar lappen, planken, stukken karton of andere materialen die in het puin te vinden zijn.

*Figuur 25-1
Puingbieden*

- Rotsblokken: In een open terrein geven verspreid liggende rotsblokken, stukken steen, boomstronken en dergelijke, mogelijkheden voor een goede keuze van opstelling. Ga aan de schaduwzijde (zie figuur 25-2) hiervan liggen.

Figuur 25-2

- Beweging en de gevolgen daarvan zoals geluid, sporen, rook etc. zullen onmiddellijk opvallen. Maak gebruik van bestaande terreinlijnen zoals bosranden, heggen, paden, greppels etc. Kies voor elke route, de dekking die geboden wordt door bomen, bossen, struiken, heggen, hellingen e.d. zorgvuldig uit.

Camouflagemaatregelen

Camouflage mag de uitvoering van de opdracht niet hinderen. Iedere militair is voorzien van permanente middelen die de basis voor zijn camouflage vormen. Afhankelijk van de opdracht kan deze permanente camouflage aangevuld worden met extra camouflagemiddelen en maatregelen. Ook als deze maatregelen zijn genomen zal de militair niet volledig onzichtbaar zijn. Het is meestal wel mogelijk om ons en onze uitrusting minder zichtbaar / opvallend te maken, waardoor ontdekking en herkenning wordt bemoeilijkt.

Permanente maatregelen:

- Persoonlijke gevechtsuitrusting: Basis voor individuele camouflage wordt gevormd door de PGU zelf. Deze is van grof materiaal gemaakt en voorzien van een "Woodland" vlekkenpatroon in de kleuren zwart, groen, bruin en kaki. Het patroon biedt bescherming tegen visuele waarneming in het **gemiddelde** beboste terrein van West en Midden Europa. Het patroon van de vlekken en het contrast van de kleuren veroorzaakt vormvermindering op een afstand van 100 tot 250 meter.

Figuur 27-1
"Woodland" vlekkenpatroon.

- De helm: De groene helm wordt gecamoufleerd met behulp van een overtrek die ook van het "Woodland" patroon voorzien is.

Figuur 27-2
De groene helm.

- Wapens zijn veelal zwart van kleur. Zij blijven echter herkenbaar aan de (rechte) vorm en de glans.

Extra maatregelen

Het terrein waarin u zich bevindt zal altijd van het "gemiddelde" afwijken. Daarom moeten er extra camouflagemaatregelen genomen worden. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

- Beperkte maatregelen.
- Uitgebreide maatregelen.

Beperkte maatregelen

Middelen voor beperkte maatregelen zijn op de man aanwezig. Gezicht en handen kunnen niet permanent van een vlekkenpatroon worden voorzien. Daarom is (verwijderbare) camouflagecrème beschikbaar.

Camouflagecrème

Persoonlijke camouflage draagt, ook onder de huidige operationele omstandigheden, bij aan de veiligheid van het personeel. Gezicht en handen kunnen niet permanent van een vlekkenpatroon voorzien worden. Daarom is er een (verwijderbare) "camouflagecrème" beschikbaar voor die bijzondere omstandigheden. Deze heeft de juiste kleuren, IR (Infra Rood)- reflectie en is vriendelijk voor de huid. Deze crème bestaat uit honderd procent natuurlijke producten, die huidirritaties voorkomen. Het bevat tevens een beschermend zonnebrandmiddel. Drie camouflagekleuren worden geleverd in een apart doosje met een spiegeltje. De crème is gemakkelijk met zeep te verwijderen en laat geen vlekken na in de kleding.

Er is keuze uit (zie figuur 29-1):

- Crème voor in woestijngebieden:
- Crème voor in tropische regio's:
- Crème besneeuwde gebieden:

Voor gebruik in een woodland-omgeving is er het bekende 'tweekleurendoosje' (zie figuur 29-1).

*Figuur 29-1
Camouflagecrème.*

De vorm van de ogen, oren, neus etc. worden "verminkt" door het gezicht groen te camoufleren en door het maken van een bruine vlek in de vorm van een "S" over het gehele gezicht (zie figuur 30-1 en 30-2). Dit laatste kan ook worden bereikt, door het aanbrengen van schuine, bruine strepen (zie figuur 30-3). Deze wijze van camoufleren kan plaatsvinden, door het gebruik van een op maat gesneden sponsje.

Ook is het mogelijk dat het patroon van de gevechtskleding doorgetrokken wordt naar het gezicht. (zie figuur 31-1).

Handen zijn te klein om een patroon op aan te brengen. Deze worden dan ook geheel groen gemaakt.

Ook het contrast tussen de (donkere) schaduwrand van de helm en het (lichtere) gezicht wordt verminderd door de aangebrachte vorm van een donkere "S".

Het wapen: De glans van het wapen kan ook worden weggewerkt met de camouflagecrème.

*Figuur 30-1
Met groen camoufleren.*

*Figuur 30-2
Bruine 'S'-patroon.*

*Figuur 30-3
Bruine schuine strepen.*

Figuur 31-1

Uitgebreide maatregelen:

- Middelen voor uitgebreide camouflage zijn niet op de man aanwezig, maar worden uit de onmiddellijke omgeving gehaald. Camouflage moet altijd vervolmaakt worden met behulp van (natuurlijk) materiaal (stro, gras, takken, bladeren, heide etc.) uit de directe omgeving. Takken met bladeren zullen snel verdrogen en verdorren. Dergelijk materiaal moet dus regelmatig "ververst" worden. Takken van bomen of jonge aanplant die uit de grond gesneden of gerukt worden, zullen sporen achterlaten.
- In vrede tijdstip zullen wellicht milieuaspecten een rol spelen, maar onder operationele omstandigheden kan een waarnemer hieraan zien waar de militair kort tevoren nog was;
- Zorg ervoor dat natuurlijk materiaal altijd gedeeltelijk over de onderrand van de helm (maar niet voor de ogen) hangt. Op deze wijze worden zowel de vorm van de helm, als de rechte lijn van

de onderrand en de donkere schaduw eronder, gebroken.

Alternatieve middelen:

- Als alternatief kan de gehele militair en zijn uitrusting gecamoufleerd worden met behulp van (delen van oude) camouflagenetten of ander materiaal. Denk eraan dat dit materiaal gauw los gaat zitten en met bewegingen opvalt door de wind, maar zal ook de bewegingen van de militair extra accentueren.
- Indien geen camouflagecrème beschikbaar is voor gezicht en handen, kan er gebruik gemaakt worden van bijvoorbeeld aangebrande kurk, norit vermengd met water, Nivea of vaseline, modder, aarde, roet van uitlaten of schoensmeer. Hiervan is alleen de norit vermengd met water vriendelijk voor de huid, de andere middelen mogen slechts in noodgevallen worden gebruikt;
- Is er geen natuurlijk materiaal ter beschikking voor de helm rand en de schaduw onder de helm, dan kan dit gedaan worden met behulp van stroken groene of bruine jute stof etc.;
- Ook dit materiaal moet gedeeltelijk over de onderrand van de helm (maar niet voor de ogen) hangen. Op deze wijze worden zowel de vorm van de helm als de rechte lijn van de onderrand en de donkere schaduw eronder gebroken;
- Het wapen kan gecamoufleerd worden door het met groene of bruine stroken jute of stof te omwinden (zie figuur 33-1 en 33-2). Hierdoor wordt de vorm gebroken en de glans afgedekt. Korrel, vizier, bewegende delen en het patroonmagazijn moeten natuurlijk vrij gehouden worden. Denk er aan dat camouflagemiddelen die water of vocht bevatten,

roest op het wapen veroorzaken. Het wapen moet dan extra goed onderhouden worden.

*Figuur 33-1
Wapen zonder camouflage.*

*Figuur 33-2
Wapen met camouflage.*

Individuele camouflage bij duisternis, nacht en verminderd zicht

- 's Nachts kan waargenomen worden met behulp van nachtzichtapparatuur. Camoufleren bij duisternis dient dan net zo goed te gebeuren als overdag. Extra opvallend zijn licht en geluid.
- Tegen de hemel, bij nacht, steekt een lichaam af als een donker silhouet. Zorg dus vooral 's nachts voor een donkere achtergrond. Schaduwen in het maanlicht geven een goede dekking.
- Uitstraling van licht trekt de aandacht van waarnemers. Al het licht van bijvoorbeeld

zaklantaarns, vuur van sigaretten en koken, dient 's nachts volledig afgedekt te worden.

- Wordt er een zaklantaarn gebruikt, dan dient deze minimaal te zijn voorzien van een afgeschermd kleurfilter (black-out filter) en op de grond of naar eigen zijde gericht te zijn.
- Bijzondere aandacht moet worden besteed aan de 2 stipjes aan de achterzijde van de helm band. Zij reflecteren niet alleen licht, maar zijn ook fluorescerend. Deze dienen voor het ingaan van de duisternis naar binnen gedraaid gedragen te worden. Moeten ze door omstandigheden zichtbaar gedragen worden, dan dient altijd voorkomen te worden dan zij voor vijandelijke waarneming zichtbaar zijn. De beide stipjes geven niet alleen een indicatie waar u zich bevindt, maar ook over de afstand.
- Als een open terrein plotseling verlicht wordt door bijvoorbeeld lichtgranaten en/of struikeldraadlichtsein, moet men zich bij het horen van een knal, tegen de grond werpen en stil blijven wachten op het terugkomen van de duisternis. Bevindt men zich tussen bomen, struiken of dichte bebouwing dan kan men beter roerloos blijven staan. Bewegen valt dan meer op dan vorm, kleur etc. In alle gevallen is het aan te raden om de ogen af te schermen. Ogen, die niet aan licht blootgesteld zijn, zijn dan sneller weer aan de duisternis gewend.
- Rammelen van wapens en uitrusting kan voorkomen worden door tegen elkaar stotende delen met touw, lappen, jute of stro te omwikkelen. Gerammel van bestek, etensblikken en dergelijke, wordt voorkomen door ze op voorgeschreven wijze goed in te pakken.

- Bij invallen van de duisternis moet worden gecontroleerd of de uitrusting voldoende geluidloos is. Dit gebeurt door enige malen te springen.
- Bij verplaatsingen bij duisternis moet rekening gehouden worden dat (zicht) dekkingen waarvan bij dag (licht) gebruik gemaakt wordt, de positie bij duisternis kunnen verraden. Denk maar eens aan een verplaatsing door een bos.
- Dekking wordt geboden door de bomen en struiken. Overdag kunt u zien waar u uw voeten neerzet. 's Nachts ziet u echter niets. De takken waarop gestapt wordt, zullen breken en geluid veroorzaken. Ook hebt u geen zicht op hindernissen zoals kuilen, geulen, waar u in kunt stappen en blessures kunnen veroorzaken.
- Het is daarom verstandig om 's nachts via een andere route te verplaatsen dan overdag.

Wisseling van camouflage bij verplaatsingen door verschillende terreindelen

Camouflage is een onafgebroken proces van verbeteren en onderhouden. Belangrijks is om bij verplaatsingen de camouflage aan te blijven passen aan het terrein en het weer.

1.5 Geluids-, Licht- en afvaldiscipline

Geluids-, licht- en afvaldiscipline vallen onder de zogenaamde passieve beveiligingsmaatregelen. Licht en geluid dragen ver, vooral bij nacht. U kunt uzelf, uw collega's en uw opdracht in gevaar brengen als u niet de discipline opbrengt om op de juiste wijze om te gaan met geluids-, licht- en afvaldiscipline.

Afhankelijk van de dreiging in het gebied waar u opereert zullen verschillende geluids-, licht- en afvaldiscipline maatregelen afgekondigd worden. De verschillende maatregelen zijn deels al genoemd in het hoofdstuk camouflage. Ze zijn echter zo belangrijk, ook als er niet actief gecamoufleerd wordt, dat deze apart genoemd worden.

In algemeenheid geldt:

- Personeel voorkomt extra geluid door uitrusting vast te binden, af te tapen en weg te stoppen;
- Het maken van gemarkeerde, obstakel- en kraakvrije verbindingspaden. Hiermee voorkomt u dat u op takken en bladeren gaat staan;
- Commandanten houden een rammelproof voor elke actie. U kunt dit testen door met uw opsvest om, een aantal maal een kleine sprong te maken en uw rugtas op te tillen en lichtjes door elkaar te schudden;
- Licht afschermen bij gebruik;
- Bij gidslampen, rood of groen filter aan, vijandzijde af te schermen;
- Gebruik licht alleen in de voorgeschreven kleur (meestal groen of rood). Blauw licht beïnvloedt het zien niet (bv. kaartlezen). Blauw licht is voor de vijand nog moeilijker te zien dan rood licht;
- Roken en kook vuur alleen na toestemming commandant;
- Maximaal gebruik van velddiensttekens;
- Verhef uw stem niet tenzij ECHT nodig. Stemgeluid reikt heel ver met de juiste wind;

- In statische situaties wordt afval centraal verzameld en afgevoerd;
- Personeel neemt afval mee totdat het veilig weggegooid kan worden;
- Afval wordt niet begraven tenzij toegestaan door de commandant;
- Vupos (Vuurposities) worden indien noodzakelijk opgeruimd en gecamoufleerd bij verlaten.

Helderheidsversterking (HV) en Warmtebeeld (WB)

- Deze middelen zijn wijd verspreid over de wereld en kunnen op elk gevechtsveld voorkomen.
- Helderheidsversterkers gebruiken het resterende licht in de omgeving en versterken dat zodat men ook met minimaal licht een goed beeld heeft van de omgeving. Dit betekent dus dat als de tegenstander over deze middelen beschikt u extra voorzichtig moet zijn met licht.
- Warmtebeeld kijkers zitten in de meeste moderne gevechtsvoertuigen en er zijn meerder handmodellen beschikbaar in de wereld.
- Warmtebeeldkijkers registreren temperatuurverschillen op het gevechtsveld. Als de vijand de beschikking heeft over deze middelen is het belangrijk om goed op te letten met de keuze van uw opstelling en verplaatsingen. Zowel 's nachts als overdag.

1.6 Bepakken PGU

Bepakken van de 120L rugzak

Vak	Inhoud
1	Toiletas (scheergerei, tandenborstel, tandenpasta, zeep) 3x mantelriemen, 1 set onderhoudsmiddelen laarzen, 10 m touw, reserve elastiek, grijze vuilniszak, reparatieset thermarest, 4x haring en rugzakhoes.
2	Veldfles (2 ^e), thermosfles, overige componenten 24 uur rantsoen, 2 paar sokken, ondergoed kort, T-shirt, handdoek, waskom, regenbroek.
3	Camel bag, Jas bilaminaat, voering jas bilaminaat, gaitors en hemd rolkraag in een plastic zak en daaronder het noodonderkomen, slaapzak cpl zonder compressiezak, slaapmat (thermarest).
4	2 mantelriemen, munitie (indien verstrekt), 1 set mesting, bestek set (minus lepel), brandstoffles gevuld, brander peak one, reparatieset peak one, stofbril/scherfwerende bril.
5	In plastic zak, jas en broek basis, 1 stel ondergoed lang, 2 paar sokken. Grondzeil en pioniersschep (er kan bepaald worden als u zonder rugzak optreedt dat deze aan het opsvest komt).

Bepakken van de 60L rugzak

Vak	Inhoud
1a buiten topvak	Toilettas (scheergerei, tandpasta, tandenborstel, zeep), Handdoek, Waskom, reparatieset thermarest, rugzakhoes en Wc rol.
1b binnen topvak	1 set onderhoudsmiddelen laarzen, herstelgarnituur, heupclip, zwarte vuilniszak, 10 m touw.
2	Jas en broek basis, 1 stel ondergoed lang, 2 paar sokken, 2x T-shirt, 2x onderbroek, handdoek, hemd rolkraag, slaapmat (thermarest), gortexhoes, slaapzak cpl (compleet) zonder compressiezak, voering jas bilaminaat, boog voor bivak zak.
3	Thermosfles, jas bilaminaat.
4	Poncholiner, poncho (tenzij in gevechtsvest), 4x haring, mestings, 3x mantelriem, bestek op clip, regenbroek.
5	Pioschop op/in de rugzak; knelt anders tussen opsvest en rugzak.

U dient de rugzak logisch in te pakken. Dit houdt in dat de artikelen die u het meest gebruikt boven in de vakken zit.

Bepakken van het opsvest

Vak	Soort tas	Inhoud
1	Opbouwtasje met rits	Camouflagedoosje, spiegeltje*, esbitbrander+esbit
2+3	Opbouwtas Colt Patroonmagazijn	Patroonmagazijn 5x
4	Opbouwtas algemeen groot	Lunchpakket of een gedeelte van het 24 uur gevechtsrantsoen
5	Opbouwtasje met rits	Overig wapentoebehoren en onderhoudsmiddelen
6	Opbouwtas algemeen middel	Sokken en T-shirt (waterdicht verpakt), poncho, 4x haringen 4x spinners binnen voering parka
7	Opbouwtas veldfles	Veldfles, mok
-	In rits linker zijde	Notitieboekje, potlood, kaarthoekmeter en visibilitykaart in plastic zakje, zaklampje met rood filter*, kompasje* (dit alles indien niet in de buitenjas geplaatst)
-	Gasmaskertas	CBRN masker FM12 met inhoud aan linker zijde onder opsvest aan bandenstel

Poncho opgerold in lussen aan binnenzijde opsvest of achterop rugpand

Bepakken stoffen parka

Vak	Inhoud
1	Extra noodverband (indien verstrekt), aansteker, klap mok
2	Nood (alu) deken en herstelgarnituur, oordoppen, bitje
3	Notitieboekje, potlood, kaarthoekmeter en visibilitykaart in plastic zakje, kompasje*, zaklampje met rood filter* (indien niet in opsvest).
4	Handschoenen zwart, lippenbalsem*, lepel (uit bestek set).
5	Reflecterende armband, wollen mutsje, veldpet.

*= dit zijn artikelen die niet van rijkswege verstrekt worden.

1.7 Draagwijze geweer en schietbereidheid

In het bevel geeft de commandant aan welke draagwijze bij aanvang van de opdracht van toepassing is. Gedurende de opdracht kan de draagwijze aangepast worden aan de dreiging/situatie.

Schietbereidheid laag (zie figuur 43-1)

U hebt twee mogelijkheden om uw wapen aan de tactische draagriem te dragen:

- Het wapen voor de borst dragen.
- Het wapen om de schouder hangen.

Gebruik:

Deze draagwijze wordt gebruikt als de vijandelijke dreiging laag is.

Uitvoering

- De tactische draagriem loopt over de linker schouder en onder de rechter oksel door.
- Het wapen wordt voor de borst gedragen, men kan nog steeds beide armen gebruiken voor werkzaamheden;
- Desgewenst kan de schutter de snelsluiting openen, waardoor de riem langer kan worden gemaakt;
- Wapen is geladen en staat op '**Safe**';
- D.m.v. (Door middel van) deze draagwijze kan men snel overgaan naar een hogere schietbereidheid.

*Figuur 43-1
Schietbereidheid laag.*

Schietbereidheid middel (zie figuur 44-1)

Gebruik: Deze draagwijze wordt het meest gebruikt bij verplaatsingen en patrouilles.

Uitvoering

- Tactische draagriem loopt over de linker schouder en onder de rechter oksel door.
- De tactische draagriem is dusdanig afgesteld zodat de kolf van het wapen contact heeft met de rechter schouder;
- De linkerhand omvat de handbeschermers waarbij de linker wijsvinger gestrekt naar voren wijst;

- Het wapen is geladen en staat op '**Safe**', de rechter wijsvinger is gestrekt langs de trekkerbeugel;
- De loop wijst onder een hoek van ongeveer 45° naar beneden.

*Figuur 44-1
Schietbereidheid middel.*

Schietbereidheid hoog (zie figuur 45-1)

Gebruik: Deze draagwijze wordt gebruikt als men direct vijand contact verwacht.

Uitvoering

- Tactische draagriem loopt over de rechter schouder en onder de linker oksel door.
- De tactische draagriem is dusdanig afgesteld zodat de kolf van het wapen contact heeft met de rechter schouder;

- De linkerhand omvat de handbeschermers waarbij de linker wijsvinger gestrekt naar voren wijst;
- Het wapen is geladen en staat op '**Safe**' waarbij de rechter wijsvinger aan de trekker zit en de rechter duim bij de vuurregelaar;
- Er wordt waargenomen over de richtmiddelen voor een maximaal gezichtsveld.

*Figuur 45-1
Schietbereidheid hoog.*

1.8 Trappen van voorbereiding

Algemeen

Om richting te geven aan opdrachten, gebruikt een commandant vaak trappen van voorbereiding. Indien er na het uitvoeren van de opgedragen trap van

voorbereiding meer tijd beschikbaar is, dient verder gegaan te worden naar een hogere trap.

Uitvoering

Er is een verdeling in 4 trappen van voorbereiding, waarbij voor elke trap hoger meer voorbereidingstijd noodzakelijk is:

TRAP 1: Niet voorbereid

De gpc (groepscommandant) ontvangt de opdracht en maakt een kaartplan als basis voor zijn optreden. ER wordt NIET verkend.

TRAP 2: Pelotonscommandant verkent

De groepscommandant ontvangt, nadat de pelotonscommandant heeft verkend, de opdracht en maakt aan de hand van de verkenning van de pelotonscommandant een (kaart)plan als basis voor zijn optreden.

TRAP 3: Pelotonscommandant en

groepscommandanten verkennen

De groepscommandant ontvangt de opdracht en gaat verkennen (met anderen die deelnemen aan de verkenning).

TRAP 4: Pelotonscommandant en

groepscommandanten verkennen/vooroeffen

De gpc ontvangt de opdracht, verkent met zijn pelotonscommandant en oefent vervolgens de gehele actie voor met de gp (groep).

2. Verplaatsingen

2.1 Velddiensttekens en signalen

Algemeen

Bij het leiden, coördineren en uitvoeren van opdrachten, is het onderhouden van contact tussen personen of eenheden vaak van essentieel belang. Indien persoonlijk contact of het gebruik van elektronische verbindingsmiddelen onmogelijk, onpraktisch of ongewenst is, zijn visuele signalen goede alternatieve communicatiemiddelen voor het (door)geven van bevelen en informatie of voor het aanvragen van steun. Signalen kunnen gebruikt worden in vele vormen en bij elke actie. Signalen zijn met geluid of visueel. De sleutel voor het gebruik van signalen is dat IEDEREEN ze kent en begrijpt.

Doel

Velddiensttekens en signalen worden gebruikt als aanvulling op of in plaats van mondelinge bevelen. Visuele signalen vormen een eenvoudig en bedrijfszeker communicatiemiddel. De toepassing van visuele signalen vereist van de gebruikers een grote mate van oplettendheid en geoefendheid.

Soorten signalen

De volgende visuele en geluidssignalen kunnen worden gebruikt:

- Handsignalen, fluiten, klopsignalen, stokken, spuitbussen, witpoeder.
- Rood/wit-tape, kleursignalen, vlaggen, seinpatronen;

- Kompas of horloge wijzerplaat;
- Stenen neergelegd in een bepaalde vorm;
- Zaklampen met filter: rood, groen, geel, en blauw;
- Breaklights: wit, rood, geel, groen, blauw, infrarood;
- Rook: rood, paars, groen.

Voor- en nadelen van visuele signalen

Voordelen:

- Vervanging op lager niveau van electr(on)ische verbindingsmiddelen.
- Door een tegenstander moeilijk te peilen of te storen;
- Zijn bij elke eenheid aanwezig en relatief bedrijfszeker.

Nadelen:

- Hebben een beperkt afstandsbereik
- Zijn afhankelijk van zicht, terrein en weersinvloeden;
- Vereisen een grote mate van oplettendheid;
- Imitatie en daardoor misleiding door de tegenpartij is mogelijk.

Algemene regels voor het gebruik van visuele signalen

- De signalen moeten op een zodanige plaats worden gegeven dat zij duidelijk zichtbaar zijn voor het personeel of de eenheden waarvoor zij zijn bestemd.

- Bij het gebruik van de signalen dient men zich vooraf ervan te overtuigen, dat men de aandacht van de 'ontvangers' heeft getrokken.
- Een signaal moet, om verwarring met een ander signaal te voorkomen, correct en duidelijk worden (door)gegeven.
- Zodra een signaal is ontvangen, wordt gevolg gegeven aan de uitvoering daarvan tenzij anders is bepaald.

Uitvoering

Uitgangspunt is dat de tekens gegeven kunnen worden terwijl men het wapen goed vast kan blijven houden. Voor enkele tekens is het gebruik van de tactische wapenriem noodzakelijk.

Arm- en handsignalen voor het optreden te voet.

*Figuur 49-1
'Attentie'*

*Met vrije arm (met vlakke hand)
zwaaiende beweging maken.*

*Figuur 49-2
'Begrepen'*

*Met rechterhand groet
brengen.*

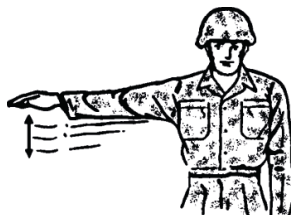
Figuur 50-1
'Voorwaarts'
Met vrije arm (met vlakke hand)
Beweging naar voren maken.

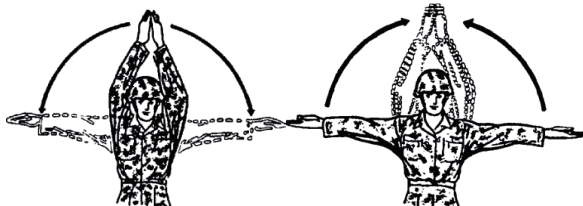
Figuur 50-2
'Halt'
Met gestrekte vrije arm
vlakke hand tonen.

Figuur 50-3
'Looppas, versnellen'
Met vrije arm (met vuist) snelle korte
beweging omhoog/omlaag maken.

Figuur 50-4
'Snelheid verminderen'
Met gestrekte vrije arm (met
vlakke hand) snel bewegen

Figuur 51-1
'Tussenruimte vergroten'
Met gestrekte armen (met vlakke hand) van binnen naar buiten bewegen.

Figuur 51-2
'Tussenruimte verkleinen'
Met gestrekte armen (met vlakke hand) van buiten naar binnen bewegen.

Figuur 51-3
'Enkelcolonne'
Gestreckte arm (met vlakke hand) opsteken.

Figuur 51-4
'Dubbelcolonne'
Gestreckte armen (met vlakke hand) opsteken.

Figuur 52-1
'Verspreide formatie'
Gestreckte armen (met
vlakke handen
horizontaal opsteken.

Figuur 52-2
'Dekken'
Met vrije arm (met
vuist) snelle korte beweging
omlaag/omhoog maken.

Figuur 52-3
'Verzamelen'
Met vrije arm, cirkelende
beweging (met vlakke hand)
maken.

Figuur 52-4
'Verzamelen alleen commandanten'
Met gestreckte arm, cirkelende beweging
(met vlakke hand) maken en de andere
arm (met vuist) buigen naar schouder.

Figuur 53-1
'Korte stop'

Met vrije arm, cirkelende beweging (met vuist) maken.

Figuur 53-2
'Lange stop'

Met vrije arm, cirkelende beweging onder een hoek van 45 graden (met vlakke hand) maken.

Figuur 53-3
'Geen vijand / veilig'

Met vrije arm, duim omhoog.

Figuur 53-4
'Vijand waargenomen'

Met vrije arm, duim omlaag.

Figuur 54-1
'Luisteren'
Hand bij het oor houden.

Figuur 54-2
'Waarnemen'
Hand als een kijker voor het gezicht.

Figuur 54-3
'Grote hindernis'
De vrije arm wordt voor de keel gebracht en van links naar rechts bewogen.

Figuur 54-4
'Kleine hindernis'
De vrije arm kruisen met het wapen.

Figuur 55-1
'(2 uurs) Verzamelpunt'
 Een cirkelende beweging maken
 en wijzen naar een punt.

Figuur 55-2
'Pijlpunt'
 Beide armen schuin omlaag, zodat
 een pijlpunt ontstaat.

Fluitsignalen

- Kort-kort: gevolgd door een velddienstteken is een waarschuwingsteken.
- Kort: uitvoeren;
- Lang fluitsignaal geeft daaropvolgend het uitvoeringsteken aan.

Kleursignalen

Algemeen: Kleursignalen zijn een aanvulling op de velddiensttekens en signalen:

- *Gele vlag* "Markeert locatie met gewonde".
- *Rode vlag* "Markeert voorste lijn eigen troepen, voorste eigen ehd";
- *Groene vlag* "Veilig, markeert veilig pt voor eigen troepen".
- *Blauwe vlag* "Markeert boobytraps en mijnen";
- *Seinpatronen* De betekenis van de seinpatronen wordt per actie vastgesteld en in het bevel vermeldt (worden nooit gebruikt als alarmeringsmiddel);
- *Rood-wit tape* Geeft een onveilige plaats of de begrenzing van een doorgang aan, bijvoorbeeld een ruimte die van een valstrik is voorzien of nog niet veilig is;
- *Felgele spuit Bus/verf.* Markering van UXO (Unexploded Ordnance)/IED (Improvised Explosive Device)/Mijnen.

Uitroepen

- *Magazijn* "Ik moet mijn magazijn wisselen".
- *Storing* "Ik heb een wapenstoring";
- *Wapencheck* Wissel eventueel het magazijn voor een vol magazijn, eventueel spannen, aandrukplunjer indrukken en op vuren zetten;
- *Oortjes* "Ik ga een handgranaat/Flash Bang gooien, bescherm de oren";

- *Granaat* "Er is een vijandelijke handgranaat gegooid; zoek dekking en bescherm de oren";
- *Drie schoten* "Ik heb het vuur overgenomen/ik ben gereed om dekkingsvuur te geven";
- *"Vrij of veilig"* "De ruimte is gezuiverd / Veilig";
- *Eigen vuur* "Ik heb (per ongeluk) zelf gevuurd";
- *Munitie* "Ik heb munitie nodig".

Alarmsignalen

Voor het waarschuwen van uw eenheid worden onderstaande signalen gegeven. Zichtbare en hoorbare signalen kunnen elkaar aanvullen.

Luchtalarm

- Hoorbaar signaal.
- (om)Roepen "Luchtaanval" of DEKKKEN-DEKKEN-DEKKEN;
- Geef met claxon of fluit 3 seconden geluid gevolgd door 1 seconde stilte, enzovoort;
- Sirenegeloei bestaande uit 1 minuut onafgebroken janktoon;
- Zichtbaar: Kleur **rood** (bijvoorbeeld bord of vlag, bij voorkeur vierkant van vorm);
- Einde luchtalarm:
 - o omroepen: "Einde luchtalarm".
 - o zichtbaar: verwijderen van geplaatste zichtbare signalen.

CBRN alarm

- Hoorbaar signaal.
- (Om)roepen = (de beste methode):

- "GAS, GAS, GAS".
 - "SPROEI, SPROEI, SPROEI".
 - "FALLOUT, FALLOUT, FALLOUT"
- Claxon, fluit en dergelijke dan wel slaan van metaal op metaal, 1 seconde geluid, 1 seconde geluid, 1 seconde geluid enzovoort.
- Sirene: Afwisselend janktoon en rust;
- Zichtbaar: Het opzetten van het CBRN-masker en het uitvoeren van overige beschermende maatregelen door personeel in je directe omgeving;
- Zichtbaar: Kleur **zwart** (bijvoorbeeld bord of vlag, bij voorkeur driehoekig van vorm);
- Einde alarm indien alle CBRN gevaren zijn geweken:
 - (om)roepen: "EINDE ALARM".
 - claxon: Aanhoudend geluid van een claxon, blaasinstrument, fluit enzovoort.
 - sirene: 1 minuut eentonig sirene geluid.
 - zichtbaar: Verwijderen van de geplaatste zichtbare signalen.
- Einde alarm indien nog niet alle CBRN gevaren zijn geweken:
 - (om)roepen: "EINDE GASALARM" of "EINDE FALLOUTALARM" of in combinatie met einde luchtalarm: "EINDE LUCHTALARM".

Grondalarm

- STIL ALARM: Dit wordt mondeling (op fluistertoon) of via de aangelegde lijnverbindingen gegeven:
 - personeel bezet de alarmopstellingen.
- Een hoorbaar/zichtbaar signaal door:
 - (om) roepen: "GRONDALARM".

- serie lange signalen: Met een voertuigclaxon, circa 30 seconden.
 - personeel bezet de alarmopstellingen.
- Einde alarm:
 - (om)Roepen=beste methode: "EINDE ALARM" of "ALLES VEILIG".

Bij einde alarm wordt er door de commandant aangegeven welke beschermingsmaatregelen van toepassing zijn/blijven.

2.2 Verplaatsen te voet

Algemeen

De gpc heeft een aantal keuze mogelijkheden om tactische verplaatsingen met zijn gp uit te voeren. De wijze van verplaatsing is afhankelijk van de uitkomst van het besluitvormingsproces.

Tijdens de uitvoering van de verplaatsing kan de gp gebruik maken van de hieronder beschreven formaties, verplaatsingstechnieken en procedures. Ter verduidelijking is bij elke beschreven procedure een tekening bijgevoegd van het groepsoptreden in pelotonsverband.

Beveiliging

Tijdens de verplaatsing wordt de bev (beveiliging) gehandhaafd middels:

- De formaties.
- De verplaatsingstechnieken.
- Uitwijkpunten langs de route.
- Snelheid, haltes en marsrusten.

- Het aflossen van de voorste ehd (eenheid)/plg (ploeg).
- Gevaarlijke gebieden te omtrekken, indien niet mogelijk deze gebieden eerst te beveiligen.

Uitgangspunt

Bij de beschrijvingen is er van uitgegaan dat de groep bestaat uit 8 personen en zelfstandig of als voorste eenheid van een peloton verplaatst. Minimale afstand tussen de groepsleden/ploegleden is 5-10 m.

Formaties

Gpn gebruiken een formatie voor controle, bev en flexibiliteit.

- Controle: de meeste groepsleden kunnen de commandant zien, de communicatie geschiedt met velddiensttekens en handsfree verbindingsapparatuur.
- Beveiliging: formaties geven rondombev en stellen ehdn in staat hun vuurkracht te ontplooiën op de flank, in de rug en in front.
- Flexibiliteit: formaties kunnen worden aangepast aan de situatie.
- Verder stellen formaties de gpn en plgn in staat drills sneller uit te voeren en geven hierdoor de zekerheid dat iedereen in de verwachte positie is.
- De commandant bepaalt a.d.h.v. (aan de hand van) zijn opdracht en het terrein welke formatie wordt ingenomen. De gp kent vier formaties:
 - o dubbelcolonne.
 - o enkelcolonne.
 - o verspreide formatie.
 - o pijlpunt.

Legenda

Soldaat

Gpc

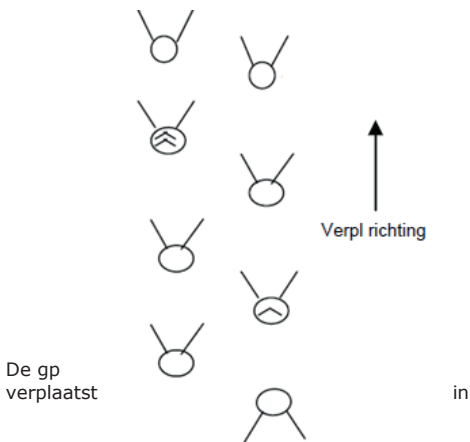
Plv-Gpc

Sector

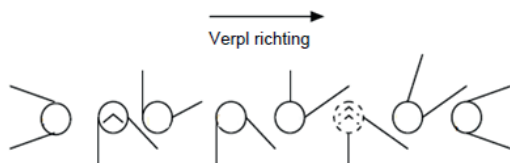

Vijand

Dubbelcolonne

dubbelcolonne (open bosgebieden, brede wegen etc).
Minimale afstand tussen de ploegen is 5-10 meter of
indien mogelijk zichtcontact.

Enkelcolonne

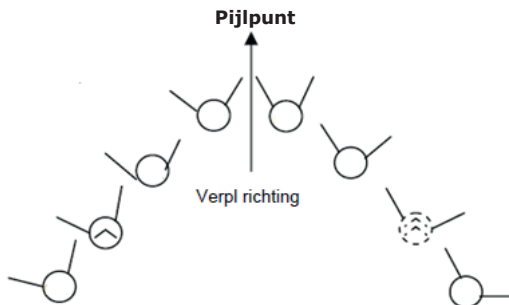

Indien de dubbelcolonne niet kan worden uitgevoerd verpl de gp in enkelcolonne. (zeer bedekt terrein, verminderd zicht, duisternis).

Verspreide formatie

Deze formatie wordt gebruikt wanneer de gpc alle vuurkracht in front nodig heeft. De formatie kan ook gespiegeld worden. De gpc wijst een plg van richting aan.

Deze formatie kan bijvoorbeeld in open bosgebieden worden gebruikt, wanneer de gpc vijandcontact op de 10 uur of 2 uur richting of in front verwacht.

Verplaatsingen bij dag zonder vijandelijk vuur

Het belangrijkste is dat u niet gezien wordt; zolang u 'onzichtbaar' bent, trekt u geen vijandelijk vuur. U zult zich gewoonlijk in de gewone pas of looppas verplaatsen. Naast uw persoonlijke camouflage moet u ook uw verplaatsing camoufleren:

- Loop indien mogelijk niet op wegen en paden, maar in de bosrand. Is dit niet mogelijk, loop dan aan de zijkant van de weg en in de schaduw.
- Blijf in bebost en begroeid terrein voortdurend waarnemen, ook in de bomen;
- Vermijd kruisingen, steek iets verderop over;
- Neem voordat u open terrein betreedt, even de tijd om waar te nemen;
- Ga niet dicht bij elkaar lopen, kies laaggelegen routes en ga om de heuveltjes heen in plaats van erover heen.

Voorbereiding

Bij een verplaatsing wordt gebruik gemaakt van diverse ptn waar de gp langs komt. Deze ptn worden tijdens de verplaatsing aangewezen en evt. (eventueel) daadwerkelijk bezet of betrokken. Na het ontvangen van de opdracht om te verplaatsen maakt de gpc een kaartstudie en bekijkt:

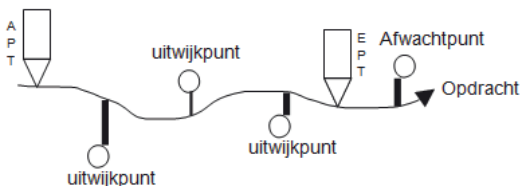
- Kritieke punten en natuurlijke hindernissen.
- De meest geschikte route en alt route;
- Formatie en verpltechniek;
- Indeling gp;
- Snelheid.

Uitwijkpunt

Een door de commandant aangewezen markant punt of makkelijk herkenbaar terreindeel langs de route waar wordt verzameld en gereorganiseerd, nadat de ehd al dan niet gepland, verspreid is geraakt.

De eisen van het uitwijkpunt:

- Eenvoudig vindbaar.
- Is langs de route aangewezen door de gpc;
- Moet vuur- en zichtdekking bieden;
- Zo mogelijk gedekt kunnen naderen door de plgn;
- Zo mogelijk gedekt kunnen verlaten door de gp;
- De plgn gaan altijd terug naar het laatste uitwijkpunt.

Acties bij/in het uitwijkpunt:

- Voorzichtig naderen.
- Verkennen;
- Wachten op de andere plgn;
- De naderende plg zoekt contact middels afgesproken procedure;
- Fuco 1 uitvoeren (buddygewijs);
- Herverdeling KL V en gewonden verzorgen.

Haltes, stops en marsrusten

Halt houden

Bij halthouden van de gp wordt op aangeven van de gpc de volgende procedure gevolgd:

- Bij haltes wordt geknield en beveiligd in de waarnemingssector.
- Bij langere haltes wordt een vupo door eenieder ingenomen en beveiligd in de waarnemingssector.

Marsrust bij zelfstandig optreden

Om de inzetbaarheid van het personeel bij verplaatsingen over grotere afstand te handhaven kan de marsrust dienen om:

- Te rusten.
- Te reorganiseren;
- De voorste plg af te lossen;
- Kaart te lezen;
- Te luisteren;
- KL 1 te nuttigen.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen een:

- Korte stop.
- Lange stop.

De tijdsduur is afhankelijk van het besluitvormingsproces.

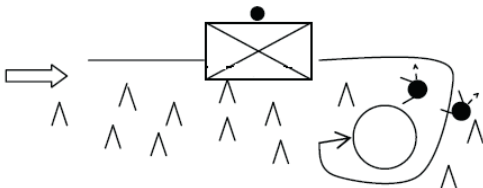
Uitvoering van de korte stop:

- Wordt in het algemeen direct op de opmarsrichting ingenomen.
- De gp sluit op en houdt halt;
- De plgn houden met minimaal 1 man waarneming in de eigen sector.

Uitvoering lange stop:

- Is van de opmars route af.
- De gpc bepaalt de locatie;
- De gp passeert deze locatie;
- De gp betreft de locatie middels de vishaakmethode;
- De gp richt een rondom in;
- Er worden hews (horizontale effect wapens) uitgezet op de gevolgde route en in de opmarsrichting.

Vishaakmethode

Verplaatsingstechnieken

Verplaatsingstechnieken geven verschillende gradaties van controle, bev en flexibiliteit aan. De afstand tussen verplaatsende ehdn verschilt. Dit is afhankelijk van het besluitvormingsproces. Verplaatsingstechnieken stellen de gpc in staat om met het kleinste mogelijke element het contact met de vij (vijand) aan te gaan, waardoor

hij met het grootste deel van de ehd nog kan manoeuvreren. De gpc baseert zijn keuze voor een bepaalde verplaatsingstechniek aan de hand van zijn besluitvormingsproces. Hierbij is de waarschijnlijkheid van vijandcontact bepalend. Echter kan door tijdsdruk een andere verplaatsingstechniek worden bepaald.

Overzicht verplaatsingstechnieken

In de onderstaande tabel zijn afgebeeld de drie verplaatsingstechnieken en de factoren van invloed voor een keuze.

	GROEN	GEEL	ROOD
Gebruik	Vijandcontact niet te verwachten	Vijandcontact mogelijk	Vijandcontact verwacht en bij grote open gebieden.
Controle	Goed	Minste	Beste
Snelheid	Snelste	Langzaam	Langzaamste
Spreiding	Minste	Goed	Beste
Beveiliging	Minste	Meer	Meeste
Schietbereidheid	Laag	Middel	Hoog

Verplaatsen in groen in groepsverband

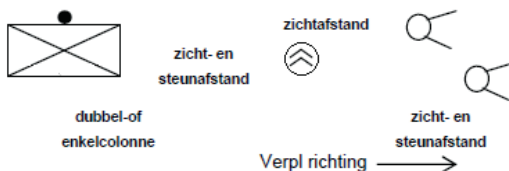
Afhankelijk van de besluitvorming verplaatst de gp in enkel- of dubbelcolonne. De gpc is daar van waaruit hij zijn gp het best kan leiden. De onderlinge afstand tussen de plgn is een richtlijn en bedraagt minimaal 5-10 meter.

Verplaatsen in geel in groepsverband

Dit is de meest gebruikte manier van verplaatsen. De uitvoering is als volgt:

- De gpc stuurt 1 ploeg uit ten behoeve van de bev in front;
- De voorste ploeg verplaatst op zichtafstand, waarbij deze plg te steunen moet zijn door de rest van de gp;
- De voorste plg maakt aansluitende sprongen;
- De gpc laat de voorste ploeg regelmatig aflossen;
- De gpc bepaalt zijn eigen formatie;
- De gpc is in principe vrij in beweging. (bevindt zich doorgaans achter de voorste plg);
- De voorste plg kan de volgende middelen bij zich hebben:
 - o veldkijker 6x42.
 - o nachtzichtmiddelen.
 - o kompas.
 - o mijnenprikker.
 - o markeermiddelen (tape, fluorescerende verf).
 - o verbindingsmiddelen (*handsfree*).
- Afstand gpc met de rest van de gp is zichtafstand.

Verplaatsing in geel

Verplaatsen in rood in groepsverband

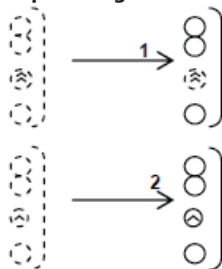
De gp verplaatst van opst (opstelling) naar opst met secties. De afstand tussen deze secties is variabel.

Uitvoering:

- De gp heeft een steunend en een bewegend element.

- Het bewegend element verplaatst terwijl het steunend element de route van het bewegend element met vuur kan bestrijken;
- Elke volgende vupo is binnen 150 meter van het steunend element (i.v.m. (in verband met) helft van de dracht van de wapens);
- De lengte van de verplaatsing in rood is afhankelijk van het besluitvormingsproces;
- Voor een verplaatsing van het bewegend element dienen de volgende gegevens binnen de gp bekend gesteld te zijn:
 - o richting of positie van de vijand (indien bekend).
 - o locatie steunend element.
 - o volgende locatie voor het steunend element.
 - o route van het bewegend element.
 - o vervolgo opdracht bindend element indien de locatie wordt bereikt.
- De gpc deelt zijn gp in twee secties:
 - o steunend element onder leiding van de plv (plaatsvervangend)-gpc.
 - o bewegend element onder leiding van de gpc.

Verplaatsingen in rood

Optreden bij kritieke terreindelen

Kritieke terreindelen worden voor aanvang van de verplaatsing door de gpc d.m.v. kaartstudie vastgesteld. De vastgestelde kritieke terreindelen worden zowel in de terreinoriëntatie als in het bevel benadrukt. Zij worden evt. in stappen meegenomen in de bevelsuitgifte met daarin de toe te passen procedures. Uitgangspunt is: altijd een steunend en een bewegend element. De vastgestelde kritieke terreindelen worden in de navolgende ptn beschreven en daarbij de mogelijke toe te passen wijze van optreden:

- Uitgangen, bosranden en defilés in bossen worden zo mogelijk gemeden i.v.m. een mogelijke geplande vij artillerie- of mortierbeschieting, het gebied wordt mogelijk onder waarneming gehouden.
- Open gebieden worden omtrokken of, indien dit niet mogelijk is, overgestoken op het smalste punt. De uitvoering is afhankelijk van het besluitvormingsproces.
- Oversteken van brede wegen, paden, kruisingen, T-splitsingen en waterlopen (sloten en beken e.d.).
- Oversteken bij een bocht of smalle plaatsen.
- Kruispunten worden omtrokken en niet overgestoken.
- Vij waarneming mogelijkheid zo kort mogelijk houden.
- Bebouwing wordt zo mogelijk op ruime afstand omtrokken of, indien dit niet mogelijk is, doorschreden; de uitvoering is afhankelijk van het besluitvormingsproces.
- Rivieren en kanalen, waarbij enige voorbereiding nodig is, worden zo mogelijk overgestoken met een steunend en bewegend element op een smalle zichtgedekte plaats.

- Kunstwerken (bruggen, tunnels, etc) worden zo mogelijk op ruime afstand omtrokken of, indien dit niet mogelijk is, over- of doorschreden. De uitvoering is afhankelijk van het besluitvormingsproces.

Beveiliging

Bij kritieke terreindelen neemt de gp de volgende maatregelen ter bev:

- Benadrukken van uitwijkpunten aan eigen- en vijandzijde.
- Bev van eigen zijde (linker en rechterflank en rug).
- Verkennen en bev aan vijandzijde.
- Het doorschrijden van het gevaarlijke gebied.

De manier van oversteken na het wegleggen van de bev is afhankelijk van de factoren (tijd, bev etc), uit het besluitvormingsproces.

Optreden bij grote kritieke terreindelen

De gp voert de volgende handelingen uit:

- De voorste ploeg meldt dit pt zodra dit binnen zichtcontact is.
- De gp houdt halt.
- Gpc verkent bij de locatie voorste ploeg en bepaalt de locatie van het oversteekpunt (zie figuur 72-1, stap 1);
- De gpc meldt aan de pc de aard van het gebied en zijn actie (alleen wanneer verplaatst wordt in pelverband);
- De plv-gpc maakt contact met de gpc;
- De gpc informeert alle plgn over de situatie en de uitwijkpunten aan eigen en vijandzijde;

Figuur 72-1

'Stap 1'

Het oversteken van grote kritieke terreindelen, gpc bij voorste plg en bepaling locatie oversteekpunt.

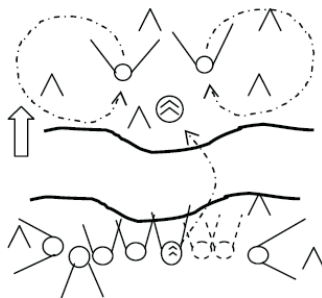
- De manier van oversteken is afhankelijk van het besluitvormingsproces;
Bijv: Pijlpunt of in 'ROOD';
- Als aan eigen zijde de verspreide formatie is ingenomen kan de eerste sectie voorwaarts of de gp gaat over in pijlpuntformatie. (stap 2);
- De plv-gpc stelt zeker dat iedereen over is en geeft dit door aan de gpc;
- Na deze melding verplaatst de gp verder in de normale snelheid.

Optreden bij brede wegen en waterlopen (sloten en beken e.d.).

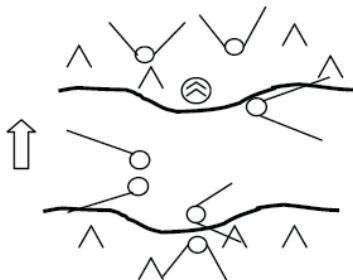
De gp voert de volgende handelingen uit:

- De voorste plg meldt het pt zodra dit binnen zichtcontact is.
- De gp houdt halt en bev;
- De gpc verkent het gevaarlijke gebied en stelt de locatie van het oversteekpunt vast (daar waar het meeste vuur- en zichtdekking is);
- De gpc meldt aan de pc (pelotonscommandant) de aard van het gebied en zijn actie (alleen wanneer verplaatst wordt in pelverband);
- De gpc bepaalt op welke wijze de gp oversteekt (met de gehele gp, met secties of met plgn);
- De plv-gpc maakt contact met de gpc;

- De gpc informeert alle plgn over de situatie en de uitwijkpunten aan eigen en vijandzijde;
- O.l.v. (Onder leiding van) de plv-gpc wordt de bev aan de eigen zijde geregeld (flank en rug);
- Als de bev aan eigen zijde is ingericht steken de gpc en de voorste plg de brede weg over;
- De voorste plg en gpc nemen aan vijandzijde een vupo in binnen zicht en steunafstand van de bev aan eigen zijde;
- De voorste plg verkent o.l.v. de gpc de vijandzijde (heuvels, insnijdingen etc.);
- Na de verkenning neemt de voorste plg een vupo in;
- De gpc geeft het gebied veilig aan zijn plv-gpc;
- O.l.v. de plv-gpc steekt de rest van de gp in de afgesproken formatie de weg over;
- Aan vijandzijde wordt evt. een vupo ingenomen;
- Aansluitend hierop wordt de verplaatsingsformatie hersteld en de verplaatsing voortgezet.

Figuur 73-1
'Mogelijkheid:'
Oversteken brede weg met de gehele gp.

Figuur 74-1
'Mogelijkheid:'
Oversteken brede weg met plgn.

Optreden bij kleinere kritieke terreindelen

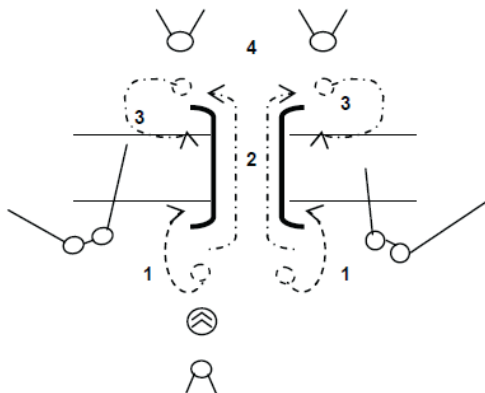
Kleinere wegen, paden en haaks op de verplaatsingsrichting liggende hindernissen worden alleen door de voorste plg beveiligd. De voorste plg geeft de gpc aan of het gebied aan vijandzijde veilig is. De gp steekt d.m.v. het aftikstelsel en het overnemen van de waarnemingssectoren het pad over.

Optreden bij het oversteken van bruggen (zie figuur 75-1)

Bij het onderkennen of bereiken van een brug wordt de gpc gewaarschuwd en de nadering, de overzijde van de brug en de brug zelf onder waarneming gehouden door de plgn. De gp voert de volgende handelingen uit:

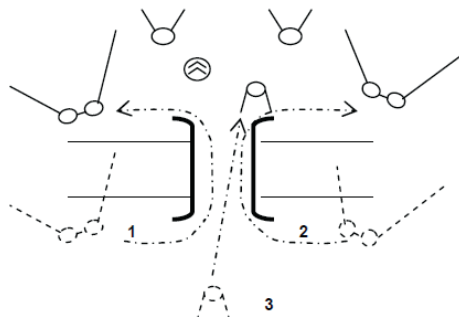
- Nadat de gpc de bev geregeld heeft aan eigen zijde verkent de verkenningplg de onderzijde van de brug aan eigen zijde (zie pt 1 figuur 75-1).

- De brug wordt overgestoken door de verkenningsplg die de zijkanten en relingen van de brug bekijkt(zie pt 2 figuur 75-1);
- Aan vijandzijde wordt wederom onder de brug gekeken(zie pt 3 figuur 75-1);
- De verkenningsplg neemt een vupo in(zie pt 4 figuur 75-1);
- De verkenningsplg geeft d.m.v. een teken aan dat de brug veilig is;
- Op aanwijzing van de gpc steken de overige plgn gefaseerd de brug over en nemen aan vijandzijde een vupo in.(zie figuur 76-1).

Figuur 75-1

1. Verkennen onderzijde brug aan eigen zijde.
2. Oversteken van de brug.
3. Verkennen onderzijde brug aan vijandzijde.
4. De verkenningsplg neemt een vupo in.

*Figuur 76-1
'De rest van de plgn nemen gefaseerd een vupo in'.*

Het passeren van kruispunten en zijwegen

Wanneer de gp langs wegen en paden verplaatst, worden kruispunten en zijwegen als kritieke gebieden behandeld. Kruisingen worden niet overgestoken maar omtrokken.

De gp voert de volgende handelingen uit:

- De voorste plg geeft kruising aan.
- Op teken van de gpc evt. overgaan in formatie enkelcolonne;
- De kruising wordt links of rechts omtrokken;
- De verplaatsingsroute wordt vervolgd.

De gp voert de volgende handelingen uit:

-

- 77 -

Verplaatsingen bij dag onder vijandelijk vuur

Na het uitvoeren van uw contactdrill gaat u over op verplaatsen onder vijandelijk vuur. Iedere verplaatsing is nu van vuurpositie naar vuurpositie. Afhankelijk van de opdracht gaat u voorwaarts of achterwaarts o.l.v. de gpc. U dekt uw buddy en hij dekt u tijdens de verplaatsing. Maak gebruik van vuur en beweging. Dat wil zeggen 1 man vuurt, 1 man springt. Hierbij moet u ook de rest van de groep in de gaten houden om hun veiligheid en die van uzelf geen gevaar te laten lopen.

Robbengang en tijgersluipgang

Er zijn ook situaties waarbij u met uw eenheid (tijdelijk) uw posities zal moeten behouden. Indien u beschoten wordt door de vijand kan het zijn dat u alsnog moet verplaatsen. U kunt zich dan verplaatsen in de robbengang (zie figuur 79-1) door de rechterelleboog en linker knie, afgewisseld door de linker elleboog en de rechter knie naar voren te brengen. Indien de vuurdekking onvoldoende is past u de tijgersluipgang (zie figuur 79-2) toe, waarbij het lichaam zo dicht mogelijk bij de grond is. U verplaatst zich door de rechter knie zijwaarts op te trekken en de linker arm voorwaarts te strekken. Vervolgens zet u zich af door het rechter been te strekken. Daarna de linker knie zijwaarts optrekken en de rechter arm voorwaarts strekken. Vervolgens zet u zich af door het linker been te strekken.

Figuur 79-1
'Robbengang'.

Figuur 79-2
'Tijgersluipgang'.

2.3 Verplaatsen te voet bij verminderd zicht

Algemeen

Verplaatsen te voet bij verminderd zicht wordt in principe op dezelfde wijze uitgevoerd als bij dag. Deze verplaatsing gebeurt in de regel hetzelfde als bij dag (dezelfde formaties etc.) met als belangrijkste regel dat zo geruisloos mogelijk verplaatsen belangrijker is dan snelheid.

Aandachtspunten:

- Afhankelijk van het besluitvormingsproces bepaalt de gpc of er verplaatst wordt over paden of door het terrein om ontdekking met nachtzicht-apparatuur te voorkomen.
- De afstanden tussen de plgn wordt kleiner;
- De snelheid ligt lager;
- Geen dubbelcolonne;
- Het gebruik van 'cat-eyes' als de tactische situatie het toelaat;
- Regelmatig controle aanwezigheid personeel/materieel;
- Bij elke stop geeft de laatste man het teken 'laatste man bij' en tikt zijn voorganger op zijn schouder (tekens doorgeven!);
- Behouden van richting op de route d.m.v.:
 - o het gebruik van een schets door de voorste plg.
 - o het gebruik van terreinkenmerken.
 - o de inzet van gidsen of gemarkeerde routes.
 - o het gebruik van kompas.
 - o niet roken, geen lichten en geen geluid.
- Camouflage;
- Afhankelijk van het terrein, de mate van duisternis en de operationele situatie (waaronder nabijheid

van vij) zijn er nog drie andere manieren van verplaatsen te voet bij verminderd zicht:

- spokengang.
- kattengang.
- slangengang.

Spokengang

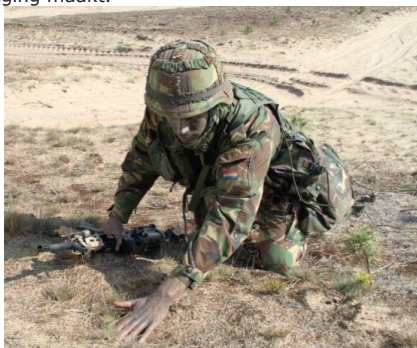
De voeten moeten hoog worden opgetild, omdat zij anders in lang gras, heide of struikgewas geluid zullen veroorzaken. Zet de voeten langzaam neer, waarbij de tenen als eerste de grond moeten raken.

*Figuur 81-1
'Spokengang'.
Tasten naar obstakels in spokengang.*

Kattengang

Indien het terrein of operationele situatie het verplaatsen in de 'spokengang' onmogelijk maakt, kunt u (mogelijk tijdelijk) overgaan in de 'kattengang'. De principes zijn hetzelfde als bij spokengang, met als grootste verschil dat de grond met de hand afgetast wordt voordat men verplaatst. Verwijder alle takjes, bladeren zo stil mogelijk voordat men de volgende beweging maakt.

*Figuur 82-1
'Kattengang'.*

Aftasten van de grond in kattengang.

Slangengang

Voor het noodzakelijk passeren van kale terreindelen of op zeer korte afstand van de vijand, kunt u overgaan tot de 'slangengang'. Hierbij is het belangrijk dat u goed de tijd neemt en met de handen eerst de grond aftast en alle takjes, blaadjes etc zachtjes aan de kant legt voordat u uzelf langzaam een stukje naar voren

verplaatst. Bij het verplaatsen is het belangrijk dat u eerst de handen een klein stukje (tot waar u afgetast heeft) naar voren doet en daarna uw tenen stevig in de grond drukt om de afstand te overbruggen.

*Figuur 83-1
'Slangengang'.
Aftasten van de grond.*

2.4 Contactdrills

Algemeen

Een drill is een actie die uitgevoerd wordt zonder de toepassing van een voorbereid besluitvormingsproces. Automatisch handelen en/of optreden onder direct of indirect vuur met wapens en een eenheid.

Contactdrills zijn vastgestelde individuele en groeps drills die zorgen voor een eenduidige reactie op een dreiging. De individuele drill geeft u en uw collega's de grootste overlevingskans.

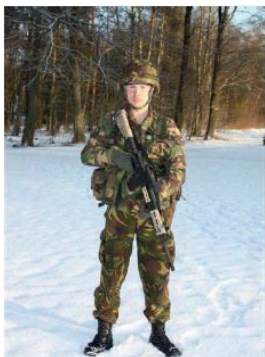
De groepsdrills worden aangeleerd en getraind onder leiding van uw gpc.

Dit hoofdstuk behandelt tevens de volgende situaties:

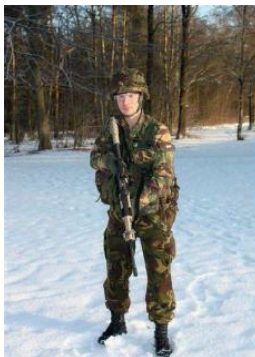
- De reactie op vijandelijk vuur zodra de ehd onder vuur komt van klein kaliber wapens.
- De gp komt onder vuur van wapens lange dracht;
- De gp komt onder indirect vuur tijdens een verplaatsing.

Uitvoering individuele contactdrill

- De schutter maakt een korte uitstap richting doel om een stabiele staande schiethouding aan te nemen.
- De schutter brengt zijn wapen verticaal omhoog waarbij hij zijn kolf in de schouder plaatst en zijn vuurregelaar op "R" zet;
- De schutter vuurt 2 reactieschoten (double tap) in de richting van het doel waarbij hij over zijn richtmiddelen kijkt en het wapen globaal naar onderzijde doel wijst;
- De schutter meldt luid en duidelijk "**contact front/links/rechts of achter**" (afhankelijk van de richting van het doel);
- De schutter gaat onmiddellijk in dekking en neemt bij voorkeur de liggende schiethouding aan;
- De schutter vuurt een gericht schot af op het doel;
- De schutter geeft een vijandmelding (bv. RAD (Richting Afstand Doel), en blijft in voorkomend geval gericht vuur uitbrengen.

*Figuur 85-1
Schietbereidheid middel.*

*Figuur 85-2
Uitstappen.*

*Figuur 85-3
In dekking gaan.*

*Figuur 86-1
Liggende schiethouding.*

Drill reactie op vij vuur

Algemeen

In dit deel worden de volgende situaties behandeld:

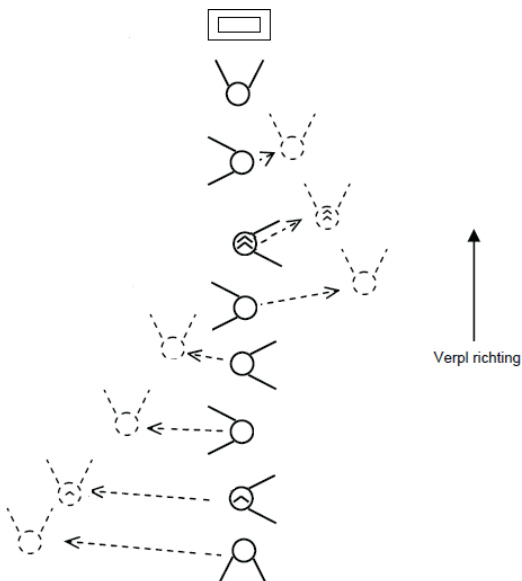
- De reactie op vijandelijk vuur zodra de ehd onder vuur komt van klein kaliber wapens;
- De gp komt onder vuur van wapens lange dracht;
- De gp komt onder indirect vuur tijdens een verplaatsing.

Vuurcontact met een weerstand met klein kaliber wapens

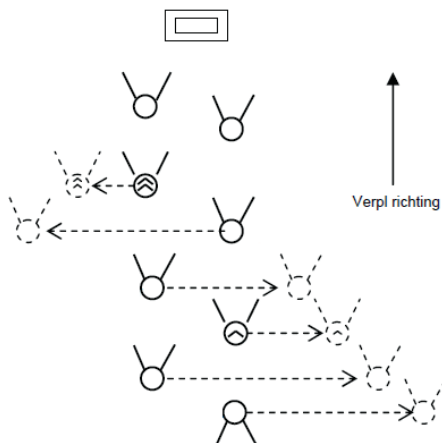
Uitvoering 'Reactie op vij vuur':

- De plg die het eerste vuurcontact heeft:
 - o beantwoordt het vuur met reactieschoten.
 - o meldt 'contact links/ rechts/ front'.
 - o dekken en vupo innemen.

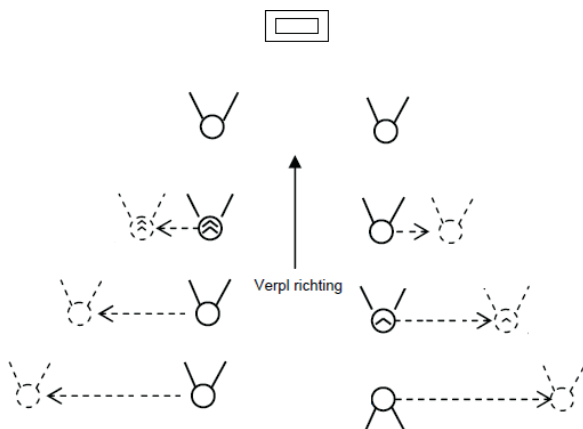
- De gp ontplooit richting de vij;
- De plg doet een vijandmelding aan de gpc;
- De gpc doet een contact melding aan de pc;
- De gpc zorgt voor inzicht in terrein en vij, waarbij hij zorgt dat hij niet gebonden wordt.

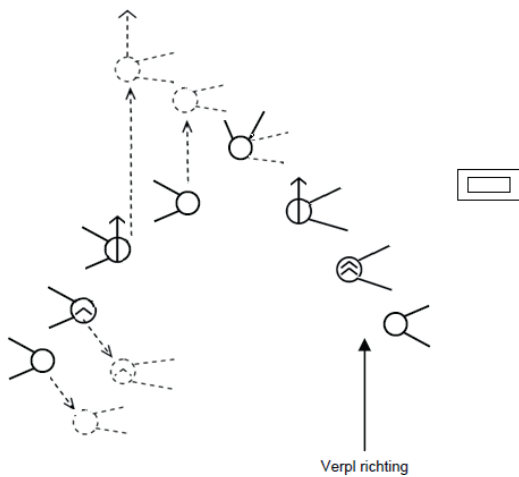
Figuur 87-1
Vij in front vanuit enkelcolonne.

Figuur 88-1
Mogelijkheid 1 ontplooiën in front vanuit dubbelcolonne.

Figuur 89-1
Mogelijkheid 2 ontplooiën in front vanuit dubbelcolonne.

*Figuur 90-1
Vijand op de flank vanuit pijlpunt.*

Vervolg op de drill 'reactie op vij vuur'

Na het uitvoeren van de drill 'reactie op vij vuur' kunnen na het besluitvormingsproces van de gpc evt. de volgende procedures worden uitgevoerd:

- Een groepsaanval.
- Inrichten van een vuurbasis;
- Afbreken van het gevecht.

Beslismomenten:

- De gpc beslist het vervolg van zijn actie middels:
 - o ja: Ik kan het met mijn gp af.
 - o nee: Ik kan het niet met mijn gp af.
- De gpc doet een melding aan de pc en geeft advies.

Reactie op een beschieting met wapens lange dracht

Uitgangspositie:

De gp verplaatst als deel van een grotere ehd. De voorste plg krijgt vuur van een wapen lange dracht (bijv. .50 mitrailleur). De vij is buiten het bereik van de eigen wapens.

Uitvoering:

- Drill 'reactie op vij vuur' uitvoeren (tot aan de beslismomenten).
- Aansluitend de procedure 'afbreken van het gevecht' uitvoeren.

Reactie op een beschieting met artillerie- of mortiervuur

Uitgangspositie:

Er zijn drie mogelijkheden:

- Er wordt slechts één schot afgegeven t.b.v. inschieten.
- Het uitwerkingsvuur valt vóór of achter de ehd.
- Het uitwerkingsvuur valt op de ehd.

Uitvoering:

Reactie

In de eerste twee situaties wordt zo snel mogelijk het bestrijdingsgebied verlaten en dekking gezocht, zodat de ehd uit het zicht van de waarnemer wordt onttrokken. In de laatste situatie wordt zo diep mogelijk weggedoken. (bijv. *krater*). Verplaatsen heeft geen enkele zin.

Reactie op vijandelijk vuur in een corridor (tunnels)

Algemeen

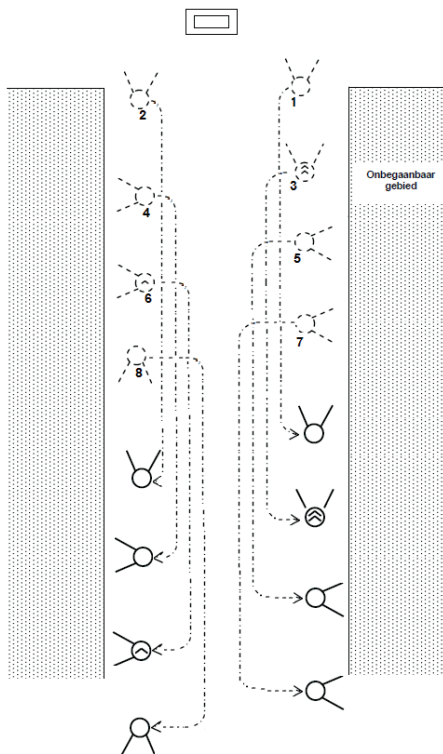
Tunnels toepassen bij bijv. defilés / tunnels / insnijdingen in het terrein enz.

Uitgangssituatie:

De gp verplaatst zelfstandig. De gpc moet het passeren reeds tijdens de kaartstudie onderkend hebben en de formatie van zijn gp aangepast hebben zoals aangegeven (zie figuur 93-1).

De nummers geven de volgorde aan. De voorste man is altijd de eerste die het gevecht afbreekt, mits gesteund door degene aan de overzijde van de weg, danwel de plg aan de overzijde. Op deze wijze kan telkens wederzijdse steun worden geleverd tijdens het afbreken van het gevecht.

Vervolg op de 'drill reactie op vuur in een corridor', totdat het contact met de vijand is verbroken.

Figuur 93-1
Het afbreken van het gevecht in een corridor.

Reactie op een vijandelijke hinderlaag

Uitgangspositie:

De gp is het bestrijdingsgebied van een vijandelijke hinderlaag binnen gelopen. De kenmerken van een vijandelijke hinderlaag zijn:

- De gp wordt met veel direct vuur en overige middelen aangegrepen;
- Er wordt gevuurd op zeer korte afstand vanaf de flank

Uitvoering:

De korte afstand moet onmiddellijk uitgebuit worden door het eigen personeel dat in de hinderlaag loopt. Er zullen weinig/geen dekkingsmogelijkheden zijn. Essentieel voor enige overleving is snel en agressief reageren.

De reactie:

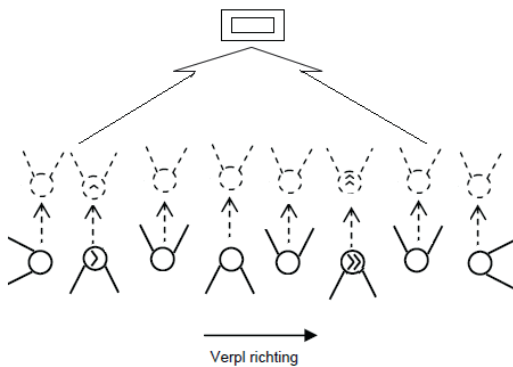
- Rechts of links uit de flank maken en direct massaal het vuur beantwoorden;
- Het werpen van handgranaten in de vijandelijke vupo's;
- Direct na het detoneren en het commando 'STORMEN' wordt onder het afgeven van maximaal vuur, agressief uitgebroken in de richting van de vijandelijke vupo's.

De actie van het personeel dat zich (mogelijk) niet in het bestrijdingsgebied bevindt:

- Neemt gedekte vupo's in;
- Stelt de vij vupo's vast;
- Geeft onmiddellijk dekkingsvuur af;
- Verlegt het vu wanneer de aanval wordt ingezet.

Consolidatie en reorganisatie:

De gp consolideert en reorganiseert. De gpc doet een melding aan de pc.

Reactie op een vijandelijke hinderlaag.

Afbreken van het gevecht

Algemeen

Er zijn 2 mogelijkheden:

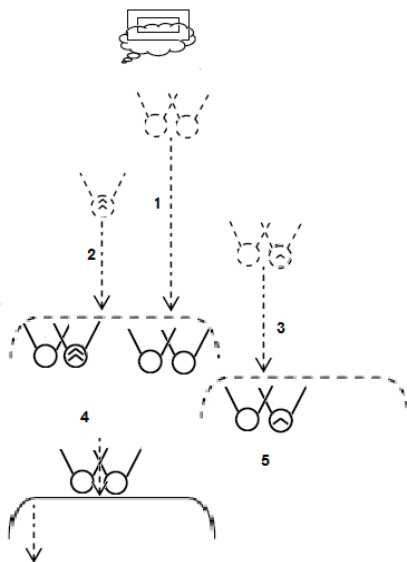
- Afbreken van het gevecht met vijandelijk contact;
- Loslaten van de opstelling zonder vijandelijk contact.

Het afbreken van het gevecht in een opstelling moet worden voorbereid en indien mogelijk worden beoefend. (trap 4).

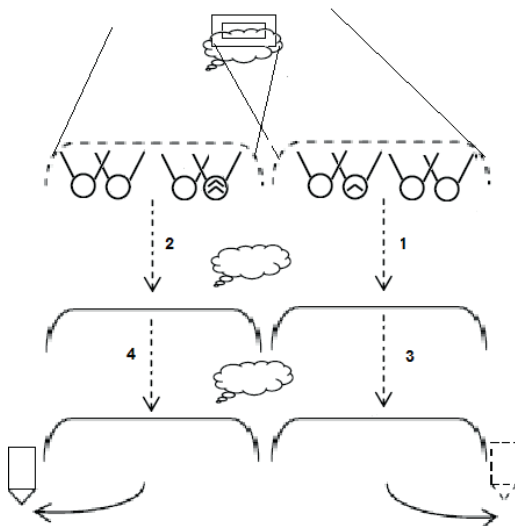
Afbreken van het gevecht met vijand contact:

- De gpc geeft aan welke plgn achterwaarts gaan steunen en welke plgn achterwaarts moeten verplaatsen.
- De gpc geeft de plgn tevens aan naar welk vzpt verplaatst moet worden.

- De plgn die optreden als dekkingsploeg geven vuur en rook af om het afbreken te steunen en te maskeren.
- De aangewezen plgn breken het gevecht af.
- Met 'vu en beweging' wordt achterwaarts gegaan tot het gevechtscontact verbroken is.
- Aansluitend wordt verpl naar het door de gpc aangegeven vzpt, alwaar wordt gereorganiseerd.

Figuur 96-1
Afbreken contact front (nummers geven een mogelijke volgorde aan).

Figuur 97-1
Afbreken vanuit lijn (nummers geven een mogelijke volgorde aan).

2.5 Het kompas

In zijn eenvoudigste vorm is een kompas niets anders dan een vrij bewegend uitgebalanceerd staafje magnetisch staal. Onder invloed van het aardmagnetisme draait het ene uiteinde van dit magnetische staafje in de richting van de magnetische Noordpool en het andere uiteinde in de richting van de magnetische Zuidpool. Hierdoor is het mogelijk om in het terrein het magnetische noorden vast te stellen. Door dit staafje aan te vullen met een draaibare ring, waarop een onderverdeling in graden en/of in mills is aangebracht, kunnen in het terrein richtingen worden uitgezet en de ligging van de terreinpunten of objecten worden opgemeten.

Magnetische afwijking

De nabijheid van staal, ijzer en elektrische leidingen veroorzaakt een afwijking op alle kompasstanden. Hieronder worden enige minimum afstanden gegeven, die in acht moeten worden genomen, om van een zuivere kompasaanduiding verzekerd te zijn:

- Geweren en pistoolmitrailleurs: 2 meter.
- Mitrailleurs: 3 meter;
- Geschut, tanks en pantservoertuigen: 20 meter;
- Telefoondraden en prikkeldraadversperringen: 10 meter;
- Hoogspanningsleidingen: 50 meter.

N.B.: Horloges, stalen horlogebanden en brillen kunnen eveneens afwijkingen veroorzaken.

Figuur 99-1
Kompas vloeistof.

Verplaatsen volgens een opgegeven kompasstand:

- Klap het deksel ten opzichte van het kompasshuis verticaal.
- Klap het prisma 180° om, zodat het zich boven de glasplaat bevindt;
- Klap de duimring neer, steek de duim door de duimring en houdt het kompas voor een oog;

- Houd het kompas zo goed mogelijk horizontaal;
- Kijk door het oculair van het prisma;
- Stel het prisma in door het omlaag of omhoog te schuiven tot de verdeling op de kompasroos scherp wordt waargenomen door het oculair;
- Houd het kompas op borsthoogte en stel met de draaibare ring de opgegeven kompasstand in;
- Kijk boven op het kompas en draai zodanig om uw as, totdat de lichtcel van de kompasroos en de draaibare ring samenvallen;
- Breng het kompas voor een oog, waarbij u het kompas zo horizontaal mogelijk houdt. Ondersteun daarbij met de vrije hand de andere hand in ondergreep;
- Kijk door het oculair van het prisma en draai daarbij zodanig om uw as, totdat u de juiste kompasstand kunt aflezen;
- Zorg ervoor dat de haarlijn zich midden in de richtspleet bevindt. Kijk welk markant punt zich, liefst zover mogelijk vooruit, in de vizierlijn bevindt en verplaats u naar dat punt. Herhaal dit zo nodig totdat de opgegeven locatie is bereikt. Wanneer er geen markant punt aanwezig is stuurt u een militair van richting vooruit en dirigeert hem in de vizierlijn. Daarna verplaatst u zich naar dat punt, waarna u hem weer vooruit stuurt.

Verplaatsen volgens een opgegeven kompasstand tijdens duisternis/verminderd zicht:

- Klap in dit geval het deksel geheel open.
- Houd het kompas in de geopende hand;
- Stel met de draaibare ring de opgegeven kompasstand in;

- Kijk boven op het kompas en draai zodanig om uw as, totdat de lichtcel van de kompasroos en de draaibare ring samenvallen.
- De lichtcel op de deksellip wijst nu in de opgegeven verplaatsingsrichting.
- Het verplaatsen gebeurt door gebruik te maken van een markant punt aan de horizon, met behulp van een militair van richting of door het kompas tijdens het verplaatsen op borsthoogte te houden, waarbij de lichtcel van de kompasroos en de draaibare ring moet samenvallen.

2.6 Kaart en routeschets

Een kaart is een verkleinde weergave van het aardoppervlak, of een deel daarvan in een plat vlak. Zij geeft inzicht en overzicht van het afgebeelde gebied, waarbij onder andere door middel van kleur, schrift en tekens de aard van de gebiedsbestanddelen en gebruikskennmerken wordt aangeduid.

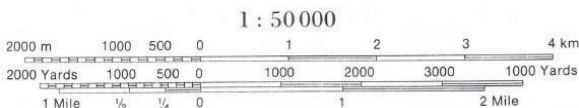

*Figuur 101-1
Kaart (deel aardoppervlak in een plat vak).*

De schaal van een kaart

Onder het begrip schaal wordt verstaan de mate waarop het aardoppervlak, of een deel daarvan, verkleind op een kaart wordt weergegeven. De schaal van de kaart wordt aan de onderzijde van de kaart op twee manieren aangegeven, te weten:

- Door middel van een verhouding, bijvoorbeeld 1:50.000. Hierbij is 1 centimeter op de kaart 50.000 centimeter (=500 meter) in werkelijkheid.
- Door middel van een schaalstok. Dit is een lijn die is onderverdeeld en waarbij een afstand langs de schaalstok de werkelijke afstand in het terrein aangeeft.

*Figuur 102-1
De schaal van een kaart.*

Bepalen/uitzetten van coördinaten en de kaarthoekmeter

Er is door de eeuwen heen door allerlei mensen altijd de behoefte geweest om nauwkeurig te kunnen bepalen waar men was of heen moest. Om dit te vergemakkelijken heeft men kaarten ontwikkeld waarop men de wereld ingedeeld heeft in vakken en punten. Er zijn verschillende coördinaatsystemen, maar in de Nederlandse militaire wereld wordt het meest met WGS-84 gewerkt.

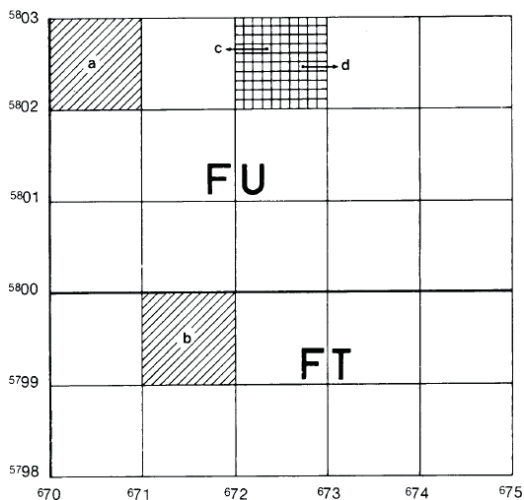
Voor het aanleren van het uitzetten van coördinaten is een e-learning programma beschikbaar en is praktijk training vereist. Hier een korte samenvatting van de essentiële zaken.

Het tot op 100 meter nauwkeurig bepalen, het zescijfersysteem genaamd, geschiedt door achtereenvolgens te noemen:

- Het 100.000 meter vierkant aangegeven met 2 letters.
- De laatste twee cijfers van het getal van de westzijde van het vierkant;
- De afstand tussen het punt en de westzijde van dat vierkant, uitgedrukt in tienden;
- De laatste twee cijfers van het getal van dat vierkant;
- De afstand tussen het punt en de zuidzijde van dat vierkant uitgedrukt in tienden.

Het tot op 10 meter nauwkeurig bepalen, het achtcijfersysteem genaamd, geschiedt door achtereenvolgens te noemen:

- Het 100.000 meter vierkant aangegeven met 2 letters.
- De laatste twee cijfers van het getal van de Westzijde van het vierkant;
- De afstand tussen het punt en de Westzijde van dat vierkant, uitgedrukt in honderdsten;
- De laatste twee cijfers van het getal van dat vierkant;
- De afstand tussen het punt en de Zuidzijde van dat vierkant uitgedrukt in honderdsten.

Figuur 104-1
Plaatsaanduiding.

Tot op 1000m nauwkeurig (het kaartvierkant benoemen):

a = FU 7002

b = FT 7199

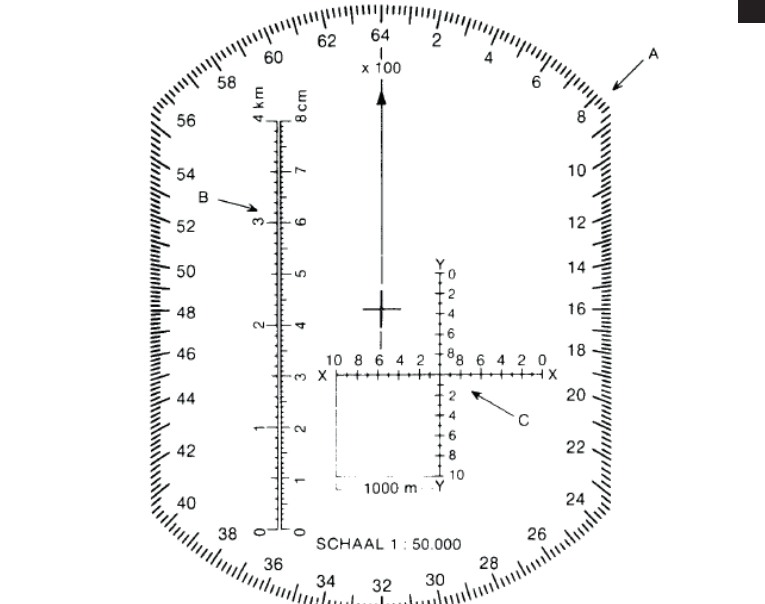
Tot op 100m nauwkeurig:

c = FU 723026 (6 cijfersysteem)

Tot op 10m nauwkeurig:

d = FU 72750245 (8 cijfersysteem)

Om deze coördinaten uit te zetten of te bepalen gebruikt men de kaarthoekmeter.

Figuur 105-1
De kaarthoekmeter.

De kaarthoekmeter is aan de omtrek voorzien van een schaalverdeling in duizendsten van 0- 6400 Mills (één schaaldeel is 20 Mill) (A).

Voor het meten van lijnrechte afstanden is een afstandsschaal van 0-4 km aangebracht (één schaaldeel is 100m) (B).

De plaatsaanduiding geschiedt met behulp van een assenkruis waarmee de coördinaten van een bepaald punt op de kaart kunnen worden vastgesteld (één schaaldeel 100m) (C).

Bij het bepalen van coördinaten is het belangrijk om op de volgende zaken extra te letten:

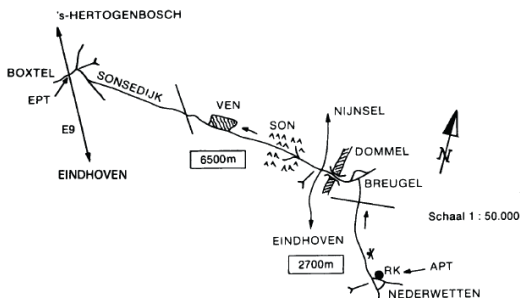
- Is de kaart die u hebt wel echt 1:50000 (net als de kaarthoekmeter) en geen te klein/groot gekopieerde kaart(deel).
- Ligt de kaarthoekmeter evenwijdig, aan de Noord-Zuid lijnen van de kaart;
- Meet het coördinaat op van West naar Oost en van Zuid naar Noord (Huisje in en trappetje op);
- Als er tijd is laat u controleren, door een collega.

Routeschets

U zult niet altijd de beschikking hebben over een kaart. Een bekende methode van, dan toch richting behouden en een route kunnen volgen is het gebruik maken van een routeschets. Op de route zijn terreinkenmerken zoals: kruisingen, bruggen e.d. met de afstanden daartussen aangegeven. Dit geeft een globale indicatie over de verplaatsingstijd tussen de punten.

Op de routeschets dienen de volgende zaken aangegeven te zijn:

- Het APT (aanvangspunt) en EPT (eindpunt) van de route in coördinaten of duidelijk omschreven;
- De verplaatsingsrichting;
- Een legenda, indien noodzakelijk;
- Noordrichting d.m.v. noordpijl;
- De schaal (indien overgetrokken van een kaart).

Figuur 107-1
De routeschets.

Het is in het algemeen het meest simpele om een routeschets over te trekken van de kaart en accenten aan te brengen die voor u kenmerkend zijn in het terrein of tijdens de verplaatsing.

Houdt er rekening mee dat u ook iets naast de opgedragen route, de meest kenmerkende terreindelen noteert. Als u van de route afraakt, kunt u wellicht terug op de route komen en mocht u uw gp kwijtraken (door bijv. hoge vijanddruk) kunt u gemakkelijker uw route terugvinden.

RACR

Een andere methode is de RACR (Richting, Afstand, Controlepunt(en), Reliëf). Bij een RACR methode is het makkelijk om binnen de gp verschillende taken te verdelen (2 man letten op de afstand, 1 man helpt bij het uitzetten en controleren van kompasstanden etc.).

Bij deze methode wordt een verplaatsing opgedeeld in zogeheten 'legs'. De route wordt in principe opgedeeld door de gpc. Mocht u dit zelf gaan doen:

- Een leg gaat van kenmerkend terreindeel naar kenmerkend terreindeel (van PUNT naar PUNT).
 - o voorbeelden hiervan: kruisingen, T-splitsingen, bruggen, alleenstaande huizen, markante bospunten/bospercelen (aparte vormen).
 - o slechte voorbeelden: Een rivier (te lang), een weg (te lang) een open vlakte (te groot, een hoekpunt van een open vlakte is echter wel te vinden), een dorp (te groot).
- Maak de legs niet over een te grote afstand (de miswijzing van een kompas bij een oversteek van een terrein of door een bos kan al snel leiden tot 100m of meer uit de richting zitten);
- Elke 4 passen is ± 3 meter (100 meter = ± 132 passen);
- **Richting:** in Mills, graden of windrichting afhankelijk van de beschikbare hulpmiddelen;
- **Afstand:** opmeten op de kaart en afhankelijk van het terrein, weer, bepakking e.d. omzetten naar aantal passen (gebruik maken van 1 of 2 afstand mannen);
- **Controlepunten:** Door markante punten in het terrein van de kaart te halen kan men de juiste positie bepalen. Denk hierbij aan spoorlijnen die men moet passeren, waterlopen, boerderijcomplexen, verschillen in begroeiing e.d.;
- **Reliëf:** Door bestudering van de hoogtelijnen op de kaart kan een goede indruk worden verkregen van het reliëf. In de praktijk is het duidelijk merkbaar of het terrein naar boven of naar beneden loopt. Hierdoor kan ook weer de positie worden bepaald.

Zorg dat u alle legs op een blaadje schrijft, ook als u niet voorop loopt. Voor de afstand is het van belang dat u een goede methode gebruikt om, bijv. per 100m, te registreren hoever u bent. Dit kan d.m.v. bijv. steentjes verplaatsen van broekzak naar broekzak, of d.m.v. knopen in een zakdoek of een andere creatieve manier.

Mocht er onderweg iets gebeuren (u krijgt bijv. contact of u houdt een stop), dan weet u nog hoe ver u bent in de leg. Vooral als de vermoeidheid toeslaat, aanwezig in onoverzichtelijk terrein of wanneer u alleen bent zijn deze hulpmiddelen erg bruikbaar.

Leg	Van	Naar	Richting	Afstand	Controlepunten	Reliëf
1.	APT Kruispunt Coördinaat FT 3457890	Bocht in waterloop	110 mills	600 m 792 pas	Langs bosrand tot bocht in brede waterloop	Naar beneden (steil)
2.	Waterloop	Bospunt	220 mills	1200 m 1584 pas	Na oversteken waterloop en spoorlijn open terrein tot aan bospunt	Naar boven (flauw)
3.	Bospunt	EPT Bosrand Coördinaat FT 3465899	80 mills	200 m 264 pas	Langs bosrand volgen tot sloot met duiker en open plek	Vlak

*Figuur 109-1
RACR.*

Navigeren

Buiten de standaard middelen om te navigeren, zoals kaart, kompas en GPS, kan de gpc meerdere methodes toepassen om de richting te behouden.

- Gebruik van kompasman en afstand man.
 - o kompas man: hij assisteert de gpc bij het behouden van richting. Hiertoe maakt de kompasman een overzicht met alle kompas en afstand gegevens.

- afstand man: Hij krijgt alle afstanden van elke 'leg' op de route. De afstand man doet een melding aan de gpc om de afgesproken aantal meters. Deze man telt de passen (elke 4 passen is ± 3 m). De gpc maakt gebruik van 2 afstand mannen (gemiddelde).
- Gebruik van gidsen;
- Gebruik van markering met lichtgevend tape, zaklampen, *flashcards* en *breaklights*. (vijandzijde afschermen).

3. Vuurposities/gevechtsdekkingen

3.1 Zicht/vuurdekking

Zichtdekking

Camouflage is het toverwoord bij zichtdekking. Dat wil zeggen dat u onzichtbaar bent voor waarneming door de tegenpartij. Dit wil niet zeggen dat u beschermd bent tegen geweer- en mitrailleurvuur, in dat geval spreken we van een vuurdekking.

Vuurdekking

Een vuurdekking beschermt u tegen vijandelijk vuur. Het beste is uiteraard een gecombineerde vuur- en zichtdekking. De pionierschap heeft u niet voor niets; bent u in de gelegenheid, verbeter dan uw dekking. Het kan uw leven redden.

Figuur 111-1
Vuur met directe richting.

Figuur 112-1
Vuur met indirecte richting.

Vuurpositie

Met alleen vuur- en zichtdekking zijn we er nog niet. Wegkruipen zonder zelf te kunnen vuren, laat het initiatief aan de tegenpartij. Vanuit de dekking moet een gevechtvaardig militair zijn wapen kunnen gebruiken, dus elke dekking moet tevens een vuurpositie zijn. Als u nu ook nog uw vuurpositie veilig en ongezien kunt betrekken en verlaten, geeft deze meer veiligheid.

DUS:

- Goede waarnemingsmogelijkheden.
- Goed schootsveld (en vrij kunnen hanteren van het wapen);
- Goede vuur- en zichtdekking;
- Gedekte nadering en terugtocht;
- Moeilijk te naderen door gevechtsvoertuigen.

Gevechtsdekkingen

Ligsleuf

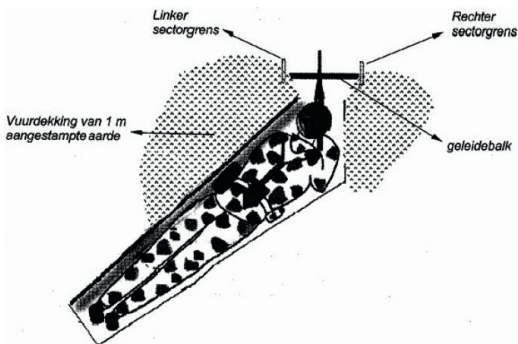
De ligsleuf is een vuurpositie, die wordt gegraven om dekking te bieden tegen waarneming en vlakbaanvuur. Belangrijk blijft de eigen vuuruitwerking. Nadat de locatie van de ligsleuf is bepaald, wordt de ligsleuf schuin (onder een hoek van 30 tot 45 graden) op de schootsrichting gegraven. De diepte van de ligsleuf

varieert tussen de 15 en 25 centimeter, zodanig dat het bovenlichaam zich gedeeltelijk onder en gedeeltelijk boven het maaiveld bevindt. Het onderlichaam bevindt zich onder het maaiveld. De wijze van uitvoering is afhankelijk van het terrein en de gevechtssituatie. Zo kan het voorkomen dat door de dreiging een ligsleuf liggend op de zij moet worden gegraven.

De uitvoering in een minder bedreigende situatie gebeurt als volgt:

- Bepaal de locatie die de beste waarnemingsmogelijkheden en schootsvelden biedt binnen de gestelde waarnemingssector. Doe dit liggend onder een hoek van ± 45 graden op de schootsrichting.
- Maak het gebied ter grootte van de ligsleuf en de vuurdekking vrij van camouflagemateriaal, grasplaggen, enzovoorts en bewaar deze om later te gebruiken;
- Graaf de ligsleuf uit en maak van de uitgegraven grond een vuurdekking van minimaal 1 meter aangestampte aarde;
- In de vuurdekking wordt, ten behoeve van het vuren binnen de opgedragen sector, een opening uitgespaard die als schietsleuf fungeert;
- Tijdens het graven moet telkens even worden "gepast". Controleer daarbij of:
 - o de ligsleuf naar achteren toe schuin afloopt, op de plaats van de voeten wordt de ligsleuf ongeveer 10 centimeter verder uitgediept.
 - o de ligsleuf dusdanig diep is dat het onderlichaam zich onder het maaiveld bevindt.

- het bovenlichaam zich deels onder het maaiveld en deels achter de vuurdekking bevindt.
 - er voldoende ruimte is om het veldmasker te kunnen plaatsen en de veldfles te kunnen pakken zonder dat men boven het maaiveld uitkomt.
 - het wapen vrij gehanteerd kan worden binnen de gehele sector en het patroonmagazijn niet op de grond rust.
- Maak bij de borstwering gebruik van zandzakken of van een balk (± 5 centimeter doorsnede), zodat het wapen of de handbeschermer hier (evenwijdig aan het maaiveld) overheen kan glijden;
 - De vuurdekking en de ligsleuf worden gecamoufleerd met het terzijde gelegde camouflagemateriaal.

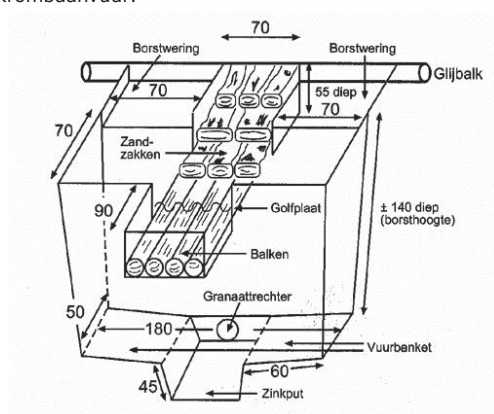

Figuur 114-1
De ligsleuf.

N.B.: Tref maatregelen zodat de ligsleuf bij duisternis en slecht zicht makkelijk gevonden kan worden. Bij slecht zicht en duisternis kan als hulpmiddel voor het vuren binnen de opgedragen sector, gebruik worden gemaakt van sectorpaaltjes. Hiermee wordt voorkomen dat in verwarrende situaties eigen troepen die zich buiten de sector bevinden onder vuur worden genomen.

De tweepersoonsschuttersput

Dit is een gevechtsdekking die het effectieve gebruik van het wapen mogelijk maakt en bescherming biedt tegen vlakbaanvuur en in beperkte mate tegen krombaanvuur.

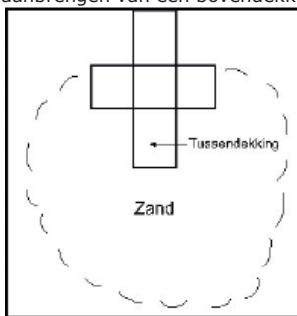

Figuur 115-1
De tweepersoonsschuttersput.

Volgorde van werkzaamheden bij het maken van een tweepersoonsschuttersput:

- Uitzetten van de locatie, minimaal 5 x 5 meter.
- Uitsteken/wegharken van de (gras) zoden/bovenlaag, idem achter de locatie;
- Wegleggen voor het naderhand camoufleren van de schuttersput;
- Uitzetten van de afmeting van de schuttersput (210 x 70 centimeter);
- Let op dat er zo gegraven wordt, dat de wanden schuin aflopen. De breedte moet op de bodem 50 centimeter zijn en de lengte 180 centimeter. De diepte is afhankelijk van de lengte van de schutter (borsthoogte $\pm$ 140 centimeter);
- De uitgegraven grond wordt vlak achter/naast de schuttersput verspreid zodat er een kleine glooiing ontstaat. Deze glooiing dient als 'scherm' zodat de schutters niet afsteken tegen de achtergrond;
- Voor de ontwatering moet een zinkput worden gegraven. Het vuurbanket en de wanden van de zinkput moeten schuin aflopen. Indien de grondsoort niet stevig genoeg is moet het vuurbanket verstevigd worden met zandzakken;
- Onderin de zinkput moet aan de voorzijde een granaattrechter worden gegraven waarin handgranaten kunnen worden gesmoord. De lengte van de granaattrechter is 45 centimeter en de diameter 20 centimeter. De granaattrechter moet schuin aflopen onder een hoek van $\pm$ 25 graden;
- T.b.v. de tussendekking (zie figuur 114-1) moeten uitsparingen van 55 centimeter diep worden gegraven. Het volgende materieel is daarbij nodig:
 - o $\pm$ 45 zandzakken.

- 4 ronde palen (of vervangend materiaal, zoals boomstammen, planken, balken, metalen/kunststof buizen of platen en deuren).
- 1 golfplaat (of vervangend materiaal, zoals zeil, metalen/kunststof platen).
- In de 55 centimeter diepe uitsparingen worden 4 ronde palen geplaatst. Daarboven wordt de golfplaat gelegd, vervolgens wordt het geheel afgedekt met drie lagen zandzakken en een camouflagelaag;
- Afhankelijk van het terrein en het wapensysteem kan de schuttersput worden voorzien van een uitgegraven borstwering; Camouflee de schuttersput en de glooiing met de eerder terzijde gelegde (gras) zoden/bovenlagen;
- De schuttersput met tussendekking kan nog worden verbeterd door:
 - het aanbrengen van een onderkomen of een schuilnis aan één zijde.
 - het aanbrengen van een bovendekking.

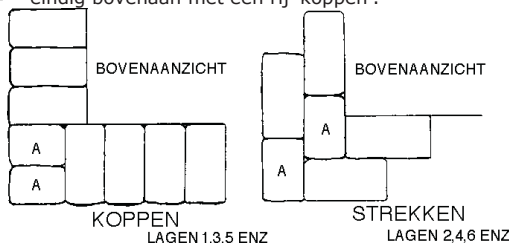

*Figuur 117-1
Boveenaanzicht zweepersoonsschuttersput.*

Bekledingen

In losse grond moeten de wanden van de schuttersput bekleed worden om instorting te voorkomen. De meest gebruikelijke middelen zijn zandzakken of geïmproviseerde middelen zoals met grond gevulde munitiekisten e.d. Bij het stapelen van zandzakken moet het volgende in acht worden genomen:

- Vul de zandzakken voor ongeveer driekwart.
- Leg onderaan een rij 'koppen' in een geul van 10 centimeter diepte, die schuin is uitgegraven;
- Stapel de zandzakken schuin naar buiten;
- Stapel de zandzakken horizontaal tegen het te bekleden vlak;
- Stapel de zandzakken 'in verband' (zie figuur 118-1)
- Stapel de zijnaden en dicht gevouwen uiteinden van de zandzakken aan de binnenzijde van de stapeling (uit het zicht);
- Stapel afwisselend lagen 'strekken' en 'koppen' boven elkaar;
- Stamp iedere laag met de voeten aan, vul iedere laag met aarde op;
- eindig bovenaan met een rij 'koppen'.

*Figuur 118-1
Het stapelen van zandzakken.*

3.2 Sector en sectorverdeling

Een ligsleuf of schuttersput, als onderdeel van een opstelling staat nooit op zichzelf. U maakt altijd deel uit van een eenheid. Deze eenheid heeft als opdracht een bepaald gebied te beveiligen. Daarom is het van belang dat u aansluiting heeft met de posten links en rechts van u.

Uw gpc is verantwoordelijk voor de sector van uw groep en u bent verantwoordelijk voor uw individuele sector (aangegeven door gpc).

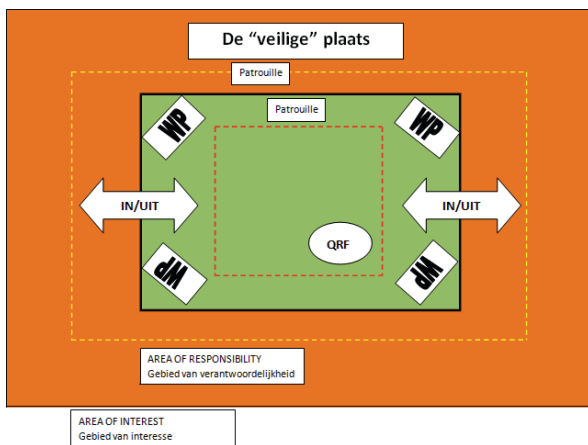
Dit betekent niet dat u moet wachten totdat uw gpc u een sector aanwijst. Het is in veel gevallen (vooral bij ongeplande stops/gebeurtenissen) wenselijk om zelf al aansluiting te zoeken met de personen links en rechts van u.

Dit is ook in het belang van uw eigen veiligheid en die van uw collega's.

4. Verzamelgebied/veilige plaats

Algemeen

Elke eenheid van elke grootte voert dit in een bepaalde vorm uit. Dit richt zich vooral op **defensief** optreden en het veilig stellen of houden van de functionele werkplek. Veelal gebeurt dit werk in een verzamelgebied (of daar op lijkende of afgeleide omgeving).

Figuur 122-1
De veilige plaats.

Het onderscheid is grofweg te maken in:

- De locatie zelf.
- Een Area of Responsibility. Een gebied waarvoor de commandant van het verzamelgebied/veilige plaats verantwoordelijk is. Vaak is dit te relateren aan de soort eenheid, wapensystemen, personele bezetting en opdracht.
- Area of Interest. Hier oefent de eenheid geen directe invloed op uit, maar mogelijke dreigingen/signalen komen wel uit dit gebied.

Het kan dus om de veiligheid van uw eenheid te waarborgen noodzaak zijn, dat er buiten de directe beveiliging in de Area of Responsibility, beveiligingspatrouilles gelopen moeten worden. Er wordt in dit hoofdstuk een basis optreden beschreven waar men van af kan wijken als de situatie daar om vraagt. Dit gebeurt altijd in overleg met uw directe leidinggevende.

4.1 Beveiliging en bewaking

Bij het beveiligen en bewaken van uw werkplek staat de veiligheid van eigen personeel en materieel voorop. Afhankelijk van de dreiging en de opdracht zal er meer of minder beveiliging uitgezet worden. Onthoud te allen tijde dat ook in een vredes situatie u een verantwoordelijkheid heeft ten aanzien van de veiligheid.

Een beveiligingsplan wordt opgesteld door de eenheid. U geeft uitvoering aan dit plan. Het doel is dat u zo veilig mogelijk uw werk kunt doen en dat de eenheid zich tegen allerlei soorten dreigingen kan beschermen. Bij dreigingen valt te denken aan:

- Vijandelijke grondaanval.
- Artillerie- of Mortierbeschieting;
- Terroristische aanslag;
- Uitbreken van brand;
- Overstromingen door zware regenval;
- Uitvallen van stroom voor kritieke delen van kamp (denk aan Klasse I containers);
- Diefstal door derden van uitrustingstukken.

Veiligheid wordt gecreëerd door de toegang tot het gebied te monitoren. Dit kan door middel van:

- Toegangscontroles.
- Vaste (waarnemings)posten;
- Patrouilles (zowel binnen als buiten de veilige plaats).

Verder hoort er bij een beveiligingsplan:

- Alarmopstellingen.
- Mogelijkheden voor een QRF.

4.2 Toegangscontrole

Algemeen

Bij de toegangscontrole wordt gewerkt met een drietal plgn, het is ook mogelijk (maar niet wenselijk) om voor elke plg een individu weg te zetten:

- **Aanhoudingsploeg**, met als taak het laten stoppen van personen en voertuigen door het geven van een duidelijk stopteken en duidelijke aanwijzingen geven hoe deze personen zich moeten gedragen in het checkpoint. Verder heeft de ploeg als taak het vaststellen van de identiteit van inzittenden van voertuigen en voetgangers. Ook kan de ploeg voertuigen en personen selecteren voor nader onderzoek.
- **Doorzoekingsploeg**, met als taak het daadwerkelijk fouilleren van personen dan wel doorzoeken van voertuigen, bagage en andere artikelen. Een deeltaak kan ook zijn het (tijdelijk) bewaken van personen die aangehouden worden op basis van de doorzoeking;
- **Beveiligingsploeg**, met als taak het beveiligen van de andere ploegen. De beveiliging richt zich

vooral op de personen en voertuigen die door de onderzoekingsploeg behandeld worden.

Person Search

De Person Search heeft als doel om een potentiële dreiging van personen weg te nemen. Daarnaast kan ze bedoeld zijn om (verboden) middelen te ontnemen of om inlichtingen te vergaren. Een volledige Person Search bestaat uit 2 stappen. Ook kan er worden bepaald om alleen stap 1 of stap 2 uit te voeren.

Stap 1

Stap 1 bestaat hoofdzakelijk uit vragen naar een identiteitsbewijs en het stellen van de 5WH vragen. Ook kan er gebruik worden gemaakt van een handmetaaldetector. Reageert een persoon verdacht, dan gaat men over tot stap 2.

Het selecteren van personen voor deze stap kan gebaseerd zijn op:

- Algehele controle;
- Steekproef;
- Verdachte personen;
- Inlichtingen.

Werkwijze:

- Uitvoeren van de Search met 2 personen (1 beveiliger en 1 Searcher);
- Vraag naar ID en vraag naar de 5WH;
- Controleer eventueel met een handmetaaldetector.

Stap 2

In stap 2 van de Person Search wordt de persoon gefouilleerd.

Het selecteren van personen voor de 2e stap kan gebaseerd zijn op:

- Algehele controle;
- Steekproef;
- Inlichtingen;
- Naar aanleiding van de 1e stap van de Person Search;
- Bij een verdacht persoon.

Werkwijze:

- Uitvoeren van de Search met 2 personen (1 beveiliger en 1 Searcher);
- Stel doel bekend;
- Stel identiteit vast;
- Vraag of de persoon in het bezit is van wapens, munitie of verboden artikelen;
- Laat persoon zelf zijn of haar zakken leegmaken;
- Fouilleren;
- Controleer de kleding en eventuele bagage (gebruik eventueel een handmetaaldetector).

Middelen

De benodigde middelen voor een Person Search zijn:

- Handmetaaldetector;
- (nitril) handschoenen;
- Zak t.b.v. mogelijke bewijslast + labels;
- Fotocamera (optioneel).

Aandachtspunten

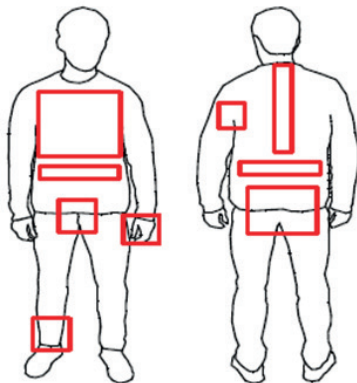
Algemene aandachtspunten tijdens de uitvoering:

- Let op het gedrag van de persoon (houding, nervositeit, handen);
- Gebruik (indien nodig) een tolk;
- Ben geduldig en voorzichtig;
- Ben niet vernederend;
- Ben niet te vriendelijk, maar intimideer niet;
- Ben eerlijk en vastberaden;

- Tijdens het fouilleren oogcontact vermijden om zo intimidatie te voorkomen;
- Searcher zorgt dat hij niet wordt gehinderd en niet in de sector van de beveiliging komt;
- Maak gebruik van handschoenen;
- Draag er zorg voor dat bij het fouilleren een overlapping is van de zoekgebieden;
- Aandacht voor details, bijv. documentatie.

Afhankelijk van de regelgeving:

- Mannelijke militairen controleren fysiek geen vrouwen, tenzij er gebruik wordt gemaakt van een metaaldetector;
- Mannelijke militairen controleren fysiek geen kinderen;
- Vrouwelijke militairen controleren fysiek mannen, vrouwen en kinderen.

Figuur 127-1
Mogelijke verstoppplaatsen bij Person Search.

Vehicle check

De Vehicle Check gaat uit van een voertuig inclusief bestuurder. De procedure Vehicle Check kent twee stappen. Door in stap 1 de inzittenden te ondervragen en te beoordelen op uiterlijk en gedrag, kan worden bepaald of de inzittenden verdacht zijn en of zij mogelijk verboden of levensgevaarlijke artikelen bezitten. Worden er tijdens stap 1 verdachte zaken aangetroffen, gedraagt de bestuurder zich verdacht of is er twijfel, dan kan worden overgegaan tot de stap 2. Ook kan er worden bepaald om alleen stap 1 of stap 2 uit te voeren.

Stap 1

Stap 1 van de Vehicle Check heeft tot doel voertuigen te selecteren voor stap 2. De eerste stap kan worden uitgevoerd door de wacht bij militaire complexen of bij Vehicle Check Points. De bestuurder opent de kofferbak en de motorkap. Deze stap duurt ongeveer 2 minuten. De minimale personeelssterkte is 2; 1 Searcher en 1 beveiligder.

Het selecteren van een kan gebaseerd zijn op:

- Algehele controle;
- Steekproefsgewijs;
- Verdachte vtgn;
- Inlichtingen.

Werkwijze stap 1. Het identificeren en bevragen van inzittenden:

- De bestuurder aanspreken en vragen naar identiteitsbewijs, inclusief de passagiers;
- De bestuurder vragen stellen (5WH) en specifiek vragen naar bezit van verboden artikelen zoals wapens, drugs, etc.;
- Observeer de bestuurder.

Controleren:

- Buitenkant en de onderzijde van het voertuig m.b.v. de spiegel op bijzonderheden;
- Reacties van de passagiers door rond het voertuig te lopen;
- Visueel buiten- en binnenzijde voertuig;
- Eventueel kofferruimte en motorruimte op verdachte artikelen.

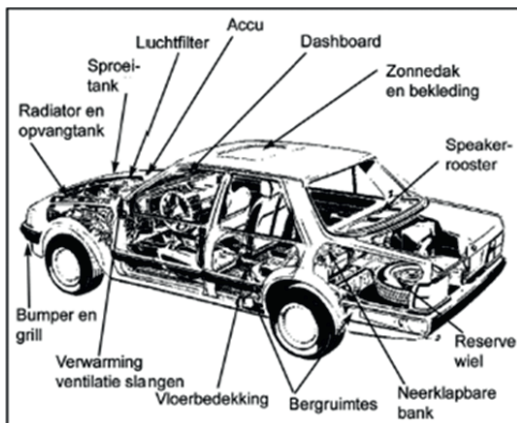
Stap 2

De minimale personeelssterkte bij stap 2 van de Vehicle Check is 3; 1 beveiliging en 2 Searchers. Het selecteren van een voertuig voor een 2e stap kan gebaseerd zijn op:

- Naar aanleiding van de 1e stap;
- Algehele controle;
- Steekproefsgewijs;
- Bij een verdacht voertuig;
- Inlichtingen.

Om het voertuig te checken kan men deze onderverdelen in 5 deelgebieden:

- Buitenkant (evt. bovenkant);
- Onderkant;
- Binnenkant;
- Bagageruimte;
- Motorruimte.

Figuur 130-1
Voorbeelden van plaatsen om te doorzoeken bij Person Search.

Werkwijze stap 2:

- Voertuig laten verplaatsen naar de daarvoor bestemde locatie;
- Stel doel bekend;
- Identificeren van inzittenden;
- De bestuurder vragen stellen (5WH);
- Op alle inzittenden een Person Search uitvoeren;
- Laat de chauffeur alle deuren en compartimenten open maken;
- De bestuurder van het voertuig blijft in de directe omgeving om de aanwijzingen van de

- Searcher uit te voeren of eventuele vragen te beantwoorden;
- Controle van de 5 deelgebieden van het vtg.

Middelen

De benodigde middelen voor een Vehicle Check zijn:

- Handmetaaldetector;
- Spiegel;
- Zaklamp;
- Handschoenen;
- Zak t.b.v. mogelijke bewijslast;
- Indien aanwezig foto camera.

Aandachtspunten

Algemene aandachtspunten bij de uitvoering van de Vehicle Check:

- Ontbreken van kentekenplaten op het voertuig;
- Ramen voertuig staan open, ook al is het koud;
- Inzittenden gedragen zich vreemd (te beleefd, nerveus, ongeduldig);
- Sterke geuren in auto;
- Inzittenden dragen kleding afwijkend van het jaargetijde;
- Let op opvallende gebreken, modificaties of andere zaken zoals beschadigde deursloten, auto zwaar beladen terwijl er maar 1 persoon in de auto zit;
- Laat de chauffeur richting het voertuig kijken (observeer reacties).

4.3 Vaste posten

Algemeen

Afhankelijk van het terrein, de opdracht en de dreiging kan de vorm van een vaste post verschillen. Zowel in verschijningsvorm als in taakstelling en bewapening.

Voorbeelden hiervan zijn:

- Observatie Posten (OP's).
- Wachtposten (WP);
- Waarnemings en Luisterpost (WLP);
- Wachtpost te velde;
- WLP met CBRN consignes.

De vaste posten zijn naar buiten gericht (de Area of Responsibility in) en hebben als taak een gebied te bewaken beveiligen of alleen waar te nemen. De specifieke opdrachten bij de post worden verstrekt door de commandant.

Het is in sommige gevallen ook goed mogelijk dat via deze vaste posten eigen troepen de eenheid naderen of verlaten (afhankelijk van de mate van beveiliging).

De vaste posten zijn in de regel ook zwaarder bewapend en beschikken over verbindingsmiddelen. Omdat zij permanent bemant zijn, kunnen zij als eerste reageren bij een (mogelijke) dreiging.

Bij het inrichten/overnemen van een vaste post doet u dat volgens een vast format, het VEITONO:

- **Vijand**; Alle informatie omtrent de vij m.n. de naderingsmogelijkheden van de vij).
- **E**Igen troepen;
 - o opstelling van het pel/cie (compagnie).
 - o ehdn in front (patrouilles).
 - o evt. terugtochtroute van deze ehdn in front.
- **Terrein**; Sector waarvoor de post verantwoordelijk is en de punten waar speciaal op moet worden gelet.
 - o waarnemingssector.
 - o markante terreindelen.
 - o ligging hindernissen/hews/struikeldraadlichtseinen.
- **O**pdracht van de post;
 - o wijze van alarmeren.
 - o wachtwoord.
 - o wijze van aflossing.
- **N**evenposten; (de locaties van de andere posten links/rechts);
- **O**pstelling van de wachtcommandant.

Controleer verder:

- Verbindingsmiddelen.
- Wapensystemen op de post;
- Kijkers (werking en reserve batterijen);
- Vuur en zichtdekking.

Het kan zijn dat er tijdens uw wacht een voor u onbekende persoon uw post nadert. U kunt dan gebruik maken van de aanroepprocedure:

Aanroepprocedure:

- Een man houdt de persoon onder schot.
- De andere man waarschuwt de wachtcommandant;

- Laat de persoon naderen tot een punt waar u hem/haar onder schot houdt en waarbij de persoon u bij voorkeur niet kan zien;
- Roep de persoon aan met - 'halt, wie daar?' Indien de persoon vlucht of aanvalt, handelt u afhankelijk van de opdracht;
- Nadat de onbekende persoon zich bekend heeft gemaakt, beveelt u: 'kom nader' en vervolgens - 'halt'-;
- Noem vervolgens alleen voor de persoon hoorbaar het aanroepwoord;
- Indien het wederwoord uitblijft of onjuist is, houdt u de persoon onder schot en handelt u afhankelijk van de opdracht;
- Indien het wederwoord juist is, laat u de persoon passeren (geef aan links of rechts passeren).

Indien meerdere onbekende personen de post naderen wordt als volgt gehandeld:

- Een man houdt de onbekenden onder schot.
- De andere man waarschuwt de wachtcommandant;
- Laat de onbekende personen naderen tot een punt waar u hen onder schot hebt en zij u, bij voorkeur, niet kunnen zien;
- Roep hen aan met - 'halt, wie daar?' Indien zij vluchten of aanvallen, handelt u afhankelijk van de opdracht;
- Nadat de voorste persoon zich bekend heeft gemaakt, beveelt u: '('rang/naam') kom nader'- en vervolgens -'halt'-; N.B.: De overige onbekenden blijven ter plaatse;
- Noem vervolgens alleen voor de persoon, hoorbaar het aanroepwoord;
- Indien het wederwoord uitblijft of onjuist is, houdt u de persoon onder schot en handelt u afhankelijk van de opdracht;

- Indien het wederwoord juist is, laat u de persoon passeren (geef aan links of rechts passeren) en plaatsnemen in de post;
- Deze persoon roept nu één voor één de overige binnen, waarbij één man van de post de persoon onder schot houdt die nadert en de andere man de overige onder schot houdt. De procedure van de uitwisseling van het wachtwoord blijft achterwege.

N.B.: Let op dat er geen onbekenden trachten de post binnen te dringen door zich aan te sluiten bij de overige. Vandaar dat de eerste man zich meldt bij de post, om vervolgens zijn personeel binnen te halen.

In het geval dat er lokale bevolking zich bij uw post meldt kunt u hen doorverwijzen naar de toegangscontrole of stuurt u hen weg, afhankelijk van uw opdracht. Voordat u een van beide uitvoert, zult u eerst moeten overleggen met de wachtcommandant.

Graden van gevechtsvaardigheid

In een statische situatie zoals in een verzamelgebied /veilige plaats, maakt een ehd gebruik van graden van gevechtsvaardigheid, afgestemd op de vijanddreiging. Gevechtsvaardigheid **'Normaal'**:

- Wordt gebruikt wanneer vijandcontact nog niet te verwachten is.
- De werkzaamheden en rust prevaleren boven de bev.

Uitvoering:

- De plgn voeren hun normale werkzaamheden uit, of genieten rust.
- De gp kan opdracht krijgen:
 - o een wachtpost te bezetten in de pelotonsopstelling.

- o een alarmpatrouille in de pelotonsopstelling te leveren.
- o gpcn en plv gpcn rouleren als wachtcommandant.
- o een WLP te bezetten buiten de opst.
- o een post met CBRN-consignes te bezetten.
- o een beveiligingspatrouille te leveren.

Gevechtvaardigheid '**Algeheel**'

Wordt gebruikt in de volgende situaties:

- Altijd: bij het betrekken van een statische situatie/opstelling.
- Wanneer vij contact te verwachten is;
- Indien aangegeven door de hogere commandant;
- Bij direct vijandcontact;
- 'Algeheel' kan evt. worden gebruikt als vaste procedure bij ENAS (Einde Nautische AvondSchemering) en BNMS (Begin Nautische MorgenSchemering) in een opst.

Uitvoering:

- De plgn:
 - o hebben vupos ingenomen, iedereen waakzaam, uitrusting op de man.
 - o hebben hun rugzakken bepekt.
 - o maatregelen voor gevecht bij duisternis zijn genomen of de HV-apparatuur is afgebouwd.
 - o hebben hun wpns vuur gereed.
 - o luisteren in op de vbdn.
- De gp:
 - o is 100% waakzaam.
 - o gpc en plv-gpc in de eigen vupo.
 - o kan mogelijk een WLP bezetten buiten de opst.
 - o kan mogelijk een post met CBRN-consignes bezetten buiten de opst.

- kan mogelijk een beveiligingspatrouille leveren.
- vbdn (verbindingen) bezet.

4.4 Waarnemings-en luisterpost (WLP)

Algemeen

Een WLP wordt uitgezonden door de ehd i.h.k.v. de bev van het verzamelgebied/veilige plaats. Bij de in dit hoofdstuk omschreven procedure wordt ervan uitgegaan, dat er in de voorbereiding geen tijd/ruimte was om de locatie van de WLP te verkennen.

4

Sterkte van een WLP

Wanneer een gp een WLP moet uitvoeren:

- Bepaalt de gpc tijdens zijn verkenning of de opdracht kan worden uitgevoerd door 1 of 2 posten. Dit is afhankelijk van de opdracht, opgedragen sector en terrein.
- Wordt de opdracht uitgevoerd door 1 post is de sterkte 4 man (1sectie);
- Moet de opdracht uitgevoerd worden m.b.v. 2 posten, dan gebeurt dit met 2 secties;
- Indien de opdracht kan worden uitgevoerd vanuit 1 post geniet dit de voorkeur en is de gpc in principe hierbij;
- Binnen de sectie(s) wordt intern gerouleerd.

Diverse uitvoeringen van een WLP

Het type WLP is afhankelijk van:

- Het besluitvormingsproces.
- De beschikbare tijd in de voorbereiding;
- De tijdsduur van de uitvoering van de opdracht.

De ligsleuf

Voordelen:

- Snel te maken.
- Weinig bouw materiaal nodig;
- Minder lawaai /beweging tijdens het bouwen;
- Nauwelijks oppervlaktemateriaal verwijderen.

Nadelen:

- Snelle onderkenning tijdens verblijf.
- Licht en geluid dragen ver;
- Last van weersinvloeden;
- Minder vuurdekking;
- Minder comfort;
- Beperkte bewegingsvrijheid.

Half ondergronds

Voordelen:

- Vuurdekking.
- Uit de weerselementen;
- Iets meer comfort;
- Betere camouflage;
- Laag profiel.

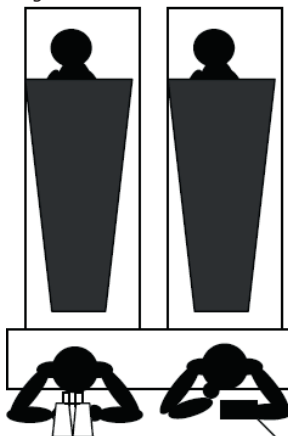
Nadelen:

- Meer tijd nodig t.b.v. inrichten.
- Meer camouflage- en bouwmaterialen nodig;
- Meer geluid /beweging bij het bouwen;
- Beperkte bewegingsvrijheid.

Vorbereiding

- Globale locatie WLP en het terreindeel dat onder waarneming moet worden gehouden.
- Tijdsduur;
- Te verwachten vij en op welke wijze deze gemeld dient te worden;
- De ter beschikking staande middelen;
- Op welke wijze en waar de gp contact moet maken met eigen troepen;

- Hoe evt. om te gaan met gewonden en krijgsgevangenen.

*Figuur 139-1
Bovenaanzicht (zonder bovendecking) post voor 4 man.*

*Figuur 139-2
Zijaanzicht post voor 4 man.*

Te verstrekken gegevens aan personeel

- Situatie vij.
- Eigen troepen (front, links, rechts, achter en post in/uit);
- Ligging van hindernissen, *hews*, struikeldraadlichtseinen en geïmproviseerde alarmeringsmiddelen van de ehd;
- Opdracht;
- Geplande locatie, tijdsduur, tijdstip aflossen;
- Methode van aflossen;
- Waarnemingssector (in welke sector dient er waargenomen te worden);
- Acties bij onderkenning tijdens de verplaatsing;
- Acties vuurcontact onder alle omstandigheden;
- Acties bij verminderd zicht;
- Acties bij uitvallen vbdn;
- Groepsverzamelpunt en uitwijkpunten;
- Wijze van alarmeren;
- Hoe en aan wie gemeld moet worden;
- Wachtwoorden.

Locatie keuze

- Goede observatiemogelijkheden in de opgedragen sector.
- Goede zicht- en vuurdekking;
- Gedekte naderings- en terugtochtroute;
- In de omgeving van een verkeer remmende locatie (bocht helling);
- Bij voorkeur op de flank of schuin op de vij naderingsmogelijkheid;
- Bij voorkeur van hoog naar laag waarnemen;
- Niet te dicht op het terreindeel dat onder waarneming moet worden gehouden;
- Vbdn gewaarborgd.

De volgende terreindelen dienen, indien mogelijk vermeden te worden:

- Terreinverhogingen die voor de hand liggen (heuveltoppen).
- Opvallende terreindelen (alleenstaande bomen, bosjes, gebouwen of torens);
- In de omgeving van burgers en vee.

Verkennen en betrekken

- De gpc verplaatst met de sectie(s) naar de omgeving geplande locatie(s) posten.
- Vanaf deze locatie gaat de gpc de post(en) verkennen.

Gpc verkent:

- De locatie post(en) cfm (conform) keuze.
- Het groeps- en/of sectieverzamelpunt;
- Hij neemt een bev mee (per post 1 man mee voor info exacte locatie en routes);
- Bij zijn verkenning bepaalt hij of de opdracht kan worden uitgevoerd door 1 of 2 secties;
- Bij terugkeer geeft hij een aanvullend bevel;
- Indien de opdracht kan worden uitgevoerd d.m.v. 1 post verplaatst 1 sectie naar de locatie post en start met inrichten;
- De inrichting wordt beveiligd door personeel van de tweede sectie;
- Aansluitend kan de gpc beslissen de tweede sectie terug te laten keren naar de pelotonsopstelling (afhankelijk van de opdracht van pel);
- Indien de gpc besluit om de tweede sectie in de WLP te houden, richt deze sectie in de directe omgeving van de post een rondom (schuilbivak) in;
- Indien de opdracht wordt uitgevoerd m.b.v. 2 posten verplaatsen beide secties naar hun locaties en richten deze in, waarbij zij zelf zorg dragen voor beveiliging;

- De werkzaamheden voor het inrichten van de post(en) achter een camouflage scherm plaats laten vinden (net, poncho of takken).

Materiaal dat meegenomen wordt voor inrichting en verblijf WLP:

- Optische waarnemingsmiddelen voor dag/nacht.
- Verbindingsmiddelen (vbdn tussen secties);
- Camouflagemateriaal/bindtouw;
- Papier/schrijf- en tekengerei;
- Kaart/kompas/kaarthoekmeter;
- Hews/rookhandgranaten;
- Zaklantaarn met filters;
- Voldoende reservebatterijen (voor HV/vbdn/zaklamp);
- Voldoende KL I, V en water.

Verblijf

Beveiliging

- Grote nadruk op de passieve beveiligingsmaatregelen. Alles moet gericht zijn op het voorkomen van ontdekking.
- Actieve nabij beveiliging, door het uitleggen van extra bev zoals hews en overige alarmeringsmiddelen;
- Wanneer er nog geen vijandcontact is, moeten alle werkzaamheden van de sectie erop gericht zijn om de vij zo vroeg mogelijk te onderkennen en zelf niet onderkend te worden.

Standaardzaken:

- Vuurdiscipline: vuuropening alleen op bevel gpc, tenzij de post(en) direct aangevallen worden.
- Regelmatig interne verbindingscontroles;
- Essentieel materiaal binnen handbereik;
- Uitrusting blijft in de rugzak;

- Dagelijks fuco 1 en onderhoud, tijdens gebruik (inzetbaar houden) uitvoeren;
- Het maken van onopvallende, obstakel- en kraakvrije paden;
- De routine binnen de post:
 - o 2 man waarnemen, 2 man rust.
 - o overlappend aflossen, overdracht d.m.v. VEITONO.
 - o bij ENAS en BNMS algehele gevechtsvaardigheid.
 - o bijhouden vbdn boek/vij meldingen.
 - o de waarneming moet continue en systematisch worden uitgevoerd, volgens een vast patroon in stroken.
- Strakke licht- en geluidsdiscipline handhaven;
- Om een goede waarneming, tijdens langdurig verblijf te garanderen, moet men rekening houden met enig comfort in de WLP (slaapzak/matjes, beschut tegen de weerselementen).

Het verlaten van de WLP

Algemeen

Het verlaten kan onder twee omstandigheden:

- Geen vijanddruk.
- Einde opdracht;
- Aflossing;
- Onder druk van de vij;
- Met vuurcontact;
- Zonder vuurcontact.

Verlaten van de WLP zonder vijanddruk:

- Het verlaten van de WLP'n vindt bij voorkeur in de nacht plaats.
- De sectie/gp verplaatst via een gedekte route naar eigen troepen;

- De sectie/gp maakt op de afgesproken locatie en op het afgesproken tijdstip, contact met eigen troepen(post in/uit);
- De sectie/gp kan de opst binnen gaan;
- De gpc meldt zich terug bij de pc en krijgt, voorzover nog niet bekend een vervolgo opdracht;
- Indien meerdere posten zijn uitgezet;
- Na het ontvangen van de opdracht stelt de gpc vast welke sectie als eerste en als laatste de post /rondom verlaat.
- De sectie die in de buurt van de meest waarschijnlijke vijandelijke nadering zit laat als laatste los.
- Aansluitend worden de volgende handelingen uitgevoerd:
 - o camouflagescherm ophangen.
 - o dekkingen gedicht en gecamoufleerd.
 - o sporen wissen.
 - o camouflagescherm afnemen.
 - o fuco 1 uitgevoerd.
 - o verplaatsen naar groepsverzamelpunt.
- Indien de WLP wordt afgelost en intact blijft, geeft de gpc alle gegevens door aan de nieuwe gpc. In de posten kunnen direct gegevens uitgewisseld worden. De aflossing dient gefaseerd te worden uitgevoerd.

Loslaten onder vijanddruk:

- Als de WLP direct wordt aangevallen, kunnen de *hews* als eerste gebruikt worden.
- Het afbreken van het gevecht wordt met rook gemaskeerd;
- Denk aan het vernietigen van essentieel materiaal dat achter dient te blijven;
- Met vuur en beweging wordt het gevecht afgebroken tot er geen gevechtscontact meer is;

- Aansluitend wordt verplaatst naar het groeps- of sectieverzamelpunt;
- Als de gp compleet is, terugverplaatsen naar de hogere ehd;
- Indien mogelijk verlaat de sectie/gp de WLP ongezien, met medeneming van essentieel materiaal.

4.5 Beveiligingspatrouille

Een beveiligingspatrouille wordt uitgezonden om de veiligheid van een ehd te vergroten. Een beveiligingspatrouille bestaat minstens uit een plg van twee militairen. De beveiligingspatrouille krijgt dezelfde gegevens als de vaste posten, namelijk het 'VEITONO', aangevuld met:

- De (globaal) te volgen route(s).
- Locaties van de diverse posten van de ehd, waar de beveiligingspatrouille langs moet komen.

De leden van de beveiligingspatrouille verplaatsen zich volgens de normaal geldende richtlijnen voor het verplaatsen overdag en 's nachts. De beveiligingspatrouille alarmeert de wachtcommandant in geval van infiltranten, subversieve elementen of vijandelijke verkenningspatrouilles en treedt, indien mogelijk daar zelf al tegen op.

De patrouille kan een (tijdelijke) vupo innemen, personeel gevangen nemen etc. Afhankelijk van de SOP's (Standard Operational Procedures) en ROE (Rules Of Engagement) van de ehd.

Er kunnen meerdere beveiligingspatrouilles tegelijk uitgebracht zijn van verschillende grootte en over

verschillende routes afhankelijk van de grootte van het gebied en de vijanddreiging.

Het is wenselijk om als beveiligingspatrouille een onregelmatige patrouillegang aan te houden, om onvoorspelbaar te blijven voor vijanden. Stipt elk kwartier of 5 minuten bij hetzelfde gebied zijn, maakt het voor infiltranten en vijandelijke verkenner erg makkelijk.

4.6 Alarmopstellingen

Elke militair heeft een alarmopstelling. Dit kan per individu en per ehd verschillen. Het beveiligingsplan van uw ehd dat door uw commandant uitgegeven wordt moet hierin duidelijkheid verschaffen. Als u in de buitenste ring ligt heeft u een gevechtsdekking (gegraven of overgenomen van uw voorganger) en een toegewezen sector. Zorg dat u de volgende zaken zo snel mogelijk te weten komt:

- Locatie van uw alarmopstelling.
- Routes naar uw alarmopstelling;
- Vaste drills bij verschillende incidenten;
- Hoe wordt er gealarmeerd.

Een alarmopstelling is een opst die in nood betrokken kan worden. U moet echter wel de nodige aandacht hieraan besteden. Het leven van uzelf en uw collega's kan afhangen van de staat van uw alarmopstelling.

4.7 Quick Reaction Force (QRF)

De QRF is een groep militairen die door de commandant samengesteld is en ingezet kan worden om bepaalde taken uit te voeren.

Veelal zullen dat de volgende taken zijn:

- Versterken bij een in/uitgang controle.
- Versterken t.b.v. de bemanning van een gevechtsofstelling;
- Het lopen van extra patrouilles;
- Optreden bij brand;
- Etc.

Als er een gebeurtenis is waar de eenheid op moet reageren, zal veelal de QRF hier als eerste op afgestuurd worden. De QRF kenmerkt zich door een relatief snelle inzet en hoge mate van inzetbaarheid. Als u in de QRF zit zorg dan voor de volgende zaken:

- Voorgeschreven tenue en uitrusting gereed op de voorgeschreven locatie.
- Wat is uw notice to move (hoe snel moet u gereed staan)?
- Bent u bekend met alle uitrusting stukken die u misschien moet bedienen?
- Wie is de QRF commandant en waar bevindt hij zich?
- Hoe wordt de QRF gealarmeerd?

Zorg verder dat u goed op de hoogte bent van het beveiligings en alarmeringsplan van de ehd. Ook hier is het VEITONO goed bruikbaar.

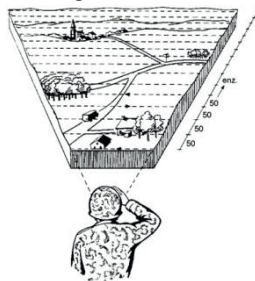
5. Waarnemen

5.1 Waarnemen bij de dag

Waarnemen is het systematisch observeren van het luchtruim, het aardoppervlak, plaatsen, personen en/of zaken door kijken, luisteren of inzet van elektronische, optische of andere middelen.

Wat zijn belangrijke indicatoren om waar te nemen:

- Wegen en paden.
- Randen van bossen en oorden;
- Markante punten, zoals; alleenstaande bomen, kruispunten, heuveltoppen, infrastructuur, daken, slagschaduw en/of schittering.
- Opvliegen van vogels;
- Vee dat zich verplaatst naar één punt;
- Extra bewegingen van struiken en bomen;
- Stofwolken;
- Langdurig hondengeblaf.

Figuur 149-1

Eerst markante punten scannen door quick scan en zoek daarna het terrein af in stroken, van voren naar achteren, van links naar rechts en daarna weer van rechts naar links.

5.2 Waarnemen bij de duisternis

Waarnemen bij duisternis verschilt in zoverre van waarnemen bij dag, dat het 'waarnemen' voornamelijk gebeurt met de oren.

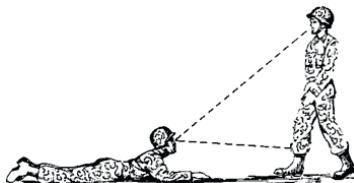
Het kunnen herkennen van geluiden zoals het breken van takken, het doorwaden van water, het lopen enzovoort en het kunnen vaststellen van de richting en afstand is noodzakelijk.

Het gehoor werkt het beste, wanneer geen hoofddeksel wordt gedragen en de mond iets wordt geopend.

Houdt er rekening mee, dat de ogen ongeveer 30 minuten moeten wennen aan de duisternis. Bij duisternis reageert het oog langzaam, daarom wordt een voorwerp pas zichtbaar, nadat gedurende enige seconden in de richting is gekeken, waarin het voorwerp zich bevindt. De ogen moeten daarom van punt naar punt worden verplaatst en op elk punt een paar seconden blijven rusten.

De ogen raken bij duisternis veel sneller vermoeid, waardoor niet te lang ingespannen naar een bepaald voorwerp mag worden gekeken. Bij vermoeidheid van de ogen gaan voorwerpen schijnbaar bewegen, zodat bijvoorbeeld struiken en palen voor mensen worden aangezien. Laat uw verbeelding u geen parten spelen! Neem tijdig rust en wissel regelmatig door met anderen op uw post indien mogelijk.

Bij duisternis kan het menselijk oog geen kleuren onderscheiden. Een voorwerp is daarom alleen zichtbaar door het verschil in donker tint met de achtergrond. Lichte voorwerpen steken af tegen een donkere achtergrond en omgekeerd. Het beste kunnen voorwerpen worden onderscheiden, als deze zich tegen de lucht aftekenen of indien zij bewegen.

*Figuur 151-1
Liggend ziet u meer.*

*Figuur 151-2
Indien toegestaan helm afzetten of veldpet
dragen 'u hoort dan beter'.*

*Figuur 151-3
Scherm de ogen af of
gebruik een veldkijker.*

*Figuur 151-4
Laat uw verbeelding u geen parten spelen.*

5.3 Afstand bepalen

Algemeen

In de regel wordt er te kort geschat, indien:

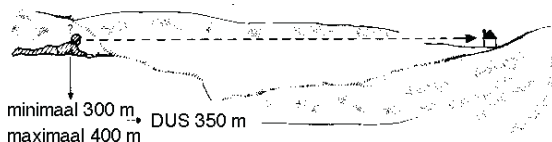
- Het doel helder zichtbaar is.
- Men over een eentonige vlakke kijkt;
- Men van laag naar hoog kijkt;
- De kleur van het voorwerp afsteekt tegen de kleur van de achtergrond;
- Men over een terreininzinking kijkt, waarvan het grootste deel onzichtbaar is.

In de regel wordt er te ver geschat, indien:

- Men tegen de zon inkijkt.
- Men van hoog naar laag kijkt;
- Het voorwerp kleine afmetingen heeft;
- Slechts een klein deel van het voorwerp zichtbaar is;
- Het zicht slecht is, bijvoorbeeld bij duisternis en mist.

De methode van het gemiddelde

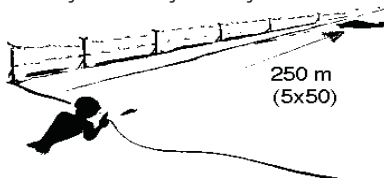
Meerdere personen bepalen de afstand en daarvan wordt het gemiddelde genomen of zelf de minimale en maximale afstand bepalen en daar het gemiddelde van nemen.

*Figuur 152-1
Minimaal 300 meter, maximaal 400 meter, dus 350 meter.*

Vergelijkingsmethode

Hierbij wordt de afstand naar het doel verdeeld in eenheden van 100 meter. U moet dus vertrouwd zijn met deze eenheid, hoe hij er in verschillende soorten terrein en op verschillende afstanden uitziet. Verschil in belichting en het terrein zelf hebben invloed op het beeld van de doelen, zodat ze dichterbij of verder weg schijnen dan zij in werkelijkheid zijn.

Figuur 153-1

Onderlinge tussenruimten van: telefoonpalen, hectometerpalen

Versijningsmethode

Indien het grootste gedeelte van het terrein tussen de waarnemer en het doel niet kan worden overzien, is de vergelijkingsmethode niet uitvoerbaar. In dit geval biedt het beeld van het doel de enige leidraad voor het schatten van afstanden. Het volgende overzicht kan hierbij goede diensten verschaffen.

Figuur 153-2

100 meter: onderdelen van de kleding zijn zichtbaar.

Figuur 154-1

200 meter: alle delen van het lichaam zijn nog goed te onderscheiden.

Figuur 154-2

300 meter: de omtrek van het gezicht is nog vaag herkenbaar.

Figuur 154-3

400 meter: alleen de ledematen zijn nog zichtbaar.

Figuur 154-4

500 meter: het lichaam schijnt van de schouders naar beneden geleidelijk spits toe te lopen; bewegingen van de armen en benen kunnen nog worden waargenomen.

Figuur 154-5

600 meter: het hoofd lijkt op een stip en details kunnen niet worden onderscheiden; het lichaam kan worden herkend, doch loopt naar beneden duidelijk spits toe.

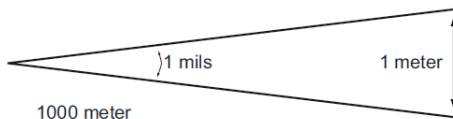
Met behulp van de veldkijker

Om de breedte van een voorwerp dat opgemeten is met de veldkijker om te zetten van duizendsten naar meters, wordt de duizendstenregel of BAD-formule (B (reedte) = A (fstand) x D (uizenste)) gebruikt.

Voor het bepalen van de afstand is een afgeleide formule beter te gebruiken:

$$\text{Afstand in meters} = \frac{\text{breedte in meters} \times 1000}{\text{Hoek in Mills}}$$

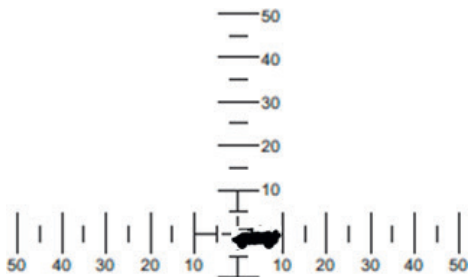
Uit de definitie blijkt dat op 1000 meter, een hoek van 1 Mills een breedte van 1 meter aangeeft. Op een afstand van 2000 meter is dat dan 2 meter.

Figuur 155-1

Voorbeeld:

Een voertuig is 5 meter lang. Door uw veldkijker ziet u dat het voertuig bij de 10 Mills komt. Dit voertuig staat dus op 500m

Figuur 156-1

5.4 Doelen aanwijzen

Algemeen

Het aanduiden van doelen moet op zodanige wijze geschieden, dat vergissingen zijn uitgesloten en kan gebeuren door middel van vier methoden:

- 'Het blikleiden'.
- 'De klokmethode';
- Met behulp van het wapen;
- Met schot of vuurstoot.

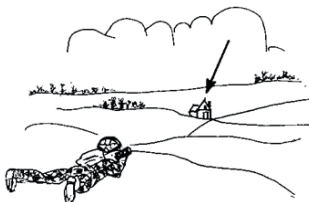
Blikleiden (zie figuur 157-1 t/m 157-3)

Het aanduiden van doelen kan gebeuren door gebruik te maken van een markant punt of merkpunt, voorkomend in de lijn waarnaar doel. Bij gebruik van merkpunten is vereist dat deze vooraf zijn vastgesteld

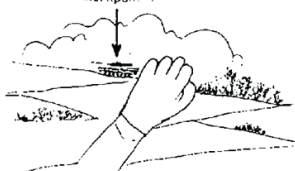
en bij iedereen bekend zijn. Eventueel kan gebruik worden gemaakt van de hand of vingers.

Voorbeelden:

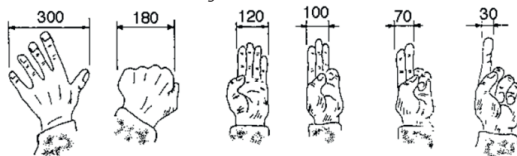
- Huis met rood dak... ga links 50 meter... uitloop bosrand... gewoerschutter.
- Van merkpunt... ga rechts... één hand... uitloop bosrand... mitrailleurshutter.

Figuur 157-1
merkpunt :

Figuur 157-2

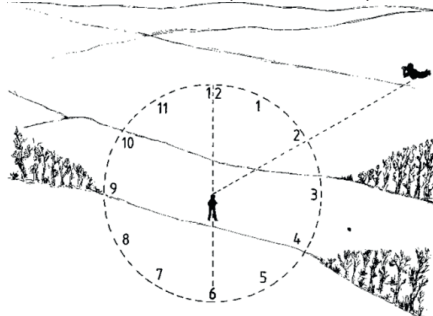

Figuur 157-3
Handgebaren die overeenkomen met een hoeveelheid meters.

Klokmethode

De lengteas van de liggende waarnemer valt samen met de lijn 6-12 uur. Voorbeeld:

- 2 uur... 600 meter... uitloop heuvel... sluipschutter.

*Figuur 158-1
Voorbeeld van de klokmethode.*

5.5 Meldingen

Vaak hebben eenheden hun eigen variatie op meldingen afhankelijk van de operatie, opdracht of samenstelling van de eenheid. De standaard melding is echter de volgende zogeheten W-5 vorm:

Wie: Wie doet de melding.

Wat: Wat wordt waargenomen, uitrusting, sterkte, bewapening enzovoort.

Waar: Waar bevinden zij zich. Geef kaartcoördinaat of geef de richting en de afstand door.

Wanneer: Wanneer deed u de waarneming? Meld het tijdstip van de waarneming.

Waarom: Is het 'waarom' van de activiteiten bekend?

Eigen actie: Wanneer doorgegaan wordt met de eigen opdracht, dan wordt er niets gemeld.

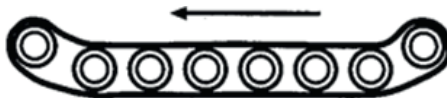
Als u voertuigen ziet is het belangrijk om zo snel mogelijk vast te stellen wat voor voertuig het is en/of het vriend of vijand is. Dit kan d.m.v. herkenningstekens eigen troepen of door gebruik te maken van de volgende standaard waarnemingsmethodes.

Voertuigen

Voor voertuigen kunt u het Wheels, Hull, Armament, Turret (WHAT) principe gebruiken. U vermeldt dan per letter uw waarneming. Maak daarbij een keuze uit de onderstaande zaken. Als deze niet voldoende zijn, kunt u zelf toevoegingen maken.

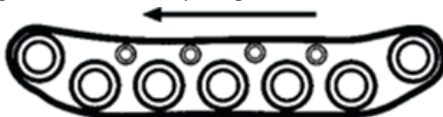
Wheels

1. Wielen. Het totaal aantal luchtbanden melden.
2. Christie-Loopwerk: meestal grote loopwielen, waarbij de rupsband aan de bovenzijde op de loopwielen rust.

*Figuur 159-1
Christie-loopwerk.*

3. Verbeterd Christie-Loopwerk: alle maten loopwielen, waarbij de rupsband aan de bovenzijde geleid wordt door top- of geleiderollers.

*Figuur 160-1
Verbeterd Christie-loopwerk.*

4. Half track: Combinatie van bovenstaande op een voertuig.

Hull

De plaatsing van de romp ten opzichte van het loopwerk.

*Figuur 160-2
Hull (romp).*

Armament

Hoofdbewapening.

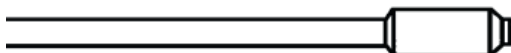
Deze kan bestaan uit:

- één of meer kanonnen/houwitser.
- één of meer snelvuurkanonnen;

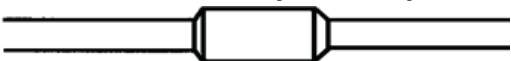
- één of meer raketlanceerinstallaties;
- één of meer mitrailleurs.

De nevenbewapening kan uit vrijwel elk ander wapensysteem bestaan. Mitrailleurs op het dak of coaxiaal geplaatst, AT (Anti Tank)-wapens, vast of los meegenomen etc. Ook locatie rookbuslanceerinrichtingen op het voertuig horen hierbij. Dit kan helpen om het voertuig te identificeren.

Kijk naar specifieke kenmerken van de bewapening.

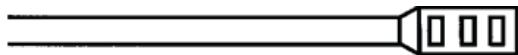
Schietbuis met rookafzuiger aan de monding

Schietbuis met midden geplaatste gas/rookafzuiger

Schietbuis met isolatiemantels en gas/rookafzuiger

Schietbuis met mondingsrem

Schietbuis met combinatie van gas/rookafzuiger en mondingsrem

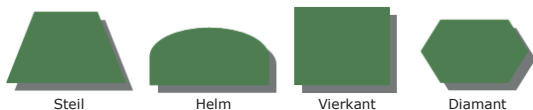

Verdikking van de kamer van de schietbuis bij de toren/opbouw, gecombineerd met een rem- en voortbrenginrichting en een pantserschild

Turret

De vorm en plaats van de toren kan een helpen bij het identificeren van het voertuig.

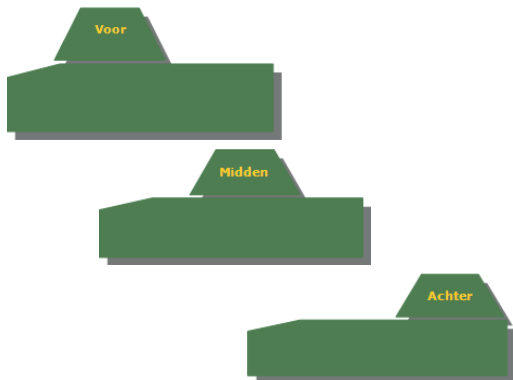
Turret (toren) vormen - Vooraanzicht

Turret (toren) vormen – Zij aanzicht

Turret (toren) Locatie van de toren

Helikopters

Voor helikopters gebruikt u een andere methode. De Hull, Undercarriage, Rotor, Tail (**HURT**) methode.

Hull

De romp van de helikopter maakt in het algemeen duidelijk wat de functie van de helikopter is. Een kleine, smalle romp betekent veelal dat er sprake is van een gevechtshelikopter, terwijl een grote, brede romp aangeeft dat het om een transporthelikopter gaat. Ook kan gekeken worden naar de overgang van romp naar staartboom.

Figuur 163-1
Romp en staartboom zijn duidelijk te onderscheiden.

Figuur 163-2
Romp en staartboom gaan geleidelijk in elkaar over.

Figuur 163-3
Geen Staartboom.

Undercarriage

Helikopters hebben in het algemeen een vast onderstel. Indien het onderstel intrekbaar is (wat slechts bij hoge uitzondering voorkomt), helpt dit bij de herkenning wanneer het onderstel is ingeklapt. Het onderstel kan in veel variaties voorkomen: wielen, buizenframe, ski's of drijvers.

Figuur 164-1
Wielen; 2 voor en 1 achter.

Figuur 164-2
Wielen; 1 voor en 2 achter.

Figuur 164-3
Een buizenframe.

Rotor

Naast de hoofdrotor, die voor het draagvermogen en de voorwaartse beweging zorgt, is er een tweede rotor noodzakelijk om de contrarotatie tegen te gaan. Deze rotor kan op verschillende manieren zijn aangebracht.

Figuur 164-4
Hoofdrotor met staartmotor
in de staartboom.

Figuur 164-5
Hoofdrotor met
'uitstroomopeningen'.

*Figuur 165-1
Twee hoofdrotoren achter elkaar.*

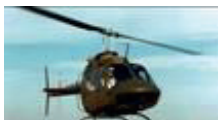

*Figuur 165-2
Twee hoofdrotoren boven elkaar.*

*Figuur 165-3
Twee hoofdrotors naast elkaar die tevens gekanteld kunnen worden om
vervolgens dienst te doen als propeller motor (contra roterend).*

Verder kan het nog markant zijn of de rotor hoog boven de romp uitsteekt of dat hij dicht op de romp is geplaatst. Bij sommige helikopters is de staartrotor ingebouwd.

*Figuur 165-4
Rotor hoog boven de romp.*

*Figuur 166-1
Rotor dicht op de romp.*

*Figuur 166-2
Ingebouwde staartmotor.*

Tail

Een helikopter zonder staartboom is een uitzondering en dus markant voor de herkenning. In de meeste gevallen is er wel een duidelijke staartboom zichtbaar en kunt u kijken naar de vormgeving. Meestal is achter aan de staartboom, een omhoog gerichte knik aanwezig, waaraan de staartrotor is bevestigd.

*Figuur 166-3
'Open' staartboom zonder knik.*

*Figuur 166-4
Staartboom zonder knik.*

*Figuur 166-5
Staartboom met knik.*

*Figuur 166-6
Staartboom met knik zowel omhoog
als omlaag gericht.*

6. Behandeling van krijgsgevangenen

6.1 Algemeen

- Een belangrijke bron van inlichtingen zijn (krijgs)gevangen genomen militairen die door speciaal opgeleid personeel worden ondervraagd. Echter ook de op de (krijgs)gevangenen buitgemaakte documenten leveren een grote bijdrage aan het oplossen van de inlichtingenpuzzel. Krijgsgevangenen in oorlogstijd worden door internationaal afgesproken gedragsregels beschermd (zie ook het Humanitair Oorlogsrecht).
- Ook in andere situaties is het mogelijk/noodzakelijk dat personen worden aangehouden en daarna gevangen gehouden. Tenzij uitdrukkelijk andere richtlijnen zijn verstrekt, geldt als stelregel dat alle gevangen genomen personen op dezelfde wijze als (krijgs)gevangenen moeten worden behandeld.
- Iedere combattant (zie blz. 212) die in handen van een tegenpartij valt is krijgsgevangene. Het doel van de krijgsgevangenschap is te beletten dat de combattant opnieuw deelneemt aan de vijandelijkheden. Krijgsgevangenschap is als zodanig geen straf maar dient om te voorkomen dat de gevangene opnieuw aan de vijandelijkheden kan deelnemen.
- Krijgsgevangenen moeten worden ontzien, zij hebben recht op een menselijke behandeling. Zij mogen niet worden blootgesteld aan gewelddadigheden, belediging of nieuwsgierigheid

van het publiek. Het feit dat hun aanwezigheid de activiteiten van de gevangenhoudende mogendheid belemmert, rechtvaardigt nooit krijgsgevangenen te doden. Represailles tegen hen zijn verboden.

- Slechts combattanten hebben recht op behandeling als krijgsgevangene. In geval van twijfel of een gevangene wel een combattant is, moet eerst zijn juiste status worden vastgesteld door een rechter. In afwachting daarvan wordt hij als krijgsgevangene behandeld.
- Krijgsgevangenen moeten in beginsel gelijk worden behandeld (uitzonderingen op basis van geslacht en rang mogelijk). Direct na gevangenneming moeten ze worden ontwapend en gefouilleerd.
- Het is van het grootste belang dat iedere militair de vijf elementaire handelingen met de (krijgs)gevangenen goed en snel kan uitvoeren, want de aanwezigheid van (krijgs)gevangenen zal de gevechtskracht van de eigen eenheid verminderen. Dit, omdat er zowel personeel als materieel beschikbaar moet worden gesteld voor de bewaking, afvoer en verzorging.

6.2 Behandeling van krijgsgevangenen

Algemeen

- De behandeling van (krijgs)gevangenen moet zijn gericht op:
 - o ontwapenen.
 - o fouilleren.
 - o scheiden.
 - o handhaven van stilte en discipline.

- afvoeren.
- Gebruik de methode OFSSSA (Ontwapenen, Fouilleren, Scheiden, Stilte opleggen, Snelheid, Afvoer) bij de behandeling van krijgsgevangenen waarbij in plgn de krijgsgevangenen worden behandeld.

Ontwapenen

- Afnemen van wapen en uitrusting, leg het op een veilige plaats en deze voorzien van een krijgsgevangen label.
- Persoonlijke bezittingen (familiefoto's en dergelijke), kleding, beschermende militaire uitrusting (bijvoorbeeld een CBRN-masker), eetgerei en onderscheidingstekens mogen niet worden afgenomen.

Fouilleren

- Fouilleer de krijgsgevangenen:
 - spreidstand tegen een boom of muur.
 - met de knieën op de grond in *push-up* houding.
- Zo nauwkeurig mogelijk lichaam, kleding en uitrustingsstukken doorzoeken;
- Alle documenten en verder alle voorwerpen (wpns, munitie, papier, kaarten enz.) die een ontvluchting kunnen vergemakkelijken labelen en deponeren in de krijgsgevangenenenveloppe dan wel het geheel bundelen en voorzien van een krijgsgevangen label;
- ID (Identiteit)-kaart/plaatje blijft behouden;
- Zo spoedig mogelijk de gegevens op de label/enveloppe volledig invullen;

- De afgenomen documenten en materieel moeten samen met de (krijgs)gevangenen afgevoerd worden;
- Indien mogelijk de (krijgs)gevangenen boeien (voor de borst) en blinddoeken, zodat zij moeilijker kunnen ontsnappen en geen informatie over ons kunnen verzamelen.

Scheiden

Zo spoedig mogelijk na gevangenneming moeten de (krijgs)gevangenen worden gescheiden:

- Belangrijke (krijgs)gevangenen moeten met voorrang worden behandeld en afgevoerd.
- Vrouwelijke (krijgs)gevangenen onmiddellijk scheiden van de mannelijke en ook gescheiden afvoeren;
- Officieren/gezagsdragers/commandanten;
- Onderofficieren/overige leiders;
- Soldaten en korporaals;
- Bijzondere (krijgs)gevangenen, zijn onder andere:
 - o GEWONDEN.
 - o DODEN. De (vijandelijke) doden moeten worden gefouilleerd op documenten (PAS OP VOOR GEVALSTRIKTE LIJKEN!).
 - o BURGERS.
 - o DESERTEURS. (Vijandelijke) deserteurs moeten worden gescheiden van de overige (krijgs)gevangenen, maar krijgen verder dezelfde behandeling.
 - o PERSONEEL VAN NIEUW GESCHUT, VOERTUIGEN EN TECHNISCH MATERIEEL. Deze (krijgs)gevangenen moeten in de nabijheid van het buitgemaakte materieel

- worden bewaakt totdat toestemming wordt verkregen voor hun afvoer.
- PERSONEEL VAN (VIJANDELIJKE) LUCHTSTRIJDKRACHTEN.
 - DEFECTORS. Een defector is een tot de vijand/andere groepering behorende persoon die om politiek asiel verzoekt. Onmiddellijk de veiligheids(onder)officier waarschuwen.
 - (VIJANDELIJKE) AGENTEN/INFILTRANTEN.
 - LEDEN VAN BONDGENOOTSCHAPPELIJKE STRIJDKRACHTEN die zijn ontsnapt uit (krijgs)gevangenschap of die, na afgesneden te zijn geweest, bij de eigen troepen zijn teruggekeerd.
 - SPECIALE AGENTEN. Personeel dat voorgeeft in dienst te staan van een bondgenootschappelijke inlichtingendienst (Special Agent), moet onmiddellijk worden afgezonderd.

Handhaven van de stilte en discipline

- Stilte opleggen:
 - sta de (krijgs)gevangenen nooit toe met elkaar te spreken.
 - veters uit de schoenen halen.
 - geblindeerde bril over het hoofd plaatsen.
- Spreek zelf ook niet met de (krijgs)gevangenen, uitgezonderd bij het geven van een bevel;
- Voorkom dat de (krijgs)gevangenen zich ontdoen van onderscheidingstekens of niet opgemerkte documenten;
- Treed krachtdadig en resoluut op tegen elke ontvluchtingspoging, gebruik desnoods uw wapen;

- Geef de (krijgs)gevangenen alleen op vastgestelde tijdstippen eten en drinken;
- Alleen bevoegden onder begeleiding van de commandant of de veiligheids(onder)officier hebben toegang tot de (krijgs)gevangenen;
- Ontzeg de (krijgs)gevangenen zoveel mogelijk het gebruik van hun zintuigen (blinddoeken) en geef ze één zekerheid: de onzekerheid.

Afvoeren.

- De afvoer moet zo spoedig mogelijk gebeuren.
- Bij voorkeur worden de (krijgs)gevangenen voor de borst geboeid en hun ogen afgedekt met een geblindeerde bril;
- Gedurende het afvoeren moet aan de (krijgs)gevangenen voldoende drinkwater en voedsel worden verstrekt;
- Voor de bewaking tijdens de afvoer wordt per 10 (krijgs)gevangenen 1 bewaker aangewezen, met een minimum van 2 bewakers;
- Indien, bijvoorbeeld tijdens een actie, het niet mogelijk is om grotere aantallen (krijgs)gevangenen af te voeren, moeten zij op een veilige en gedekte locatie geboeid worden achtergelaten;
- De achtergelaten (krijgs)gevangenen moeten zoveel mogelijk worden voorzien van een krijgsgevangen label (DF (Defensieformulier) 73);
- De locatie en het aantal (krijgs)gevangenen moet onmiddellijk worden gemeld.

De veiligheids(onder)officier zal, zodra dit mogelijk is, de afvoer regelen;

- Buitgemaakte documenten mogen echter niet worden achtergelaten en moeten worden meegenomen. Op de documenten moet worden vermeld van welke krijgsgevangene(n) ze afkomstig zijn (voorzien van label LF (Legerformulier) 14244).

6.3 Bepalingen

- Bij het ondervragen van krijgsgevangenen mag geen lichamelijke of geestelijke marteling of enige andere vorm van dwang worden toegepast.
- De krijgsgevangene is slechts verplicht om mededeling te doen van naam, voornamen, rang, geboortedatum en registratienummer. Dan vindt registratie plaats en wordt aan de krijgsgevangene een identiteitskaart verstrekt;
- Krijgsgevangene worden in het bezit gelaten van helmen en andere voorwerpen voor persoonlijke bescherming (gasmasker, schervest), kleding en verzorging. Ook blijft de krijgsgevangene in het bezit van persoonlijke voorwerpen, militaire kentekens en identiteitsbewijzen.
- Na gevangenneming moeten krijgsgevangenen zo snel mogelijk uit de gevechtszone worden afgevoerd naar kampen. De ligging van de kampen moet aan de belanghebbende mogendheden bekend worden gesteld en zijn kenbaar gemaakt met de letters PG (prisonnier de guerre) of PW (prisoner of war).

- Krijgsgevangen onderofficieren en soldaten moeten de officieren van de gevangenhoudende mogendheid groeten.
- Aan gezonde krijgsgevangenen mag door de gevangenhoudende mogendheid arbeid worden opgedragen. Onderofficieren mogen alleen tot toezichthoudende arbeid worden verplicht, officieren zijn niet verplicht tot het verrichten van arbeid.
- De arbeid mag niet van militaire aard zijn of een militair doel dienen, niet ongezond of gevaarlijk zijn, niet vernederend zijn.
- In beginsel fungeert de officier met de hoogste rang in een krijgsgevangenkamp als vertrouwensman. In een kamp waar zich geen officieren bevinden wordt door de krijgsgevangen onderofficieren en soldaten uit hun midden een vertrouwensman gekozen. De vertrouwensman vertegenwoordigt de krijgsgevangenen bij de gevangenhoudende mogendheid, de beschermde mogendheid en het Internationale Rode Kruis. Krijgsgevangenen hebben het recht, hetzij rechtstreeks, hetzij door tussenkomst van hun vertrouwensman, verzoeken of klachten in te dienen bij de kampautoriteiten of de beschermende mogendheid. Zij mogen hiervoor niet worden gestraft.
- Briefwisseling van en voor krijgsgevangenen mag worden beperkt of gecensureerd. De beschermende mogendheid ziet er op toe dat hiervan geen misbruik wordt gemaakt.

- Krijgsgevangenen zijn onderworpen aan de wetten, reglementen en orders van de gevangenhoudende mogendheid. Voor inbreuken daarop kan de krijgsgevangene tuchtrechtelijk (door de kampcommandant) of strafrechtelijk (door een militaire rechtbank) worden gestraft. Bij berechting door een militaire rechtbank heeft de krijgsgevangene recht op bijstand van een raadsman (bijvoorbeeld door een eigen officier), het doen oproepen van getuigen en de diensten van een tolk.
- Voor ontvluchtingpogingen mag slechts een tuchtrechtelijke sanctie worden opgelegd. Dit geldt ook voor lichte vergrijpen (geen lichamelijke geweldpleging) begaan om ontvluchting te vergemakkelijken, zoals vernieling van afrastering, diefstal van kleding. Voor een eerdere geslaagde ontvluchting mag bij hernieuwde gevangenneming geen straf worden opgelegd.
- Na het staken der vijandelijkheden moeten krijgsgevangenen onverwijd in vrijheid worden gesteld en gerepatrieerd. Ernstig zieke en zwaar gewonde krijgsgevangenen moeten zelfs als de vijandelijkheden nog voortduren, naar hun land worden teruggestuurd. Overige zieken en gewonden kunnen op neutraal gebied worden ondergebracht. Uitwisseling van gezonde krijgsgevangenen kan tijdens een oorlog plaatsvinden op grond van bijzondere overeenkomsten tussen de partijen.

7. Overige aspecten

7.1 Optreden in verstedelijkte gebieden (OVG)

ALGEMEEN

Een groot deel van het aardoppervlak bestaat uit bebouwde gebieden (*Urban Areas*). Vaker en vaker hebben militaire inzet en gewelddadige conflicten zich geconcentreerd rond deze gebieden.

DOEL

De krijgsmacht moet daar op kunnen treden, waar zij het verschil kunnen maken. Vaak is dit in het verstedelijkte gebied.

Definitie Verstedelijkte gebied:

“Een concentratie van gebouwen, faciliteiten en mensen welke het economische en culturele middelpunt van de omgeving vormen”.

UITVOERING

Aspecten van OVG

Het verstedelijkte gebied is een zeer gecompliceerd gevechtveld wat men in vier niveaus kan onderverdelen:

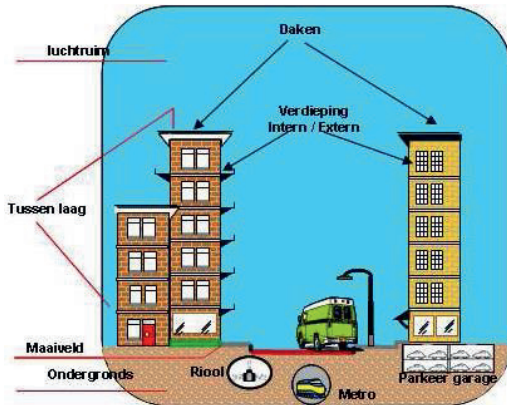
- *Luchtruim (airspace)*.
Alles boven de bovenste woonlaag.
- *Oppervlakte (ground level)*;
Alles op het maaiveld zoals:
 - o straten.
 - o pleinen.
 - o parken.
 - o straat interieur etc.
- *Tussen laag (upper levels)*;
Alles tussen het luchtruim en het maaiveld zoals daken en verdiepingen van huizen, flats, kantoren

etc. Dit geldt zowel voor het extern als het intern van de gebouwen.

- *Ondergronds (underground).*

Als onder het maaiveld zoals:

- o rioolsystemen.
- o metro buizen.
- o parkeer garages.
- o tunnels etc.

Figuur 178-1
Lagen OVG.

Kenmerken van operaties in verstedelijkt gebied

- Tijdens optreden in verstedelijkt gebied zal altijd (een deel van) de **lokale bevolking (local population)** aanwezig zijn.

- Een bevolking die **positief** staat tegenover onze aanwezigheid zal waarschijnlijk bruikbare **inlichtingen** verstrekken;
- **Korte waarnemings- en schootsvelden** die kunnen variëren van gemiddeld 10 tot 300 meter. Afhankelijk van de dichtheid van de bebouwing is dit eerder kleiner dan groter;
- Door de korte waarnemings- en schootsvelden is bij vijand contact vrijwel direct sprake van het **nabij gevecht (Close quarter battle)**. Hierdoor zijn niet alle wapens bruikbaar;
- Het complexe gevechtsveld kan leiden tot een gebrek aan **situational awareness (SA)**;
- Gebrek aan **SA** kan opleveren dat eigen troepen op elkaar schieten. Dit wordt **fratricide, broedermoord** of ook wel **'blue on blue'** genoemd;
- De aanwezige bebouwing en het gebrek aan *situational awareness* leiden, **veelal tot geïsoleerde gevechten op pelotonsniveau**;
- Snel wisselende gevechtsvormen en een onvoorspelbare tegenstander leiden tot **drie dimensionaal gevechtsveld van 360 graden**;
- De aanwezige bebouwing kan ertoe leiden dat gevechten moet worden op **drie niveaus** (verdiepingen boven, het maaiveld en verdiepingen beneden);
- **Fysieke en mentale uitputting van de soldaten en eenheden** zijn een feit bij OVG. Roulatie en inzet van reserves kan hier uitkomst bieden;
- De bebouwing **beperkt de mobiliteit van tanks en pantservoertuigen**. Zij zullen altijd beveiligd moeten worden;
- De bebouwing **beperkt de mobiliteit van de uitgestegen/te voet optredende soldaat**. Deze

zal veel moeten rennen, kruipen en klimmen met alle (extra) uitrusting;

- De bebouwing **beperkt de FM verbindingen (communications) en het gebruik van GPS (Global Position System)-apparatuur;**
- OVG leidt tot een **hoger verbruik van KL I, voedsel én water;**
- **Hoger verbruik van KL V.** Het betreft hier vooral klein kaliber munitie en (rook-)(hand-)granaten;
- Operaties in verstedelijkt gebied leidt **tot een hoger aanbod van gewonden.**

OVG technieken

In grote lijnen komt het er op neer dat:

- De gebruikte technieken vrijwel altijd gelijk zijn.
- In principe met zo min mogelijk man wordt uitgevoerd;
- De O&T (Opleiding&Training) en daadwerkelijke voorbereiding en uitvoering eenvoudiger zijn;
- De gpc snel kan variëren van 2 t/m man per techniek;
- De OVG techniek is en blijft een basis. Commandanten kunnen aan de hand van het besluitvormingsproces altijd afwijken als dit noodzakelijk blijkt;
- Alle technieken hieronder staan omschreven in ROOD, de uitvoering in GROEN is gelijk, echter zonder vuur;
- Besef altijd dat voor niveau 1, GROEN de moeilijkste wijze van optreden is, omdat daar altijd een heel snelle keuze gemaakt dient te worden m.b.t. (met betrekking tot) vuren of niet vuren.

Taken

Algemeen

- In dit uitreikstuk beperken we ons tot het omschrijven van de taken als aanvalsgroep.
- De infanteriegroep bestaat idealiter uit 8 personen, evt. aangevuld met genie;
- De groep wordt opgesplitst in een of meerdere aanvalsploeg(en) en een dekkingsploeg, de grootte van deze elementen is te bepalen door de gpc, echter minimaal het aantal wat later in dit stuk besproken wordt;
- De infanteriegroep kan binnen het peloton de volgende taken toebedeeld krijgen;
 - o optreden als aanvalsgroep.
 - o optreden als reservegroep.
 - o optreden als ondersteuningsgroep.
- De laatste man van een aanvalsploeg is in principe de breacher, met uitzondering van inbraak raam en hoog;
- **Aanvalsploeg;**
 - o uitvoeren van de inbraak.
 - o zuiveren van ruimtes.
 - o beveiligen van gezuiverde ruimtes.
 - o ondersteunen van andere aanvalsploegen.
 - o betrekken van vuurposities tijdens de consolidatie.
 - o optreden als reservegroep.
 - o bestaat uit **minimaal** 2 personen.
- **Dekkingsploeg;**
 - o draagt zorg voor dekkingsvuur, vuren op ogenblik doelen. dekkingsvuur voor de inbraak en verlegt dit vuur tijdens de inbraak.
 - o ondersteunen of overnemen van aanvalsploeg.
 - o betrekken van vuurposities tijdens de consolidatie.

- **Groepscommandant;**
 - o deelt de aanvalsploegen in.
 - o geeft leiding aan de groep.
 - o doet meldingen naar de hogere commandant.
- **Breacher;**
 - o persoon die de toegang tot de ruimte forceert, tenzij er een genist is.
- **Ladderman;**
 - o deze persoon zorgt dat de ladder meekomt bij "INBRAAK HOOG".
 - o plaatst de ladder.
 - o houdt de ladder vast (aan de zijkant), kijkt recht vooruit i.v.m. vallend glas.
 - o pakt de "HOOLIGANTOOL" aan van de nr. 1, (zie ook inbraak HOOG).
- **Linkman;**
 - o beveiligd de gpc tijdens de verplaatsing naar het inbraak punt.
 - o bezet het inbraakpunt in het object.
 - o geeft d.m.v. vlagsignalen de situatie in het object aan:
- ROOD = inbraakpunt, object nog NIET gezuiverd.
- GEEL = gewonde in het huis.
- BLAUW = vermoedelijk valstrik in het object.
- GROEN = inbraakpunt, object VOLLEDIG gezuiverd.
 - o bevind zich in de omgeving van het inbraakpunt/doorgang naar hoger dan wel lager gelegen verdieping.
 - o draagt zorg voor de communicatie tussen de groepen/ploegen.
 - o draagt zorg voor opvang via het inbraakpunt, binnenkomend personeel (ploegen, geneeskundig personeel, KLV).
 - o treedt op als ladderman.
 - o coördineert de actie 'loslaten object'.

Deze vlaggen kunnen ook vervangen worden door een *break light*. Alle combinaties van vlaggen, m.u.v. (met uitzondering van) **rood en groen** zijn mogelijk.

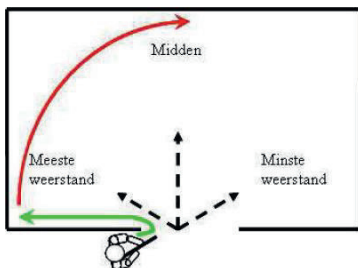
Basis houding OVG (tijdens de uitvoering van de OVG technieken)

- Probeer te blijven staan i.p.v. knielen, hierdoor behoud je de snelheid en de trefferkans ligt nu op het schervest i.p.v. (in plaats van) het hoofd.
- Iedereen verplaatst en loopt met licht gebogen knieën;
- Houd tijdens het verplaatsen het bovenlichaam zo stil mogelijk en licht naar voren gebogen;
- Houd beide schouders op één lijn;
- Tijdens het verplaatsten je front (schervest) aanbieden i.v.m. maximale bescherming;
- Ellebogen naar binnen, voeten recht vooruit;
- Bij het vuren gebruik maken van je richtmiddelen (zie reflexschieten);
- Bij de instap langs de muur verplaatsen;
- Blijven verplaatsen tot je op je locatie bent, ook als er wordt gevuld;
- Wapen wijst altijd in de richting waar de schutter kijkt;
- Personen nemen dusdanige vuurpositie in dat er "achterlangs" verplaatst kan worden door eventuele andere personen (indien mogelijk);
- Het bevuren van een persoon gebeurt via een 'doublette'. 2 gerichte schoten op de borststreek en aansluitend 1 kopschot indien de persoon nog een dreiging vormt.
- BGU aanvullen met:
 - o gehoorbescherming.
 - o ballistische bril.
 - o knie- en elleboogbeschermers.
 - o handschoenen.

Aandachtspunten:

- De nummering die aangegeven wordt in dit hoofdstuk is niet leidend.
Dit kan variëren door dreigingen en is situatie afhankelijk.
- Al vorens een huis te naderen om een inbraak te plegen in 'ROOD' moet de gpc er verzekerd van zijn dat het dekkingsvuur en rook gegarandeerd is. Voor de daadwerkelijke nadering moet het dekkingsvuur verlegt zijn;
- De commandant moet er naar streven om na de inbraak eerst 'breed' te gaan en vervolgens 'voorwaarts'. Tevens is het handig om met de klok mee of tegen de klok in over de verdieping te verplaatsen;
- Bij het optreden in 'GROEN' is het gebruik van de *flashbang* een zeer goede optie als verrassingseffect;
- Bij optreden in 'GROEN' is er geen contact aanwezig, maar kunnen er wel dreigingen aanwezig zijn. Men zal de inbraak zonder geweld uitvoeren;
- Het optreden in 'GROEN' kan als reden hebben;
 - o de geldende ROE.
 - o aanwezigheid van non-combattanten, zoals lokale bevolking.
 - o het behoudt van het verrassingselement.
- Bij optreden in 'ROOD' is er contact aanwezig. Men zal de inbraak met geweld uitvoeren, dus gebruikmakend van vuurwapens, *flashbang* en evt. handgranaat. Tevens zal er dekkingsvuur en rook aanwezig zijn bij een inbraak;
- Bij het zuiveren richting 'eigen zijde' gebruik maken van de *flashbang* i.p.v. de schoten (ROOD), of voortijdig eventuele ET (Eigen Troepen) informeren en laag laten gaan;

- Bij het controleren van doden/levenden altijd 1 persoon beveiligen, 1 persoon fouilleren;
- Er zijn geen vaste samenstellingen van personen in een aanvalsploeg. De commandant is vrij om hierin te variëren, dit geldt ook voor het al dan niet meenemen van een eventueel aanwezige genist (centraal/decentraal);
- Ruimtes markeren bij het verlaten van deze ruimte (loze ruimte/de rest blijft in principe bezet);
- Het verspreid vuren (ROOD) in de ruimte houdt in;
 - o eerst de hoek van de minste weerstand bevuren.
 - o midden van de ruimte bevuren.
 - o laatste de hoek van de meeste weerstand bevuren.

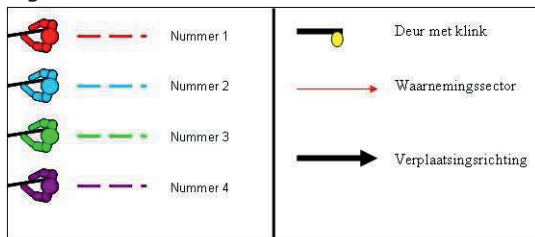
Figuur 185-1
Weerstand.

Noot:

We vuren 3 schoten, extra schoten voor de zekerheid is een overweging die de schutter maakt. Kijken naar de locatie waar naar we toegaan (groene lijn).

Waarnemen en vuren van buiten naar binnen (rode lijn).

Legenda

Figuur 186-1
Legenda.

Inbraak voordeur:

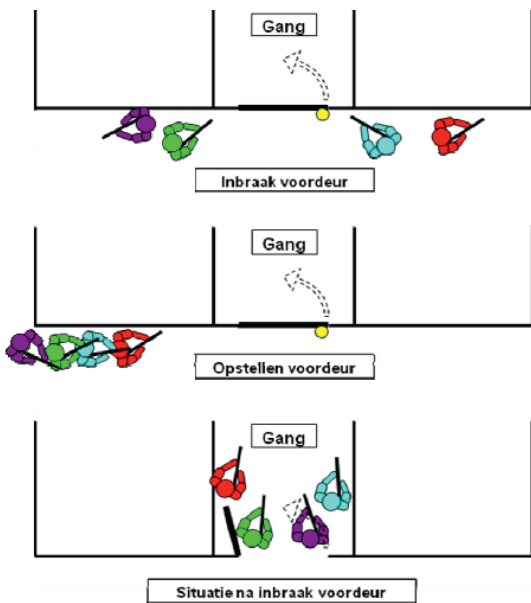
Algemeen

- Bij de inbraak voordeur komt men vaak op een gang uit, waar meerdere deuren zijn en vaak ook een trap. Dit is vaak een onoverzichtelijke situatie.
- Daarom zullen we deze inbraak met minimaal 4 man doen evt. aangevuld met een infpio (infanterie pionier) /genist;
- De aanvalsploeg bekijkt de deur wat slotzijde en scharnierzijde is, en gaat a.d.h.v. de te gebruiken explosieve lading wel of niet terug naar laatst gedekte opstelling, dit op advies van de infpio/genist;
- Bij een "slotlading" naast de deur en bij de "salondeur" terug naar de deur de genist aangegeven locatie.

De inbraak:

- De aanvalsploeg verplaatst richting de deur.
- Nr 1 beveiligd de grootste dreiging in de directe omgeving;

- Nr 2 of de genist scant de deur en plaatst het explosief;
- Nr 3 beveiligd nr. 2 of de genist;
- Nr 4 beveiligd overige dreigingen;
- Nr 2 of de infpio/genist roept: "AFGEZET", iedereen blijft in positie;
- Nr 2 of de infpio/genist roept "10 SECONDEN" waarbij hij nr. 1 naar achteren begeleidt;
Dit geldt bij een vertragingsinleider. Bij elektrisch en Nonel, zoekt de genist oogcontact met de aanvalsploeg en wordt het explosief meteen afgezet.
- Iedereen verplaatst naar de door de infpio/genist aangegeven veilige positie, draaien rug richting de lading;
- Na de explosie de aanvalsploeg weer formeren;
- Nr 1 gaat naar binnen;
- Nr 2, 3 en 4 volgen direct;
- "SITREP" (Situational Report);
- Uitvoeren: "D / R / L" (Check: Doden / Ruimte / Levenden);
- Uitvoeren: "ACE" (Controle: Ammunition / Casualties / Equipment);
- Doorgaan met de techniek "RUIMTE NAAR RUIMTE" op aanwijzing van de gpc;
- De eventueel aanwezige genist, zal aan de vervolgactie meedoen.

*Figuur 188-1
Inbraak voordeur.*

Inbraak buitendeur:

Algemeen

- Een buitendeur (anders dan de voordeur) komt over het algemeen uit op een ruimte, keuken, berging enz. Daarom zullen we deze inbraak met minimaal 2 personen uitvoeren aangevuld met eventueel een genist. Een achterdeur gaat vaak naar buiten open.
- De aanvalsploeg bekijkt de deur wat slotzijde en scharnierzijde is, en gaat a.d.h.v. de te gebruiken explosieve lading wel of niet terug naar laatst gedekte opstelling.
- Bij een "slotlading" naast de deur en bij de "salondeur" terug naar de door de genist aangegeven locatie.

De inbraak:

- De aanvalsploeg verplaatst richting de deur.
- Nr 1 beveiligd de grootste dreiging in de directe omgeving;
- Nr 2 of genist scant de deur en plaatst het explosief;
- Nr 2 roept: "AFGEZET", iedereen blijft in positie;
- Nr 2 roept "10 SECONDEN" waarbij hij nr. 1 naar achteren begeleidt.
Dit geldt bij een vertragsingsinleider. Bij elektrisch en Nonel, zoekt de genist oogcontact met de aanvalsploeg en wordt het explosief meteen afgezet.
- Iedereen verplaatst naar de door de infpio/genist aangegeven veilige positie, draaien rug richting de lading;
- Na de explosie de aanvalsploeg weer formeren en z.s.m. (zo snel mogelijk) doorgaan met de inbraak;
- Nr 1 gaat naar binnen;
- Nr 2 volgt direct;

- Nr 1 neemt vupo in en doet de "SITREP";
- Nr 1 en nr. 2 doen samen "D / R / L";
- Nr 1 of nr. 2 meldt: "RUIMTE VRIJ, COMMANDANT BIJ";
- Uitvoeren: "ACE";
- De eventueel aanwezige genist, zal aan de inbraak meedoen.

*Figuur 190-1
Inbraak buitendeur.*

Inbraak raam:

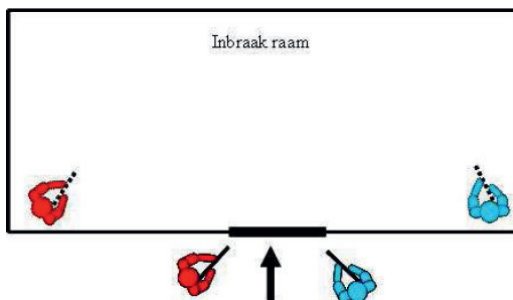
Algemeen

- De inbraak via het raam is vaak onverwacht voor een vijand, echter het kost veel tijd om een raam vrij te maken van glasscherven.
- De vuurbasis/dekkingsploeg kan op het raam onderdrukkingsvuur afgeven.

De inbraak:

- Nr 1 slaat de ruit in m.b.v. "HOOLIGANTOOL".
- Nr 2 beveiligd de nr. 1;
- Nr 1 vuurt verspreid in de ruimte (aansluitend, figuurlijke foto maken van de ruimte);

- Nr 1 maakt m.b.v. "HOOLIGANTOOL" het raamkozijn schoon, plaatst de "HOOLIGANTOOL" stevig onder het raam als opstap;
- Nr 1 vuurt nogmaals verspreid in de ruimte en stapt tegelijkertijd via het raam de ruimte in;
- Nr 1 neemt vupo in en doet de "SITREP", en roept nr. 2 binnen;
- Nr 2 herhaalt waar hij terecht moet komen en stapt de ruimte binnen;
- Uitvoeren: "D / R / L";
- Nr 1 of nr. 2 meldt: "RUIMTE VRIJ, COMMANDANT BIJ";
- Uitvoeren: "ACE".

*Figuur 191-1
Inbraak raam.*

Inbraak mangat

Algemeen

- Inbraak object niet mogelijk via raam of deur.
Samen met de genist/infpio wordt bepaald of er een mangat kan worden gesprongen.

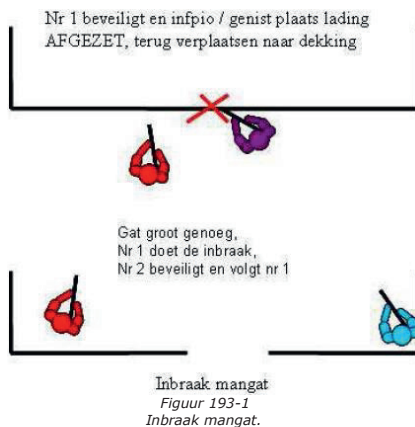
- Na het plaatsen van de lading terug verplaatsen naar laatst gedekte opstelling.

De inbraak:

- De aanvalsploeg verplaatst richting mangat (schietbereidheid hoog).
- Nr 1 beveiligd de grootste dreiging in de directe omgeving;
- Infpio of genist plaatst de kruislading;
- Infpio of genist roept: "AFGEZET";
- Iedereen verplaatst naar de door de infpio/genist aangegeven veilige positie;
- Infpio/genist roept "10 SECONDEN".

NOOT: na de explosie wordt er door de genist/infpio eerst gecontroleerd of het mangat goed is gesprongen.

- Nr 1 en nr. 2 verplaatsen naar het mangat;
- Nr 1 vuurt, verspreidt in de ruimte en maakt een foto;
- Nr 2 beveiligd de nr. 1;
- Nr 1 ruimt het gat m.b.v. de "HOOLIGANTOOL" (denk aan bovenzijde van het gat);
- Nr 1 vuurt, verspreidt in de ruimte en gaat via het gat naar binnen;
- Nr 1 neemt vupo in en doet de "SITREP" en roept nr. 2 naar binnen;
- Nr 2 herhaalt waar hij terecht moet komen en stapt de ruimte binnen;
- Nr 1 en nr. 2 doen samen "D / R / L";
- Nr 1 of nr. 2 meldt: "RUIMTE VRIJ, COMMANDANT BIJ";
- Uitvoeren: "ACE".

Inbraak hoog

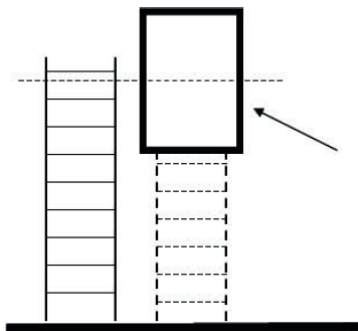
Algemeen

- Deze inbraak is het minst ideaal.
- Gezien het feit dat het instabiel en gevaarlijk is. Als een inbraak op de begane grond niet mogelijk is bijvoorbeeld als de begane grond gebarricadeerd is zullen we dit toepassen.

De inbraak:

- De ladderman plaatst de ladder.
- Nr 1 gaat naar boven;
- Nr 2 beveiligt;
- Nr 1 slaat de ruit in;
- Nr 1 vuurt, verspreidt in de ruimte en maakt foto;
- Nr 1 verwijdert overige scherven;

- Nr 1 geeft de "HOOLIGANTOOL" aan de ladderman;
- Nr 1 vuurt wederom verspreidt in de ruimte;
- Nr 1 gaat zo snel mogelijk naar binnen;
- Nr 2 neemt z.s.m. positie nr. 1 op ladder in;
- Nr 1 neemt vuurpositie in en geeft SITREP;
- Nr 1 geeft aan waar nr. 2 moet komen, bijv. "BINNEN LINKS/RECHTS";
- Nr 2 herhaalt: "BINNEN LINKS/RECHTS";
- Nr 1 en nr. 2 voeren de D / R / L uit;
- Nr 1 of nr. 2 meldt: "RUIMTE VRIJ, COMMANDANT BIJ"!;
- Uitvoeren: "ACE".

*Figuur 194-1
Inbraak hoog.*

Noot:

Indien de ladder geplaatst wordt, is het handig de ladder naast het inbraakpunt te plaatsen, waarbij de bovenste sport ter hoogte van de bovenzijde van het raam is. Als nr. 2 binnen is, de trap verzetten naar midden onderkant van het raam.

De voordelen en nadelen van de verschillende inbraaktechnieken:

	Voordelen		Nadelen	
Deur	Snel	Doorgang is goed mogelijk	Voorspelbaar	Men kan worden opgewacht
	Agressief	Snel veel wapens en personeel in de ruimte	Mogelijkheid tot extra doden en/of gewonden	Dodelijke doorgang
	Gemakkelijke instap	Ruim genoeg om pers. met uitr. een doorgang te verschaffen		
Raam	Minder voorspelbaar	Keuze uit meerdere ramen	Traag	Glas verwijderen, naar binnen klimmen, enz.
	Max overzicht van de ruimte is mogelijk		Instap niet altijd even gemakkelijk	Kozijnen zijn over het algemeen klein van formaat
	Mogelijk voorzetting is zichtbaar	Eventuele deuren en/of doorgangen	Agressiviteit	Niet mogelijk om snel veel pers met wpn's de ruimte te laten overheersen.
	Ruimte over het algemeen beperkt	Denk hierbij aan meubilair enz.	Extra verwondingen	I.v.m. glas scherven, snijwonden en ander soort verwondingen als gevolg van uitglijden, (glas op glas)
Man-gat	Onvoorspelbaar	Kan op elke muur plaats vinden	Traag	Aan brengen explosieven, stof-ontwikkeling, pulnruimen, instortingsgevaar enz.
	Agressief	D.m.v. explosieven en/of munitie	Geen bewegingsvrijheid	Moeten door het gat heen kruipen
			Stofontwikkeling	Slecht tot geen zicht
			Rules of Engagement	Meer schade aan object toe brengen dan gewenst is.
Hoog	Onvoorspelbaar		Traag	Kwetsbaar
			Moeilijke instap	
			Uiterste optie van inbraak	

Figuur 195-1

Voordelen en nadelen van de verschillende inbraaktechnieken.

Optreden in een object:

Algemeen

- In dit hoofdstuk worden de zuiveringstechnieken beschreven, dus alles binnen een object.

- Een gang kan beschouwd worden als een ruimte, v.w.b. (voor wat betreft) verplaatsingsmethodes binnen het object verwijzen we naar het onderwerp 'verplaatsen'.

Van ruimte naar ruimte:

Algemeen:

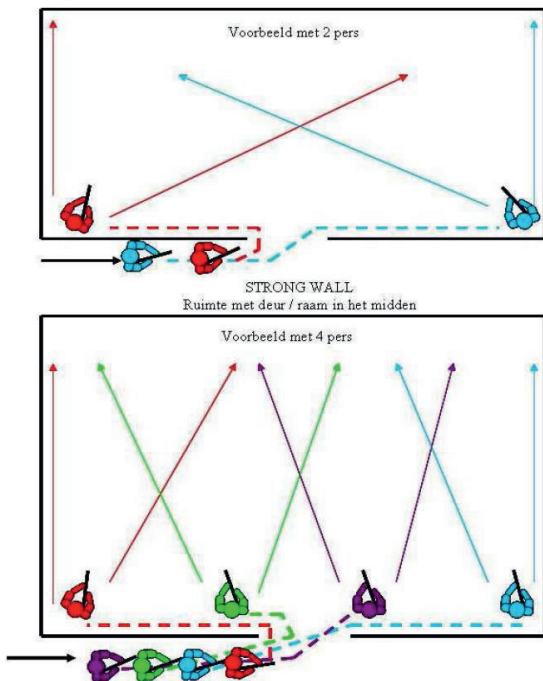
- Dit gebeurt met minimaal 2 man. De gpc beslist met hoeveel man hij dit gaat doen.
- Voor wat betreft de technieken onderscheiden we er 2, deze zijn afhankelijk van de locatie van de deur (midden van de kamer, strong wall/in de hoek van de ruimte, opposite corner), zie de afbeeldingen hieronder.

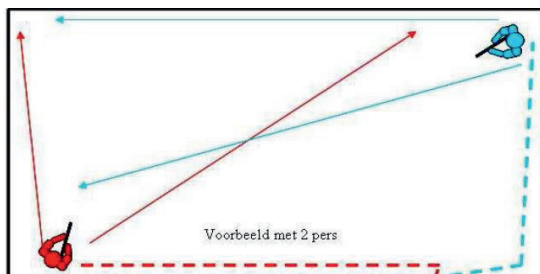
De techniek:

- De aanvalsploeg stelt zich op bij de deur.
- Nr 1 is gefocust op de deur;
- Nr 2 opent de deur;
- Nr 1 gaat vurend naar binnen en neemt hierbij de weg van de meeste weerstand;
- Nr 2 volgt direct, gespiegeld;
- Nr 1 neemt vupo in en doet de "SITREP";
- Nr 1 en nr. 2 doen samen "D / R / L";
- Nr 1 of nr. 2 meldt: "RUIMTE VRIJ, COMMANDANT BIJ";
- Uitvoeren: "ACE".

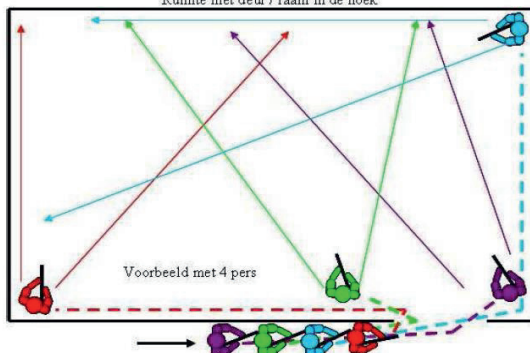
Noot:

De laatste man is de breacher, bij uitvoering met 2 man, dus de nr. 2 bij 5 de nr. 5 enz. Als deze techniek met meerdere personen uitgevoerd wordt, dan gaan deze gespiegeld t.o.v. de voorganger naar binnen.

OPPOSITE CORNER
Ruimte met deur / raam in de hoek

Figuur 198-1
Opposite Corner.

Optreden trap

Algemeen

- Deze techniek voeren we in principe uit met minimaal 4 personen.
- Een trap/trappenhuis zijn de moeilijkste gebieden in een object om te zuiveren. Hier is de aanvalsploeg zeer kwetsbaar en zal dan ook z.s.m. gepasseerd moeten worden. Voordat men overgaat tot het zuiveren van een trap/trappenhuis zal men de gang onder controle moeten hebben, veiliggesteld en gezuiverd;
- Dreigingen moeten zijn geneutraliseerd;
- Non-combattanten zijn gecontroleerd en afgevoerd;
- Er zorg voor dragen dat het personeel zich niet onnodig bloot stelt aan mogelijk gevaar;
- Het gebruik van een aanvalshandgranaat tijdens het naar boven zuiveren van een trap/trappenhuis is zeer gevaarlijk;
- Na het nemen van de trap, z.s.m. doorgaan met het zuiveren van "RUIJTE NAAR RUIJTE";
- Omdat een groep vaak niet meer dan 1 verdieping kan bezetten, zal bij het naar een volgende verdieping gaan vaak een andere groep ingezet gaan worden;
- Voordat men de volgende verdieping kan gaan zuiveren dienen de groepscommandanten met elkaar te coördineren;
- Om het momentum te behouden moet de aanvalsploeg opgesloten blijven. Verder dient de aanvalsploeg te zorgen dat ze in balans blijven, dit kan men doen door de muur te volgen en hier tegenaan te leunen.

Taken groepscommandant

- Organiseert en geeft leiding aan de verplaatsing.

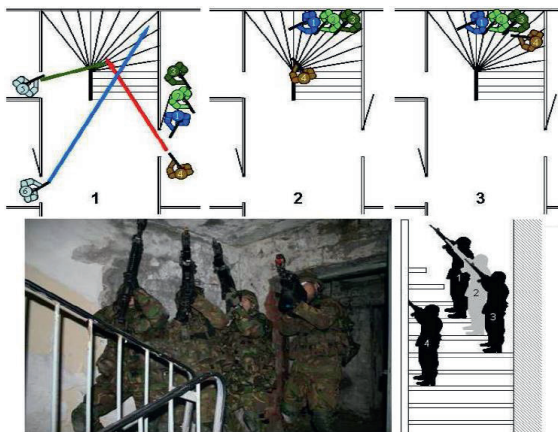
- Draagt zorg voor een 360 graden beveiliging;
- Draagt zorg voor het vast houden van het momentum tijdens de aanval;
- Geeft aan waarheen men moet verplaatsen bij het gebruik van een handgranaat door de tegenstander;
- Doet de melding aan de pelotonscommandant in dien gereed voor voorwaarts, i.v.m. met vuurverleggen van de dekkingsgroep;
- Geeft de opdracht na toestemming pelotonscommandant.

Trap omhoog

- Aanvalsploeg staat opgesteld.
- Trap wordt beveiligd door een andere aanvalsploeg;
- Nr 4 gaat als eerste en beveiligt het trapgat naar boven;
- Nr 1 gaat de trap op en probeert z.s.m. inzicht te krijgen op de verdieping;
- Nr 's 2 en 3 volgen de nr. 1;
- Zodra de nr. 3 gepasseerd is sluit nr. 4 onmiddellijk aan.

Noot:

Op het moment dat de nr. 1 de bovenverdieping ziet geeft hij de melding: "GANG". De gpc bepaalt welke ruimte als eerst genomen moet worden. De 2e aanvalsploeg staat gereed om de 1e aanvalsploeg te ondersteunen en eventueel de taken over te nemen.

*Figuur 201-1
Optreden trap.*

Verplaatsen:

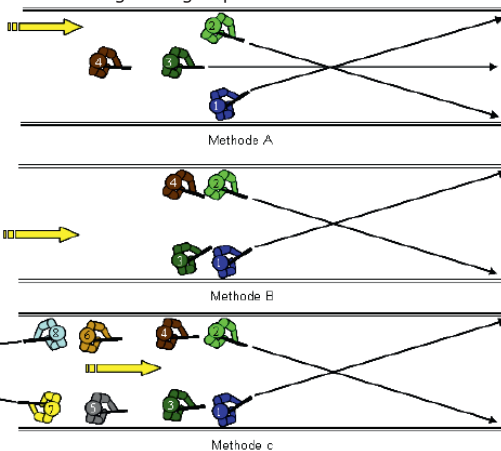
Algemeen

- Bij verplaatsingen zowel individueel als met een eenheid te voet door verstedelijkt gebied of objecten, dient de 360 graden beveiliging gehandhaafd te worden, de dreiging kan van alle kanten komen. Mogelijk dreigende- en kritieke punten zijn ramen, deuren, kruisingen, etc.
- Objecten die al gepasseerd zijn hoeven niet per definitie veilig te zijn. Dit maakt verplaatsen binnen een oord een complex geheel;

- Om de 360 graden beveiliging te behouden zonder dat deze veel invloed heeft op de snelheid en veiligheid kunnen we verschillende methodes van verplaatsen gebruiken. Deze kunnen zowel individueel, per buddypaar als met de groep uitgevoerd worden. En deze technieken zijn binnen en buiten een object toepasbaar;
- Hieronder worden enkele technieken beschreven en enkele voorbeelden waar deze toe te passen zijn.

Via een gang

Afhankelijk van de afmetingen van de gang kan de gpc beslissen om te verplaatsen met 1 aanvalsploeg in front of met de gehele groep.

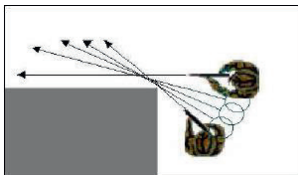

*Figuur 202-1
Verplaatsen via een gang.*

PIEING:

Individueel:

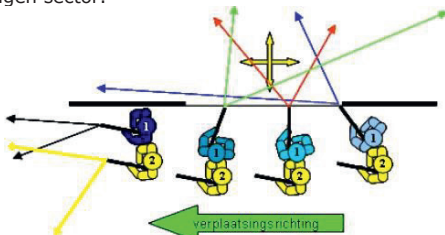
Scan de dreiging (raam, deur, opening) van boven naar beneden waarbij het kozijn of muur als dekking wordt gebruikt. Door elke keer een stap te maken krijg je meer inzicht in de te scannen ruimte.

Figuur 203-1
Pieing individueel.

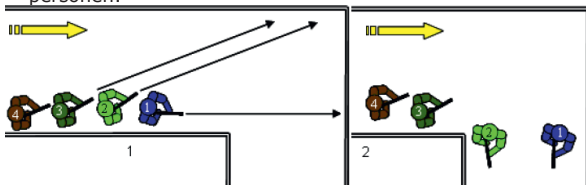
Buddypaar:

- Nr. 1 doet melding van dreiging.
- Nr. 2 neemt sector van nr. 1 over, doordat nr. 2 nu front beveiligd;
- Nr.1 d.m.v. pieing de dreiging scannen;
- Na de scan nemen de nr. 1 en 2 weer waar in hun eigen sector.

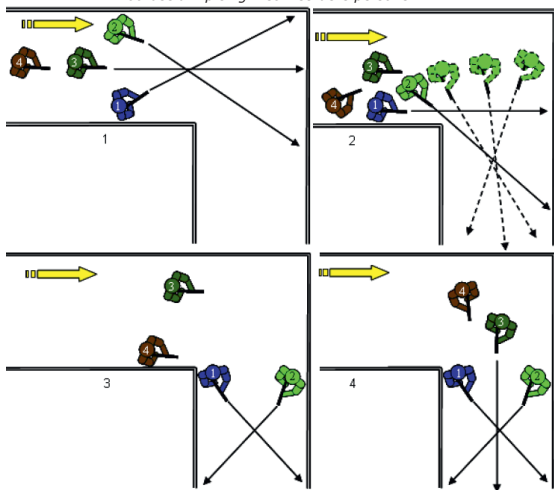

Figuur 203-2
Pieing buddypaar.

Hieronder enkele voorbeelden van *pieing* met meerdere personen:

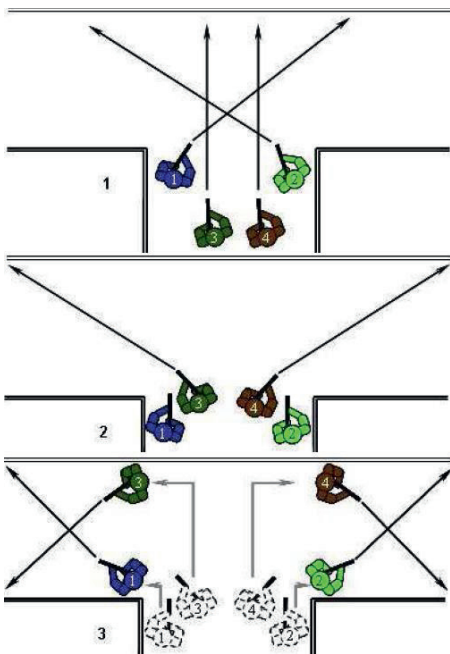

Figuur 204-1
Voorbeeld 1 *pieing* met meerdere personen.

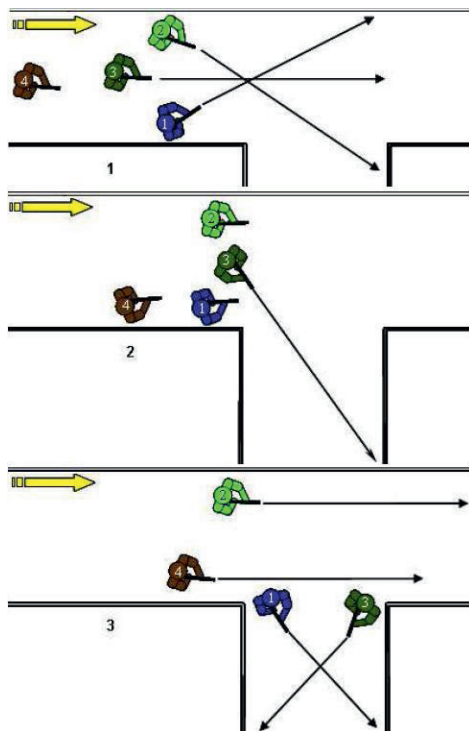

Figuur 204-2
Voorbeeld 2 *pieing* met meerdere personen.

Hieronder enkele voorbeelden met meerdere personen op een T splitsing:

Figuur 205-1
Voorbeeld 1 pieging met meerdere personen op een T splitsing.

*Figuur 206-1
Voorbeeld 2 pieg met meerdere personen op een T splitsing.*

Doelaanduiding

Algemeen

Het is in verstedelijkt gebied moeilijker om doelen aan te duiden.

Normaal worden voor doelaanduiding de horizontale klokmethode of het blikleiden gebruikt. Beide methoden zijn in verstedelijkt gebied niet nauwkeurig genoeg. Daarom wordt er hier gebruik gemaakt van een aparte methode, 'de doelaanduiding OVG'. Bij deze methode kan men geen gebruik maken van de bestaande topografische kaarten, daar die voor dit doel te onnauwkeurig zijn. Men dient gebruik te maken van publicaties waarop objecten en andere details duidelijk zichtbaar zijn, bijv.

- Kadastrale kaarten.
- Luchtfoto's;
- Getekende plattegronden.

Om het gevecht te kunnen leiden en misverstanden te voorkomen moet het leidinggevende niveau deconflictie maatregelen treffen. Naast de voorgeschreven coördinatie maatregelen, zoals faselijnen, vakgrenzen enz. zullen verstedelijkte gebieden op deze kaarten in sectoren verdeelt, gecodeerd en de objecten genummerd moeten worden. Per niveau, inclusief de onder bevel gestelde en steunende eenheden, moeten de van toepassing zijnde maatregelen bekend zijn bij soms zelfs de enkele man.

De meest uitgebreide vorm hiervan bevat ook de coördinatie met de 3e dimensie en wordt dan Urban Grid System (UGS) genoemd.

Eenieder binnen de eenheid moet in het bezit van UGS zijn.

Figuur 208-1
Urban Grid System (UGS).

Aanduiding openingen

- Om duidelijk aan te geven welk raam, deur of schietopening er bedoeld wordt zullen deze in de lijn openingen van links naar rechts genummerd worden.
- De verschillende etages van het object worden met een letter aangeduid.
- Verder kunnen we aangeven waar deze openingen zich bevinden d.m.v. windrichtingen.
- Niet altijd zullen huizen/objecten volledig kunnen worden waargenomen doordat delen gedeeltelijk worden afgeschermd door andere bebouwing, schuttingen, bomen, enz.
- Om misverstanden te voorkomen is er voor gekozen om de etage indeling te beginnen bij het dak/bovenste verdieping (niveau A) en vervolgens naar beneden, B, C, D, enz.
- Het hoogste punt (daklijn) is bijna altijd zichtbaar, ook vanuit de diepte door ondersteunende wapens/voertuigen.
- Een windrichting moet altijd worden aangegeven. Zo kan ook door ondersteunende middelen vanuit

de diepte een betere doelaanduiding worden gedaan.

- Voor het personeel voorin volstaat de aanduiding korte/lange zijde vanuit de positie waar zij zich bevinden. Vaak bezitten zij niet de middelen om zich te oriënteren. Het is dan aan de gpc ter plaatse om dit te vertalen naar het hogere niveau of de ondersteunende middelen in de diepte. Dit geldt dus ook vanuit de ondersteunde middelen naar de pc/gpc.

Bij het aangeven van vijand in verstedelijk gebied is er onderscheid gemaakt tussen een interne melding binnen de groep en van de groep naar het pelotonsniveau.

Melding op groepsniveau

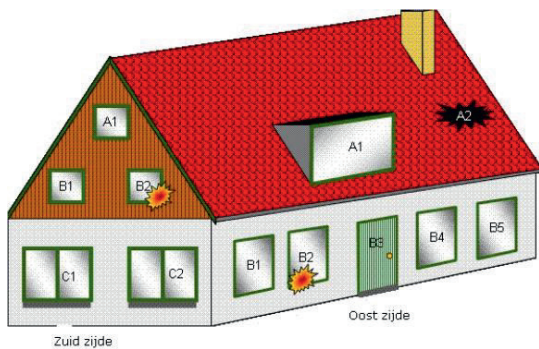
Intern de groep de **Richting Afstand Doelomschrijving** (RAD), aangevuld met:

- Van boven naar beneden nummeren met letters.
- Van links naar rechts nummeren met cijfers;
- Aanvullen met korte zijde/object/ lange zijde/object.

Voorbeeld:

12 uur, 25 meter, geweschutter, B2, korte zijde.

Houd er rekening mee dat de melding altijd gebeurt vanuit de locatie van de persoon die de melding doet/doorgeeft.

*Figuur 210-1
Doelaanduiding.*

Nederlands	Engels	Uitleg
CONTACT		Wanneer men met vijand in aanraking komt.
SITREP		Aangeven van dreigingen en obstakels in de ruimte.
D / R / L		Check: doden/ ruimte/ levenden.
CHECK DE DODEN		Controleren van eventuele gedode vijand.
CHECK DE RUIMTE		Uitvoeren van: DE REGEL VAN 4.
CHECK DE LEVENDEN		Levenden controleren, zowel vijand als civiel evt. ZHKH uitvoeren.
REGEL VAN 4		Systematisch scannen van een ruimte: - vloer tot heuphoogte, - heuphoogte tot schouder, - schouder tot plafond, - plafond en achter je.
RUIMTE VRJ		Ruimte in eigen handen.
IK KOM NAAR BUITEN / BINNEN		E.T. willen naar buiten/ binnen komen.
KOM NAAR BUITEN / BINNEN		Veilig om naar buiten/binnen te komen.
OORTJES		E.T. werpen granaat.
GRANAAT		Vijand werpt granaat.
PLOEG	STICK	Meerdere personen achter elkaar opgesteld.
PLOEG OP 1/2/3/4	STICK OP 1/2/3/4	Stick opstellen bij genoemd nr/persoon.
STORING		Wapen functioneert niet, des betreffende sector moet worden overgenomen. Handelingen worden knielend uitgevoerd.
STORING OPGELOST		Storing is verholpen, wapen functioneert weer.
KOM OMHOOG		Melding voor degene die geknielt zit om veilig omhoog te komen en zijn positie weer in te nemen.
KLEINE RUIMTE		Een ruimte waar je met slechts 2 personen in kunt.
LOZE RUIMTE		Een doodlopende ruimte
MAN BIJ		Verzoek voor extra personeel in een ruimte, C bepaalt.
IK VERPLAATS		Een persoon verplaatst door de ruimte.
IK BEVEILIG/ OVERGENOMEN		De beveiliging is over genomen.
VOORLANGS		Een persoon die voor de wapens verplaatst.
LAAT JE HANDEN ZIEN	SHOW ME YOUR HANDS	Aanroepen tegen één ieder die in de ruimte aanwezig is en een evt. dreiging vormt.
GEWONDE	MAN DOWN	Gewonde eigen zijde.
VIJAND NEER	ENEMY DOWN	Gewonde vijand zijde.
SCHOT		Iemand schiet buiten zijn eigen sector. Alle andere personen bevriezen.
IK KOM OMHOOG/NAAR BENEDEN		E.T. komen de trap op/ af.
DODE HOEKEN		Deel van een ruimte waar men geen inzicht in heeft.
DOUBLETTE		2 gerichte schoten op een vijand op de borst (reflex schieten).
ACE		Snelle verkorte controle op - Ammunition, hoeveelheid + controle wapen - Casualties, soort verwonding, ZHKH - Equipment, controle uitrusting, compleetheid.
DODELIJKE DOORGANG	FATAL FUNNEL	Kritiek punt, niet te ontwijken, waar men mogelijk in de vuurlijn van meerdere tegenstanders komt.
FOTO		Een snelle blik werpen.
BINNENGEDRONGEN VIJAND		Binnengedrongen vj, uitvoeren van de bij behorende procedure.

Figuur 211-1
Kreten en begrippen.

7.2 Humanitair Oorlogsrecht

ALGEMEEN

De aard van internationale operaties kan met zich meebrengen dat met militair geweld tegen tegenstanders moet worden opgetreden. In de eerste plaats zal daarvan sprake zijn indien Nederlandse eenheden als partij deelnemen aan een gewapend conflict. Daarnaast is het mogelijk dat een eenheid in het verband van een vredesoperatie gedwongen wordt gebruik te maken van de wapens op een zodanige schaal, dat gesproken moet worden van het feitelijk deelnemen als partij aan een gewapend conflict. In deze omstandigheden moeten de regels van het humanitair oorlogsrecht worden nageleefd. De belangrijkste regels zijn beschreven in 'basisregels voor elke militair'.

Basisregels voor elke militair:

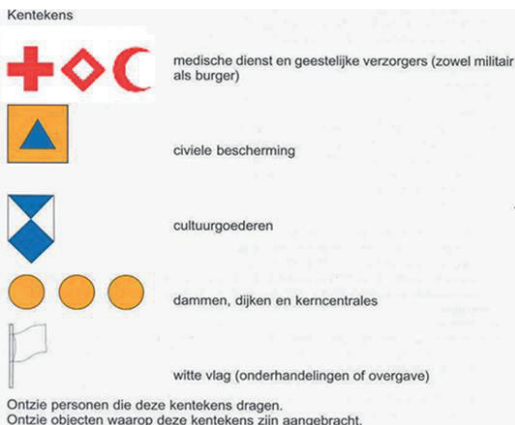
- Alleen combattanten mogen worden aangevallen: Combattanten zijn de leden van de strijdkrachten, met uitzondering van medisch personeel en geestelijke verzorgers. Combattanten moeten zich onderscheiden door hun uniform of door een vast en zichtbaar onderscheidingsteken; in ieder geval moeten zij hun wapens openlijk dragen.
- Alleen militaire doelen mogen worden aangevallen.
- Het is verboden aan te vallen:
 - o burgers die niet bij het gevecht zijn betrokken.
 - o medisch personeel en geestelijke verzorgers, medische formaties zoals geneeskundige inrichtingen, hospitalen en medische transporten (bescherming door het kenteken van het rode kruis).

- combattanten die niet meer vechten als gevolg van verwondingen of ziekte of die zich hebben overgegeven of die wensen te spreken onder bescherming van de witte vlag.
 - niet-militaire gebouwen en andere zaken die niet voor militaire doeleinden worden gebruikt of die niet van militair belang zijn.
 - gebouwen die worden gebruikt voor godsdienstuitoefening, musea, historische monumenten en andere belangrijke cultuurdragers, tenzij deze door de vijand voor militaire doeleinden worden gebruikt.
 - onverdedigde steden, dorpen en gebouwen.
 - instellingen voor de civiele bescherming, zoals de brandweer.
- Burgers moeten indien mogelijk worden beschermd tegen de gevaren van de oorlog. Zij mogen niet worden gebruikt om militaire operaties af te schermen.
- Er mag niet meer schade of letsel worden aangericht dan nodig is om de gegeven opdracht uit te voeren (proportionaliteit). Bijkomende schade aan burgerobjecten moet zo veel mogelijk worden voorkomen (collateral damage).
- Plundering is verboden.
- Het is verboden een tegenstander te doden, te verwonden of gevangen te nemen door middel van verraad. Onder verraad wordt verstaan:
 - misbruik maken van de bescherming die het oorlogsrecht geeft.
 - het gebruik van de witte vlag duidt op de wens met de vijand te willen spreken. Het gevecht moet worden gestaakt. Misbruik van de witte vlag geldt als verraad.

- krijgslisten als camouflage, schijnoperaties en misleidende berichten zijn toegestaan.
- Misbruik van het kenteken van het rode kruis, rode halve maan of rode ruit is streng verboden.
- Vergif mag niet worden gebruikt.
- Munitie of wapens mogen niet zodanig worden veranderd, dat door de uitwerking ervan meer letsel wordt veroorzaakt. Zogeheten dumdummy kogels zijn bijvoorbeeld verboden.

Gewonden, zieken en doden:

- Alle gewonde en zieke militairen die de wapens hebben neergelegd (zich onthouden van gevechtshandelingen), moeten worden ontzien en beschermd, ongeacht tot welke partij zij behoren.
- Gewonden en zieken moeten worden behandeld, ook die van de tegenstander. Wie als eerste wordt behandeld, wordt uitsluitend bepaald op medische gronden (triage);
- Doden mogen niet worden verminkt. Identificatie van doden moet mogelijk blijven. Eigendommen mogen niet worden weggenomen of vernield;
- Gewonden en doden moeten telkens wanneer dat mogelijk is, worden opgezocht en verzameld (desnoods middels gevechtspauzes).

*Figuur 215-1
Kentekens.*

Algemene aspecten van Humanitair Oorlogsrecht: (HOR)

- Doel van het HOR: Het militaire geweld te beperken en onmenselijk gebruik van geweld en onnodig lijden te voorkomen. Weerlozen en de beschaving in het algemeen te beschermen tegen de gevolgen van de oorlog.
- Grondslag van het HOR. Het HOR is geregeld in internationale verdragen, zoals de Conventies van Genève en Aanvullende Protocollen. Nederland heeft zichzelf als partij bij de Verdragen van Genève en de Aanvullende Protocollen verplicht instructie te verzorgen in de bepalingen uit deze verdragen.

- Toepassing van het HOR. Het HOR geldt in de eerste plaats voor elk gewapend conflict tussen staten. Daarnaast gelden bij burgeroorlogen en andere interne gewapende conflicten een aantal regels ter bescherming van personen die niet of niet meer aan de vijandelijkheden deelnemen. Verboden is:
 - o elke aanslag op het leven, lichamelijke geweldpleging, wrede behandeling of marteling.
 - o het nemen van gijzelaars.
 - o elke aanranding van de persoonlijke waardigheid.
 - o een veroordeling en executie zonder voorafgaande behoorlijke berechting.
- Beschermden personen. Beschermden personen in het HOR zijn:
 - o gewonden, zieken en schipbreukelingen, ongeacht of zij militair of burger zijn.
 - o medisch personeel, zowel militair als burger.
 - o geestelijke verzorgers bij de strijdkrachten.
 - o personeel ingedeeld bij instellingen voor civiele bescherming zoals bijvoorbeeld de brandweer.
 - o krijgsgevangenen.
 - o burgers.

Deze beschermden personen moeten tijdens de gevechtsacties waar mogelijk worden ontzien.

- Vredesoperaties: Eenheden van de krijgsmacht kunnen worden ingezet voor (VN (Verenigde Naties) vredesoperaties. Bij vredesoperaties gaat het om het terugbrengen van het geweldsniveau. Voor wat betreft de toepasselijkheid van het humanitair oorlogsrecht kunnen vredesoperaties worden onderscheiden in:

- vredesoperaties, waarbij de vredesmacht geen partij is in een gewapend conflict, bijvoorbeeld bij humanitaire hulpmissies en bij peacekeeping operaties.
- vredesoperaties, waarbij de vredesmacht partij is in een gewapend conflict.

Combattanten

Algemeen

Combattanten zijn zij die het recht hebben rechtstreeks deel te nemen aan de vijandelijkheden. Dat is daarmee dus meer dan alleen de deelname aan gevechtsacties. Ook de meer directe ondersteuning van militaire operaties valt eronder.

- Status van combattant: Leden van de strijdkrachten hebben de status van combattant, voor zover zij niet tot het medisch personeel behoren of geestelijke verzorger zijn. Met de strijdkrachten worden hier zowel de geregelde als de ongeregelde (verzets- en bevrijdingseenheden) strijdkrachten bedoeld. Voor alle strijdkrachten is vereist:
 - dat zij georganiseerd zijn.
 - onder een verantwoordelijk bevel staan en.
 - aan een stelsel van krijgstuicht zijn onderworpen (dat ook de naleving van de regels van het oorlogsrecht moet verzekeren).
- Combattanten dienen zich van de burgerbevolking te onderscheiden.
- Combattanten moeten zich daarom onderscheiden door hun uniform of door een vast en zichtbaar onderscheidingsteken.
- In ieder geval moeten combattanten zich onderscheiden door hun wapens openlijk te dragen.

Vallen zij in handen van de vijand, dan hebben zij het recht op behandeling als krijgsgevangene.

- Medisch personeel en geestelijk verzorgers zijn geen combattanten. Dit personeel mag niet worden aangevallen. Zij mogen ook niet aan gevechtshandelingen deelnemen. Ze mogen wel wapens dragen maar alleen ter zelfverdediging en ter bescherming van hun gewonden en zieken. Zij worden ook niet als krijgsgevangene beschouwd. Wel mogen ze worden vastgehouden zolang hun diensten ten behoeve van krijgsgevangenen nodig zijn.
- Burgers die niet als combattanten kunnen worden beschouwd en toch gevechtshandelingen verrichten, zijn niet-legitieme combattanten. Zij verliezen hun bescherming als burger en worden rechtmatige militaire doelen gedurende en zo lang zij deelnemen aan de vijandelijkheden. Zij verkrijgen niet de status van krijgsgevangene en kunnen worden gestraft als niet-legitieme combattant.

Methoden en middelen

Algemeen

Op basis van de beginselen van humaniteit, proportionaliteit, militaire noodzaak en eerlijkheid en goede trouw, is het verboden methoden en middelen te gebruiken die disproportioneel zijn en naar hun aard overbodig letsel of onnodig leed veroorzaken, ernstige milieuschade toebrengen en geen onderscheid (kunnen) maken.

- Verboden strijdmiddelen zijn onder andere:
 - o mijnen, valstrikmijnen en andere mechanismen mogen niet niet-onderscheidend worden gebruikt.

- bajonet of vechtmes met weerhaken en inkepingen (onnodig leed).
- laserwapens speciaal ontworpen om blindheid te veroorzaken.
- brandwapens.
- clusterwapens.
- dumddum kogels.

Voor het gebruik van chemische en biologische (bacteriologische) strijdmiddelen bestaat een algemeen verbod. Voor het gebruik van kernwapens bestaat echter geen algemeen verbod.

- Verboden methoden (strijdwijzen) zijn onder andere:
 - plunderen (wegnemen goederen van burgers tijdens gewapend conflict).
 - parachutisten gesprongen uit een vliegtuig in nood mogen tijdens de afdaling niet worden beschoten. Eenmaal op de grond moeten zij in de gelegenheid worden gesteld zich over te geven.
 - verraderlijk handelen (een handeling die de tegenstander laat geloven dat er sprake is van een situatie waarin hij onder de bescherming van HOR verkeerd; bijv. misbruik van het Rode Kruis-symbool).
 - represailles (schending van het HOR om een andere partij, die het HOR al eerder schond, te dwingen zich weer aan de regels van het recht te houden) tegen een groot aantal groepen en personen is verboden.
 - terroriseren door de burger bevolking te dreigen met daden van geweld is verboden.

Overigens zijn krijgslisten (in tegenstelling tot verraderlijk handelen) wel geoorloofd. Deze

handelingen zijn bedoeld om de tegenstander te misleiden. Denk aan het gebruik van camouflage, gebruik maken van een hinderlaag, schijnopstellingen etc.

Gewonden en ziekenzorg

- Medische formaties:
 - o medische formaties (hospitalen verbandplaatsen etc.) en medische transporten mogen niet worden aangevallen.
 - o als kenteken dragen zij het rode kruis (in sommige landen de rode halve maan) op een wit veld.
 - o de commandant kan echter, in het belang van de gevechtsoperaties, camouflage bevelen.
- Geneeskundig personeel:
 - o geneeskundig personeel dat permanent of tijdelijk met de verzorging van gewonden en zieken is belast moet zijn humanitaire taak onder alle omstandigheden kunnen blijven vervullen.
 - o combat life savers behoren niet tot het geneeskundig personeel.

Burgers

Algemeen

De regels van het Burgerverdrag (4^e Verdrag van Geneve) zien op de bescherming van de burgerbevolking die gebaar loopt in bezet gebied. Bescherming van burgers vangt dus aan als de burgerbevolking in de macht van de tegenpartij is geraakt.

- De burgerbevolking in bezet gebied heeft de plicht zich niet in de vijandelikheden te mengen en zich

te onthouden van handelingen die schadelijk zijn voor de bezettingstroepen.

- De burgerbevolking die niet aan de gevechten deelneemt, moet worden gespaard. Zij mag niet worden aangevallen.
- Bij het uitvoeren van gevechtsacties moeten de burgerbevolking en burgerobjecten worden ontzien.
- Burgers mogen niet worden gebruikt om militaire doelen tegen aanvallen te vrijwaren.
- De burgers hebben recht op eerbiediging van hun personen en van hun rechten, geloof, zeden en gewoonten. Zij moeten worden beschermd en humanitair worden behandeld. Op hen mag geen lichamelijke of morele dwang worden uitgeoefend.
- Collectieve straffen, het nemen van gijzelaars en represailles zijn verboden.
- Deportatie van burgers is verboden. Evacuatie in het belang van de veiligheid is toegestaan.
- Burgers kunnen niet worden gedwongen tot handelingen die deelname aan militaire operaties zouden betekenen, wel kunnen ze vanaf 18 jaar worden gedwongen tot diensten (bijv. voedselvoorziening).
- De instellingen voor de civiele bescherming en het daarvoor werkzame personeel moet worden ontzien en beschermd.

Objecten en goederen

Burgerobjecten

- Alleen militaire doelen (een object dat naar zijn aard, ligging, bestemming of gebruik een daadwerkelijke bijdrage tot de krijgsv verrichtingen levert en waarvan de gehele of gedeeltelijke vernietiging, verovering of het onbruikbaar maken onder de omstandigheden van dat moment een

duidelijk militair voordeel oplevert) mogen worden aangevallen.

- Burgerobjecten zijn alle objecten die geen militaire doelen zijn en mogen niet worden aangevallen. Bij twijfel of een burgerobject wordt gebruikt voor militaire doeleinden moet worden aangenomen dat het een burgerobject is en behoudt het zijn beschermde status.
- Burgerobjecten die voor het overleven van de burgerbevolking onmisbaar zijn zoals voedingsmiddelen, landbouwgebieden waar voedingsmiddelen worden geproduceerd, oogsten, vee, drinkwaterinstallaties en bevoeiingswerken mogen in beginsel niet worden aangevallen, vernietigd, weggehaald of onbruikbaar gemaakt.
- Stuwdammen, dijken en kerncentrales (werken en installaties die gevaarlijke krachten bevatten) mogen in beginsel niet het doelwit van een aanval worden gemaakt.

Culturele goederen

- Culturele goederen zoals historische monumenten, plaatsen van godsdienstige verering, musea, mogen niet worden aangevallen, beschadigd of vernietigd.

Schending van het humanitair oorlogsrecht

Een schending van het HOR levert een oorlogsmisdrijf op. Schendingen van het HOR zijn strafbaar gesteld in de Wet Oorlogsstrafrecht (WOS) en de Wet Internationale Misdrijven (WIM).

Elke militair heeft de plicht om het plegen van oorlogsmisdrijven te voorkomen, te doen ophouden en te melden. Het melden gebeurt aan de Koninklijke Marechaussee. Daarnaast is melding in de commandantenlijn geboden.

8. Escape and Evade (E&E)

ALGEMEEN

Werken binnen de Krijgsmacht betekent in veel gevallen: werken in risicovolle gebieden. Een van de reële risico's is de kans dat de militair in een vorm van vijandelijke gevangenschap terecht komt. Dat kan een gijzeling zijn, of krijgsgevangenschap. In sommige gevallen worden mensen in vijandelijke gevangenschap op menselijke wijze behandeld (conform de regels van de Conventie van Geneve), maar in veel gevallen is dat helaas niet het geval. Dan dient de militair zich maximaal in te spannen om te overleven. Als de gelegenheden zich voordoen om te ontsnappen geeft dit hoofdstuk mogelijke 'tools' om deze ontsnapping te doorstaan en bij te dragen aan een zo positief mogelijke afloop.

8.1 Conduct After Capture (CAC)

ALGEMEEN

Binnen Defensie heet het vakgebied dat zich bezighoudt met het overleven van ontvoeringen, gijzelingen en vijandelijke gevangenschap: Conduct After Capture (CAC). Dit hoofdstuk geeft, op basis van vijf punten, adviezen over het overleven van vijandelijke gevangenschap. Kort samengevat zeggen deze adviezen: probeer in vijandelijke gevangenschap (krijgsgevangenschap of gijzeling) je overlevingskansen zo groot mogelijk te maken en mogelijke schade aan de organisatie, operatie en collega's te minimaliseren.

Er is een e-learning module binnen defensie beschikbaar voor uw Conduct After Capture (CAC) training (bereikbaar via de intranetpagina van de instructiegroep CAC van het DIVI (Defensie Inlichtingen & Veiligheid Instituut).

De volgende vijf punten vormen de basis voor gedrag in vijandelijke gevangenschap.

- Voorkom lichamelijke en psychische schade.
- Beperk uitbuiting door de tegenstander;
- Bescherm de veiligheid en waardigheid van jezelf en anderen;
- Bescherm vitale informatie;
- Ontsnap indien zich een geschikte gelegenheid voordoet.

Voorkom lichamelijke en psychische schade

- De meeste dodelijke slachtoffers in gevangenschap vallen bij het begin van de gevangenschap (bij gevangenneming) en bij de beëindiging van gevangenschap.
- *Tijdens gevangenneming* is de kans groot dat tegenstanders geweld gebruiken om hun machtspositie te tonen en om direct eventuele weerstand van gevangenen te breken.
- Daarbij worden 'opstandige' gevangenen als voorbeeld gebruikt voor hun medeslachtoffers door ze te vernederen, mishandelen of vermoorden.
- Geef de tegenpartij geen aanleiding om geweld tegen je te gebruiken. De instructie luidt hier:
 - o gedraag je, indien je geen kans meer hebt om te ontsnappen, onopvallend en werk fysiek mee.

- o geef de tegenstander geen aanleiding om je te mishandelen. Gedraag je je niet lastig, brutaal of openlijk opstandig.
- o zorg ervoor dat bewakers geen hekel aan je krijgen, of je zien als een gevaar voor hun eigen veiligheid.

*Figuur 225-1
Georgische krijgsgevangenen op een Russisch pantservoertuig (Zuid-Ossetië, 2008).*

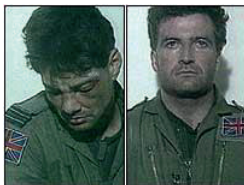
- *Bij een bevrijding* door bevriende troepen is de kans groot dat de gevangenhoudende partij en bevrijders het vuur openen en explosieven tot ontploffing brengen. Tegenstanders kunnen gevangenen als schild gebruiken, wraak nemen of in paniek om zich heen schieten. Bij een bevrijding door bevriende troepen doe je het volgende:
 - o blijf laag, maak jezelf klein en zoek een veilige plek, bijvoorbeeld een hoek van de ruimte.
 - o houd je lege handen in de lucht.
 - o blijf weg van ramen, deuren, looppaden.
 - o maak geen onverwachte bewegingen, ga niet zomaar rennen.
 - o moet je uit de ruimte vluchten: roep 'HOSTAGE' en laat je lege handen zien.
 - o volg altijd direct de bevelen van je bevrijders op.

- Ga niet ongevraagd je bevrijders helpen. Je kunt de bevrijdingsoperatie daardoor ongewild dwarsbomen, en je voorkomt wraaknemingen door gefrustreerde tegenstanders.

Beperk uitbuiting door de tegenstander

- Een veelvoorkomende vorm van uitbuiting van gevangenen is het moeten afleggen van belastende, onjuiste verklaringen in een videoboodschap, audio-tape of brief. Een gevangene moet dan bijvoorbeeld verklaren dat de missie zinloos is en dat troepen teruggehaald zouden moeten worden. Voorafgaande aan een dergelijke verklaring worden gevangenen vaak bedreigd of gemarteld. In de praktijk blijkt dat verzet van gevangenen tegen dit soort verklaringen makkelijk met geweld wordt gebroken.
- *Als je voor de camera een belastende verklaring moet afleggen*, laat dan in je gedrag zoveel mogelijk zien dat je dat niet vrijwillig doet, en dat je niet achter de inhoud staat. Je kunt dit doen door:
 - o langzaam te spreken, alsof je de tekst opleest van een papiertje.
 - o volstrekt geen enthousiasme te tonen en een vlakke stem te gebruiken.
 - o niet recht in de camera te kijken, maar naast of boven de camera.
 - o naar de grond te kijken, met een wang naar de camera gekeerd.
- *Als je gedwongen wordt een belastende verklaring te schrijven of ondertekenen*, laat dan ook merken dat je dit niet vrijwillig doet. Je kunt dit doen door:
 - o te schrijven in blokletters.

- in de brief bewust één of enkele schrijffouten te maken.
- je naam in blokletters eronder te zetten (geen vloeiende handtekening).
- Mocht je de kans hebben om iets voor een camera te zeggen, of een brief te schrijven, *probeer er dan zoveel mogelijk belangrijke details in te verwerken: de datum, of er medegevangenen zijn (spreek in dat geval over 'wij'), wie de tegenstanders zijn en wat zij precies willen.*

*Figuur 227-1
Britse Tornadovliegers werden tijdens de eerste Golfoorlog door Iraakse militairen gedwongen om belastende verklaringen af te leggen op TV. De piloten deden alle mogelijke moeite om te laten zien dat zij dat niet vrijwillig deden. (Irak, 1991)*

Bescherm vitale informatie

- Vitale informatie is informatie die een direct gevaar kan opleveren voor de veiligheid van de defensieorganisatie, je collega's, je familie en vrienden. Hieronder vallen bijvoorbeeld procedures ten aanzien van het eigen optreden, details over lopende en toekomstige operaties en specifieke contactinformatie van anderen (adressen, telefoonnummers).

- De tegenstander kan op zoek gaan naar dit soort informatie. Een veelgebruikte vorm van het inwinnen van informatie uit gevangenen is ondervraging. Hoewel de Conventie van Geneve een menselijke behandeling van gevangenen voorschrijft, leert de praktijk dat veel gevangenen tijdens vijandelijke ondervraging worden mishandeld.
 - o *als men in een ondervraging geweld tegen je gebruikt*, zul je moeten proberen mee te bewegen met de dreiging. Weet welke informatie je zo lang mogelijk 'onder de tong' zult moeten houden. Stel jezelf de volgende vragen. Wie breng ik in gevaar met welke informatie? Is de informatie die ik weggeef inmiddels gedateerd? Is die informatie 'open' beschikbaar?
 - o *als men in een ondervraging niet gevaarlijk is voor jou of je collega's*, houd je dan aan de zogenaamde 'BIG 5': voor- en achternaam, rang, registratienummer, geboortedatum. Volgens het humanitair oorlogsrecht is een krijgsgevangene verplicht deze informatie aan de gevangenhoudende partij te geven. Geef aan op andere vragen niet te kunnen antwoorden. Daag de tegenstander niet uit en probeer met respect te communiceren.
 - o *beantwoord in een ondervraging de vragen kort en bondig*. Mensen die uitgebreid antwoorden in ondervragingen worden door ondervragers gezien als potentiële bron van informatie.

Figuur 229-1

Franse vlieger wordt ondervraagd door Bosnisch-Servische strijders (Bosnië, 1995). Tijdens de ondervraging wist de gewonde piloot het prijsgeven van essentiële informatie te voorkomen.

- Voor alle duidelijkheid: *het is niet verboden om in gevangenschap met de tegenstander te communiceren*. In een langdurige, levensbedreigende gevangenschap is die communicatie mogelijk zelfs levensreddend. Weet in ieder geval welke informatie je niet met de tegenstander wilt delen!

Bescherm de veiligheid en waardigheid van jezelf en van anderen

- In gevangenschap hangt veel af van de vraag of een tegenstander begrip en enige sympathie ontwikkelt voor de gevangene, of dat men een gevangene slechts blijft zien als een ruilmiddel. Begrip en sympathie leiden tot een betere behandeling, en soms zelfs tot hulp bij ontsnapping of vrijlating. Je veiligheid is dus in belangrijke mate gebaat bij het verkrijgen van een 'menselijk' gezicht.
- *Zorg ervoor dat je tegenstanders je als een medemens zien*, en niet als een object. Daardoor stijgen je overlevingskansen aanzienlijk. Dit kun je

doen door te zoeken naar gemeenschappelijke interesses. De ervaring leert dat onderwerpen als sport en familie goede aanleidingen zijn om overeenkomsten met een tegenstander te vinden.

- Gevangenen die hun gevangenschap op een waardige manier proberen te doorstaan maken betere kansen op overleven, en hebben na terugkeer een grotere kans op een psychisch gezonde toekomst. Waardigheid betekent ook dat je een afweging moet maken van de zaken die je bereid bent in gevangenschap te doen of te laten.
- *Behoud je eigen menselijke waardigheid:* gedraag je je niet slaafs of dominant. Kruiperig gedrag wekt minachting op, overheersend gedrag roept agressie op. Win juist het respect van de tegenstander door kalm en waardig te blijven.

Figuur 230-1

Amerikaanse gijzelaars van de FARC (Colombia, 2003). Na een gijzeling van meer dan 5 jaar werden zij in 2008 bevrijd door het Colombiaanse leger. Nadien beschreven zij uitgebreid het belang van hun onderlinge band en solidariteit.

- Het is voor de veiligheid van gevangenen erg belangrijk dat zij elkaar niet uit het oog verliezen, en als een eenheid blijven acteren. Isolatie van

gevangenen vergroot de kans op misbruik door bewakers.

- *Draag tijdens gevangenschap zorg voor elkaar.* Deel met andere gevangenen belangrijke informatie en voedsel. Blijf bij elkaar: zorg dat niemand geïsoleerd raakt.
- *Voorkom misbruik* door op een passende manier tegen (dreigend) misbruik te protesteren. Stel wantoestanden aan de orde bij leidinggevende bewakers. Zij zitten meestal niet te wachten op onrust onder de gevangenen, en zullen wangedrag van hun ondergeschikten tegen gevangenen waarschijnlijk niet tolereren.

Ontsnap indien zich een geschikte gelegenheid voordoet

- De beste kansen op een succesvolle ontsnapping bestaan tijdens en direct na gevangenneming. De tegenstander is mogelijk nog niet goed georganiseerd, er is chaos, je bent waarschijnlijk nog fit en kent wellicht de omgeving.
- Ontsnappen kan ingrijpende gevolgen hebben, en is daarom niet in elke situatie de beste keuze. Zo is het de vraag of je na verloop van tijd fysiek (nog) sterk genoeg bent om weg te komen, wat er met eventuele achterblijvers gebeurt, of je weet waar je bevindt en waar je heen moet. De enige die kan bepalen of ontsnappen in een bepaalde situatie zinvol is en kans op succes heeft ben je zelf.
- Overweeg dus je kansen om weg te komen en te blijven, en overweeg de mogelijke gevolgen van jouw ontsnapping:
 - o kies het juiste moment: houd bij je vluchtpoging rekening met de routines en alertheid van de bewaking.

- houd rekening met je fysieke en mentale gesteldheid: ben je fit genoeg om weg te komen en weg te blijven?
 - houd rekening met de omgeving: waar kom je terecht als je ontsnapt, en kun je daar overleven? Is de lokale bevolking vriendelijk of vijandig?
 - heb je de beschikbaarheid over (navigatie-) middelen: Hoe weet je waar je heen moet? Welke kleding draag je? Kun je een voertuig gebruiken?
 - wat is de rol van medegevangenen: neem je anderen mee? Kunnen en willen zij mee? Laat je gewonden en kwetsbaren achter, of niet?
 - weet dat een geslaagde ontsnapping kan leiden tot represailles onder achterblijvers, zeker als je geweld moet gebruiken om weg te komen.
- Maak in ieder geval altijd ontsnappingsplannen en blijf dat tijdens de gevangenschap doen.

Figuur 232-1

Amerikaanse contractor, net na zijn succesvolle ontsnapping uit handen van Iraakse opstandelingen (Irak, 2004). Toen hij na 24 dagen opsluiting het geluid van zware legervoertuigen in de buurt van zijn cel hoorde, brak hij uit en rende langs zijn bewakers naar de naderende coalitietroepen, die op een kilometer afstand passeerden.

8.2 Verplaatsen/oriënteren

Algemeen

U zult zeer waarschijnlijk geen kaart hebben tijdens uw E&E actie. Het is dus van het grootste belang dat u van te voren een goed idee heeft waar uw overige eigen troepen zitten. Hieronder staan wat tips om u te helpen om een globale richting te behouden.

Laat u niet ontmoedigen ondanks dat u mogelijk alleen en/of gewond bent. Blijf positief en gedisciplineerd, uw leven hangt er vanaf.

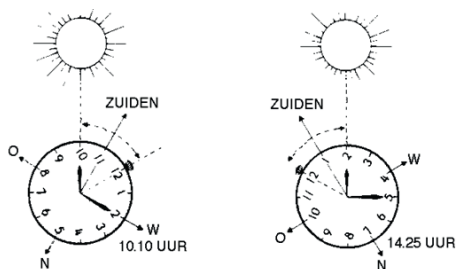
Het behouden van richting met behulp van de zonnestand

De zon staat om:

- 06.00 uur ongeveer in het oosten.
- 09.00 uur ongeveer in het zuidoosten;
- 12.00 uur ongeveer in het zuiden;
- 15.00 uur ongeveer in het zuidwesten;
- 18.00 uur ongeveer in het westen.

Het behouden van richting met behulp van de zon en wijzerplaat horloge

- Richt de kleine wijzer op de plaats waar de zon boven de aarde staat.
- Precies tussen de kleine wijzer en het cijfer 12 is dan de zuidelijke richting.

Figuur 234-1

Het behoud van richting m.b.v. de zon en wijzerplaat horloge.

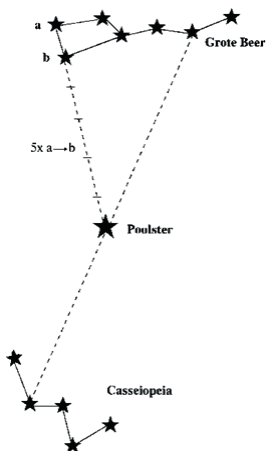
Noot:

Als u deze methode gebruikt, moet u er tijdens de zomertijd een uur aftrekken. Als het bewolkt is, geeft een rechtstandig op een vel wit papier geplaatste pen of iets dergelijks vaak toch nog schaduw.

Het behouden van richting 's nachts met behulp van de Poolster

De grote beer draait met de jaargetijden en staat niet altijd op dezelfde plaats. Indien dit totaal niet zichtbaar is ga je zoeken naar sterrenbeeld Cassiopeia. Dit is een sterrenbeeld in de vorm van een "W". Deze staat in een rechte lijn met de poolster en de grote beer.

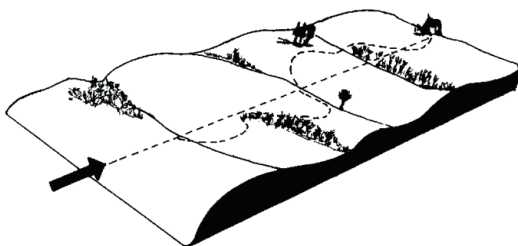
De Poolster kunt u vinden met behulp van het sterrenbeeld de Grote Beer (de Poolster is alleen zichtbaar op het Noordelijk-Halfrond).

Figuur 235-1
Het behoud van richting 's nachts m.b.v. de Poolster.

Het behouden van richting met behulp van opvallende punten in het terrein

De moslaag op de bomen bevindt zich meestal aan de westzijde van de boom. Schotelantennes wijzen in de richting van de evenaar. Op het Noordelijk-Halfrond is dit in algemeen zuidelijke richting.

Figuur 236-1

Het behoud van richting m.b.v. opvallende punten in het terrein.

Verplaatsen

- Verplaats uitsluitend 's nachts of bij bijzonder slecht zicht (dichte mist, zeer zware regen, zware sneeuwval etc.)
- Vermijd grote doorgaande wegen;
- Omtrek bij voorkeur vijandelijke opstellingen;
- Blijf letten op camouflage regels tijdens het verplaatsen.

8.3 Water oversteken met PGU

Stap 1: Gereed maken van het tenue en klaar leggen van het benodigde materiaal t.b.v. een drijfpakket

Tenue:

- Gevechtslaarzen aan zonder zooltjes (of andere camo verantwoorde schoenen).

- Geen sokken aan;
- Regenbroek aan zonder ondergoed;
- Hemd lange mouwen aan (bij voorkeur thermo / sneldrogend);
- Helm op;
- CBRN-masker gereed maken voor wateroversteek i.v.m. defect raken filterbus (zie figuur 237-1).

*Figuur 237-1
CBRN-masker gereed voor wateroversteek.*

Materieel t.b.v. drijfpakket gereed maken:

- 5x mantelriem.
- Poncho;
- Rugzakhoes;
- Opsvest cpl;
- Wapen laden safe;
- Touw 10 meter (waarvan 2 meter gebruikt wordt);
- Zakmes (om snel los te kunnen snijden).

Alles wat je niet gebruikt in de rugzak doen.

*Figuur 238-1
Drijfpakket Stap-1.*

Stap 2: Het maken van het zogenoemde drijfpakket.

- Poncho, capuchon dichtmaken en neerleggen.
- Rugzak iets boven het midden op de poncho plaatsen (zie figuur 238-2).

*Figuur 238-2
Drijfpakket Stap-2.1.*

- De punten van de poncho naar binnen vouwen.
- Daarna de knopen aan de voorzijde (zie figuur 239-1) en achterzijde aanbrengen (zie figuur 239-2).

*Figuur 239-1
Drijfpakket Stap-2.2.*

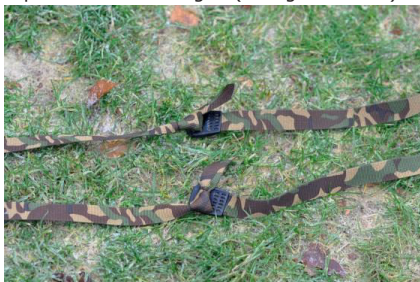
*Figuur 239-2
Drijfpakket Stap-2.2.*

- Hier omheen de rugzak hoef plaats en nog niet te strak aantrekken (zie figuur 240-1).

*Figuur 240-1
Drijfpakket Stap-2.3.*

- 2 x 2 mantelriemen gebruiken boven en onder de Day Packs plaatsen. Daarbij is het handig om daar knopen in aan te brengen (zie figuur 240-2).

*Figuur 240-2
Drijfpakket Stap-2.4.*

- Hierbij schouderbanden en heupbanden vrijhouden voor verplaatsing naar de kade.
- Onderste mantelriempjes boven heup band, bovenste onder de schouderband waarbij de lus vrij is (zie figuur 241-1).

*Figuur 241-1
Drijfpakket Stap-2.5.*

- Trekkoord bevestigen aan de draaglus bovenzijde rugzak (zie figuur 241-2).

*Figuur 241-2
Drijfpakket Stap-2.6.*

Indien stap 2 gereed kan er worden verplaatst naar de kade/oever een daar wordt de rest van de handelingen gedaan.

Stap 3: Het vaar gereed maken van het drijfpakket:

- Het opsvest plaatsen met het rugpand in het midden onder de schouderbanden. Tasjes naar de zijkant.
- Stop het opsvest zo veel mogelijk weg tussen de hoes en de rugzak.
- Trek het touw aan van de rugzakhoes.
- Het wapen door de draaglus steken aan de bovenzijde van de rugzak.
- Onderzijde wapen tussen de schouderbanden.

*Figuur 242-1
Drijfpakket Stap-3.1.*

- Kruis de schouderbanden, trek deze aan en borg het wapen (zie figuur 243-1).

*Figuur 243-1
Drijfpakket Stap-3.2.*

- Plaats het CBRN-masker op de heupbanden en doe deze vast (zie figuur 243-2).

*Figuur 243-2
Drijfpakket Stap-3.3.*

- Trek de heupbanden aan. (let op het niet breken van de glazen dus niet te strak)
- Borg ook het CBRN-masker m.b.v. het draagbandenstel door hem om de rugzak te doen en aan te trekken (indien het CBRN-masker niet is geplaatst op het opsvest).
- Evt. de buitenjas (parka/bilaminaat) over het geheel heen leggen indien deze niet in de rugzak is geplaatst. Dit ook om camouflage materiaal, om u heen te slaan, indien u uit het water komt.

*Figuur 244-1
Drijfpakket Stap-3.4.*

8.4 Schuilmivak

Algemeen

Een schuilmivak is een gedekte plaats in vijandelijk gebied waar een (deel van een) eenheid zich ophoudt, teneinde ontdekking door de vijand te voorkomen. Het personeel is zo dicht mogelijk bij elkaar gegroepeerd. In het kader van E&E gebruikt de groep het schuilmivak vooral om te rusten te reorganiseren of zich te verbergen. Er worden geen gevechtsdekkingen gegraven. Absoluut vereiste is zichtdekking (is een passieve beveiliging). In principe wordt een schuilmivak niet langer dan 24 uur gebruikt.

Voorbereiding

Begin uiterlijk een half uur voor BNMS met verkennen van een geschikte locatie. Dan bent u in een gedekte locatie voordat het licht is. De gpc kiest de locatie vanaf de kaart, zodanig dat het de opdracht ondersteunt en voldoet aan de volgende eisen:

- In onoverzichtelijke en moeilijk begaanbaar terrein.
- Niet nabij (militaire) objecten of door militaire ehn te gebruiken/gebruikte terreingedeelten;
- In dun of niet bevolkt gebied;
- Zo mogelijk water in de directe omgeving (kies echter een locatie die niet door het geluid van stromend water wordt overheerst);
- Niet op markant terrein (bijv. heuveltoppen, alleenstaande boscomplexen enz.);
- In onoverzichtelijke en moeilijk begaanbaar terrein.
- Niet bij wegen en paden;
- Niet in kleine dalen;
- 2 ontsnappingsroutes.

Verkennen

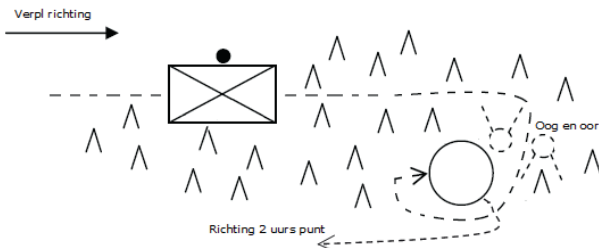
De gp houdt "lange stop" op veilige afstand van de geplande locatie.

- De gpc gaat verkennen en informeert de plv-gpc over:
 - o waar hij naartoe gaat.
 - o wie hij meeneemt.
 - o de tijd die hij wegblijft.
 - o welke acties er genomen moeten worden als hij niet binnen de gestelde tijd terugkeert.
 - o de acties van de eenheid als er tijdens de afwezigheid vijand contact ontstaat.
- De gpc gaat op verkenning met:
 - o 1 plg voor beveiliging, ingang locatie schuilbivak (oog en oor).
 - o 1 persoon voor de beveiliging gpc, tijdens de terugverplaatsing.
- De gpc verkent een locatie schuilbivak;
- De locatie wordt verkend d.m.v. de vishaakmethode;
- Bij de ingang van de locatie wordt de beveiliging weggelegd (oog en oor);
- De gpc verlaat locatie via oog en oor;
- De gpc verplaatst met beveiligingsman terug naar de gp.

Betrekken

- De gp verplaatst zo geruisloos mogelijk langs de verkende route naar de locatie.
- De gpc gaat de locatie binnen via de ingang (oog en oor);
- De overige plgn volgen (opstellen kop/staart, houden elkaar vast);

- De plgn volgen kop/staart, daarna iedereen beveiligen naar buiten;
- De plgn gaan zo dicht mogelijk tegen elkaar aanliggen;
- De gp houdt 5-10 min luisterpauze;
- De gpc verkent de ontsnappingsroutes en 2 verzamelpunten.
- De wacht (2 man in vuurpositie net buiten rondom) installeren, inclusief methode van waarschuwen (bijv. communicatiekoord);
- De plv-gpc wist alle sporen met het oog en oor;
- De plgn hangen af;
- De gpc controleert het schuilbivak inclusief de sporen bij de ingang;
- De gpc informeert de gp over de ontsnappingsroutes en het 2uurs en 24uurs punt met codewoord.

*Figuur 247-1
Betrekken schuilbivak.*

Het verblijf in het schuilbivak

Beveiliging

- Nadruk op de standaard maatregelen voor passieve beveiliging
- Actieve beveiliging door:
 - o 1 plg in een gebruikte wachtpost (oog en oor) met ontstekingsmechanisme voor de hews en rookhandgranaten bij de hand.
 - o wisseling niet gelijktijdig maar om en om;
 - o struikeldraadlichtsein en geïmproviseerde alarmsignalen;
 - o er is maar 1 in- en uitgang in het schuilbivak;
 - o radiostilte handhaven;
 - o licht- en geluid- en afvaldiscipline.

Inrichting en verblijf

- In het schuilbivak worden de volgende maatregelen getroffen:
 - o alarmerings- en terugtrekkingsmaatregelen worden bekend gesteld.
 - o alternatieve alarmeringsmethode naar de gpc realiseren;
 - o fuco 1 uitvoeren;
 - o slaapplaats gereedmaken (m.u.v. 2 personen i.v.m. wacht);
 - o uitrusting in de rugzak opbergen;
 - o wapen, opsvest, helm en CBRN-masker binnen handbereik houden;
 - o kleding en schoeisel aanhouden.

Optreden bij ontdekking of mogelijke ontdekking

- Afhankelijk van de richting van de vijanddreiging bepaalt de gpc naar welke ontsnappingsroute moet worden uitgeweken.
- D.m.v. het afgesproken alarmsignaal en/of codewoord wordt de gpc door de post gealarmeerd.

- De gp wordt gewekt, waarbij de gekozen richting en vzpt bekend wordt gesteld.
- Aansluitend wordt zo snel mogelijk het schuilbivak losgelaten en verplaatsen de plgn zelfstandig naar het vzpt, waar de rondombeveiliging wordt ingenomen.
- In noodgevallen wordt individueel verplaatst.
- Tijdens een vuurgevecht wordt er gebruik gemaakt van de procedure: 'Afbreken van het gevecht'.

Verzamelpunten

2 uurs-punt = afgesproken punt waar je eerder geweest bent, moet makkelijk binnen 2 uur bereikbaar zijn, bijv. de locatie 'lange stop' voor de verkenning.

24 uurs-punt = afgesproken punt waar je naar toe gaat als je op het 2 uurs-punt niet bij elkaar bent. Moet binnen een nacht bereikbaar zijn, kan liggen op de route die je afgelegd hebt, of een afgesproken locatie in de richting waar je heen gaat.

Verlaten

- De locatie zal doorgaans bij duisternis worden verlaten.
- **60 min** voor vertrek moeten de volgende maatregelen worden getroffen:
 - o het wegwerken van gebruikt camouflagemateriaal.
 - o het uitwissen van sporen, begraven/meenemen van afval.
 - o evt. aanvullende bevelsuitgifte.
 - o het gereedmaken voor actie.
 - o **30 min** voor vertrek laat de gpc de procedure loslaten schuilbivak uitvoeren.

U moet er rekening mee houden dat dit allemaal geschreven is op een groep, maar dat u ook individueel of in zeer kleine groepen heel goed gebruik kunt maken van deze technieken. Op basis van de beschikbare tijd, middelen, dreiging etc. moet u dan keuzes maken.

8.5 Onderkomens

Algemeen

U kunt niet alleen tijdens E&E acties gebruik maken van onderkomens, maar ook tijdens uw normale verblijf te velde. Hiervoor kunt u het beste uw uitrusting gebruiken (poncho, poncholiner en spinners /touw etc.) Als u tijdens E&E gebruik moet maken van onderkomens, moet u er goed rekening mee houden dat uw overleven en succesvol terugkeren bij eigen troepen rechtstreeks verband houdt met hoe goed u uw onderkomen maakt.

Camouflage

Onderkomens met een laag silhouet kunnen gemakkelijk worden gecamoufleerd. Geheel of gedeeltelijk ingegraven onderkomens genieten uit oogpunt van camouflage de voorkeur, echter er moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van wateroverlast en binnenstromende koude.

Isolerende laag

Bij natte koude of strenge vorst moet een zo dik mogelijke isolerende laag tussen de grond en de (geïmproviseerde) slaapzak aangebracht worden. Dit om te voorkomen dat koude en/of vocht de (geïmproviseerde) slaapzak binnendringt.

Als isolatiemateriaal kan men het best indien aanwezig takken, met daarover mos, heide, varens, sparren- of dennentakken, riet, hooi, stro, papier, kleding en dergelijke gebruiken.

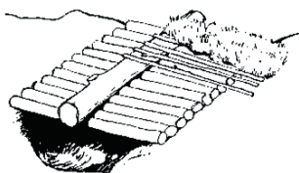
De isolerende laag moet zodanig worden samengesteld dat een grote hoeveelheid lucht wordt vastgehouden.

Voorbeelden onderkomens

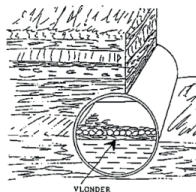
Onderkomens kunnen worden ingedeeld in:

- Onderkomens onder het maaiveld.
- Onderkomens boven het maaiveld;
- Sneeuwonderkomens.

Onderkomens onder het maaiveld:

*Figuur 251-1
Uitgegraven.*

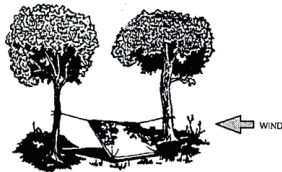

*Figuur 251-2
Riolen.*

Onderkomens boven het maaiveld:

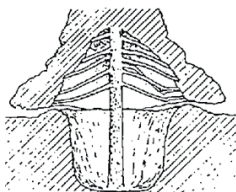

*Figuur 251-3
Met behulp van zeil.*

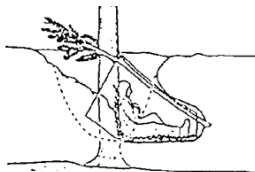

*Figuur 251-4
Met behulp van zeil.*

Sneeuwonderkomens:

*Figuur 252-1
Ingegraven in de sneeuw.*

*Figuur 252-2
Ingegraven in de sneeuw.*

8.6 Vuur, voeding en water

Vuur

Vuur kan het verschil uitmaken tussen leven en dood. Enerzijds verschaft het warmte om het lichaam op temperatuur te houden, anderzijds kan er water en voedsel mee worden bereid. Ook kan vuur worden gebruikt om kleding/uitrusting te drogen. Hoewel het gebruik van vuur van levensbelang kan zijn moet echter steeds in overweging worden genomen of de eigen veiligheid niet in gevaar wordt gebracht.

Ontstekingsmiddelen:

- Lucifers of aansteker.
- Lucifers moeten tegen vocht worden beschermd. Mogelijk zijn er hulpmiddelen voorhanden om lucifers/aanstekers droog te houden.
- Alternatieve middelen zijn bijvoorbeeld een vuur boog.

Ontstekingsmateriaal:

- Verschillende soorten droog materiaal, zoals:

- vermolmd hout of boombast (fijngesneden of fijn gewreven).
 - gras, mos, stro, plantpluis;
 - uitgerafeld touw, band, dons, vacht;
 - oude kleren, papier of schoensmeer.
- Zorg ervoor steeds een of meer soorten beschikbaar te hebben.
- Als dit materiaal wordt bevochtigd met een beetje benzine (voorzichtig!) of er worden snippers kaarsvet, dierlijk vet of harsballetjes ingegooid, dan zal het materiaal nog beter branden.

Opbouw van een vuur:

- Leg enkele takjes op de grond en daarop het ontstekingsmateriaal.
- Het ontstekingsmateriaal ligt dan niet op de vochtige grond, en er kan veel zuurstof bij komen.
- Hierna wordt ontvlammingsmateriaal op het ontstekingsmateriaal gestapeld.
- Het geheel wordt aan de onderzijde aangestoken.
- Het vuurtje wordt voorzichtig met grover brandbaar materiaal opgebouwd.

Voeding

Het menselijk lichaam kan gedurende langere tijd zonder voedsel. Zelfs als u in een E&E situatie terecht bent gekomen waar u nagenoeg geen voedsel heeft, bent u in staat om meerdere dagen zonder vast voedsel te overleven als u genoeg water heeft.

Mocht u toch uw toevlucht moeten nemen tot voedsel wat u niet via eigen logistieke lijnen verkregen heeft, moet u alleen dat voedsel tot u nemen waarvan u vrij overtuigd bent dat het veilig is. Het eten weghalen van lokale boerderijen is hierbij een tactisch gevaarlijke

keuze, maar voedsel technisch een veiligere optie dan wilde planten uit het bos te eten. Was al het eten altijd bijzonder grondig en vermijdt het rauw eten alle vormen van voedsel.

Water

Regenwater

Regenwater is doorgaans vrij schoon, echter het moet wel gezuiverd worden door bijvoorbeeld te koken. Het opvangen kan op diverse manieren geschieden, onder andere door gebruikmaking van tent en/of grondzeil, stuk plastic, enzovoort.

Grondwater

Grondwater kan worden verkregen door een gat in de grond te graven. Wanneer de grond vochtig begint te worden, moet gewacht worden tot de put zich heeft gevuld met water. Dit water uit de put scheppen en weggooien. Het water wat daarna in de put loopt, kunt u gebruiken. Naarmate dieper in de vochtige laag gegraven wordt, zal de put sneller vol raken. Om snel grondwater te verkrijgen, moet de juiste plaats opgezocht worden. Droge sloten of ander laaggelegen terreindelen, bij voorkeur begroeid met helder groen gras, lenen zich het best om snel grondwater te verkrijgen. Grondwater kan een gronderige smaak hebben en is doorgaans troebel. Daarom moet u het grondwater eerst filteren alvorens tot zuivering over te gaan.

8

Bronwater

Met bronwater wordt welwater bedoeld. Alvorens gebruik te maken van dergelijk water, moet u zich ervan overtuigen of het daadwerkelijk welwater betreft en geen stilstaand water.

Stromend water

Stromend water in rivieren, kanalen en beken zit doorgaans vol met verontreinigingen, vooral in de omgeving van steden en dorpen. In de omgeving van boerderijcomplexen waar intensieve veeteelt plaatsvindt, zit het water vaak vol bacteriën afkomstig van uitwerpselen van vee, dood vee, en gier. Mogelijk zitten er ook (restanten) van landbouwgif in het water. Dergelijk water moet altijd gezuiverd worden. Het water kan enigszins worden voorgezuiverd door enkele meters naast de waterloop een putje te graven. Na verloop van tijd zal dit vollopen met water, ook hier de eerste vulling niet gebruiken.

Stilstaand water

Met stilstaand water moet uiterst voorzichtig omgegaan worden. Dit water mag alleen geconsumeerd worden wanneer het gezuiverd is.

Sneeuw en ijs

De bovenste sneeuw- en ijslagen of laatste restanten na een dooiperiode bevatten veel verontreiniging en moeten bij voorkeur niet gebruikt worden. Sneeuw en ijs bevatten veel bacteriën. Gesmolten sneeuwijs moet gezuiverd worden voor consumptie. Alleen in noodgevallen mogen kleine stukjes in de mond worden genomen, echter er kan diarree ontstaan. Ook kunnen de lippen barsten door aan ijs te zuigen.

Zuiveren

In noodsituaties kan het noodzakelijk zijn om water zelf zuiveren. Uiterste zorgvuldigheid is daarbij geboden. Wanneer u water uit de natuur gebruikt, moet u het eerst filtreren. Gebruik bij voorkeur stromend water. Laat het door een schone zakdoek of handdoek lopen. Ook kunt u water een tijd in een blik of emmer laten

staan, waardoor de grootste deeltjes zullen bezinken. Wanneer het water gefiltreerd en dus helder is, moeten de ziekteverwekkers nog worden gedood. Breng het water aan de kook en laat het dan nog één minuut goed doorkoken. De ziekteverwekkers worden op deze wijze gedood. Laat het water afgedekt afkoelen.

Na het gebruik van nucleaire en/of chemische strijdmiddelen is al het oppervlakte water onbruikbaar. Ook grondwater is dan onbruikbaar.

8.7 Contact maken met eigen troepen

Algemeen

Het uiteindelijke doel van uw E&E actie is om contact te maken met eigen troepen. Bij een geplande exfiltratie zult u veelal gepland, contact maken met eigen troepen en heeft uw commandant contact met de troepen waar u aan komt.

Dit hoofdstuk legt uit wat u kunt doen als u alleen met beperkte middelen toch contact moet maken met eigen troepen. U bent niet bekend met hun optreden, hun wachtwoorden of misschien niet eens wat voor eenheid u tegen gaat komen.

Daar exfiltratie over het algemeen 's nachts geschiedt, zal dit onvoorbereid stuiten op eigen troepen bij duisternis plaatsvinden. Deze kunnen reageren door:

- Vuuropening en trachten de vermeende vijand te stoppen.
- Aanroepen en trachten de vermeende vijandelijke eenheid krijgsgevangen te maken en/of de onbekende eenheid te identificeren;

- Ingeval van vuuropening zijn een aantal mogelijke wijzen van optreden door de afgesneden eenheid te onderscheiden:
 - o de afgesneden eenheid gaat bij vuurcontact in dekking en maakt door roepen van nationaliteit en eenheid de identiteit kenbaar.
 - o de afgesneden eenheid keert terug naar het verzamelpunt en zet na appel en evt. gewondenverzorging de exfiltratie voort.
 - o de afgesneden eenheid keert terug naar het verzamelpunt en betreft een schuilbivak om bij daglicht contact te maken met eigen troepen.
 - o open in GEEN geval het vuur terug naar eigen troepen.

Als u overdag weer contact zoekt:

- Hou uw wapen op de rug of in een hand met de loop richting de grond.
- Houd uw handen in het zicht met de palmen naar buiten en toon de flashcard (oranje);
- Loop langzaam;
- Probeer op geen enkele manier dreiging uit te stralen;
- Hou er rekening mee dat totdat uw nationaliteit, identiteit etc. vastgesteld is, u mogelijk krijgsgevangene gemaakt wordt.

9. Afkortingen:

ACE	Ammunition, Casualties, Equipment (Check)
A.d.h.v.	Aan de hand van
APT	Aanvangspunt
AT	Anti Tank
BAD	Breedte Afstand Duizendste
Bev	Beveiliging
BGU	Basisgevechtsuitrusting
Bijv.	Bijvoorbeeld
BNMS	Begin Nautische Morgen Schemering
CAC	Conduct After Capture
CBRN	Chemisch Biologisch Radiologisch Nucleair
Cfm	Conform
Cie	Compagnie
Cpl	Compleet
CQB	Close Quarter Battle
DF	Defensieformulier
DIVI	Defensie, Inlichtingen & Veiligheid Instituut
D.m.v.	Door middel van
D/R/L	Doden/Ruimte/Levenden (Check)
DTG	Datumtijdgroep
E.d.	En dergelijke
E&E	Escape and Evade
Ehd	Eenheid
ENAS	Einde Nautische Avond Schemering
EPT	Eindpunt
E&T	Education&Training
ET	Eigen Troepen
Etc.	Etcetera
Evt.	Eventueel
FUCOS	Functiecontroles

GMT	Greenwich Mean Time
Gp	Groep
Gpc	Groepscommandant
GPS	Global Position System
Hews	Horizontale effect wapens
HOR	Humanitair Oorlogsrecht
HURT	Hull, Undercarriage, Rotor, Tail
HV	Helderheidsversterker
ID	Identiteit
IED	Improvised Explosive Device
I.h.k.v.	In het kader van
Infpio	Infanteriepionier
IR	Infra Rood
I.p.v.	In plaats van
I.v.m.	In verband met
KL	Klasse
LF	Legerformulier
M.b.t.	Met betrekking tot
M.b.v.	Met behulp van
M.u.v.	Met uitzondering van
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
N.B.	Nota bene
OFSSSA	Ontwapenen, Fouilleren, Scheiden, Stilte opleggen, Snelheid, Afvoer
O.l.v.	Onder leiding van
OP	Observatie Post
Opst	Opstelling
O&T	Opleiding&Training
OVG	Optreden in verstedelijkt gebied
Pc	Pelotonscommandant
Pel	Peloton
PG	Prisonnier de guerre
PGU	Persoons Gebonden Uitrusting
Plg	Ploeg
Piv	Plaatsvervangend

PW	Prisoner of War
QRF	Quick Reaction Force
RACR	Richting, Afstand, Controlepunt(en), Reliëf
RAD	Richting, Afstand, Doelomschrijving
ROE	Rules Of Engagement
SA	Situational Awareness
SITREP	Situational Report
SOP	Standard Operational Procedures
SPEAR	Small arms, Personnel, Equipment, Ammunition, Radio's
T.b.v.	Ten behoeve van
T.o.v.	Ten opzichte van
UGS	Urban Grid System
UXO	Unexploded eXplosive Ordnance
Vbdn	Verbindingen
VEITONO	Vijand, Eigen troepen, Terrein, Opdracht, Nevenposten, Opstelling
Vij	Vijand
VN	Verenigde Naties
Vtg	Voertuig
Vupos	Vuurposities
V.w.b.	Voor wat betreft
Vzgebied	Verzamelgebied
Vzpt	Verzamelpunt
WB	Warmtebeeld
WGS	World Geodetic System
WHAT	Wheels, Hull, Armament, Turret
WIM	Wet Internationale Misdrijven
WLP	Waarnemings- en luisterpost
WP	Wachtpost

